

Krzysztof Frankowicz*

Renesansowy księgozbiór krakowskiego lekarza Stanisława Różanki

Życie i działalność krakowskiego doktora medycyny Stanisława Różanki były dobrze przebadane w polskiej historiografii. Dwaj uczeni, Jan Lachs¹ i Henryk Barycz², poświęcili mu wiele miejsca w swoich naukowych publikacjach. Nie powinno to dziwić, gdyż Różanka był osobą wyróżniającą się w renesansowym Krakowie. Świetnie wykształcony doktor filozofii i medycyny Uniwersytetu PadeWSkiego, sekretarz i lekarz hetmana Jana Tarnowskiego, członek kalwińskiego zboru, rajca miejski i burmistrz, humanista i bibliofil, a przy tym człowiek majątny i zaradny życiowo, był przykładem nieprzeciętnego mieszczanina z Krakowa. W okresie jego działalności medycy, prawnicy, notariusze, drukarze i uczeni uniwersyteccy wnosili widoczne ożywienie w życie intelektualne stolicy królestwa, odgrywali istotną rolę w mieście dworu i skupionych wokół niego urzędów, administracji kościelnej i świeckiej, gdzie działał jedyny w państwie uniwersytet.

* historyk, bibliotekarz, doktorant na Wydziale Filozoficznym Akademii Ignatianum; zainteresowania badawcze: kultura renesansu, historia bibliotek, cywilizacja i kultura XIX w.; e-mail: krzysztof.k.frankowicz@uj.edu.pl

¹ Jan Lachs, *Ephorinus i Rożanka: z dziejów uczestnictwa lekarzy w ruchu reformacyjnym*, „Reformacja w Polsce” 1922, R. 2, s. 185–197; idem, *Krakowskie księgozbiory lekarskie z XVI-go wieku*, „Archiwum dla Historii Literatury w Polsce” 1913, t. 13, s. 328–412; idem, *Kronika lekarzy krakowskich do końca XVI wieku: przyczynki archiwalne*, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce” 1910, t. 12, s. 89–176; idem, *Polscy uczniowie PadeWSkiej Szkoły Lekarskiej*, „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny oraz Historii Nauk Przyrodniczych” 1925.

² Henryk Barycz, *Rożanka (Rosarius) Stanisław*, [w:] PSB, t. 32, Wrocław 1989–1991, s. 431–433; idem, *Saga kleparskiej rodziny Różanków. Historia trochę kryminalna*, [w:] idem, *Z epoki renesansu, reformacji i baroku: prądy – idee – ludzie – książki*, Warszawa 1971, s. 400–452; idem, *Rozwój nauki polskiej w dobie odrodzenia*, [w:] *Odrodzenie w Polsce. Historia nauki*, cz. 1, red. Bogdan Suchodolski, Warszawa 1956, s. 67, 69; idem, *Z zaścianka na Parnas. Drogi kulturowego rozwoju Jana Kochanowskiego i jego rodu*, Kraków 1981.

Zawartość księgozbioru S. Różanki jest znana od ponad stu lat dzięki publikacji J. Lachsa *Krakowskie księgozbiory lekarskie z XVI w.* Badacz ten wydał inwentarze Różanki z dwóch dokumentów³ z zasobu Archiwum Narodowego w Krakowie⁴. Jednak opublikowany przez niego w 1913 r. materiał nie jest wolny od błędów i przeinaczeń. Jest także niepełny, gdyż autor sporządził *...spis wszystkich dzieł lekarskich, [...] nie pomijając przytem przyrodniczych, matematycznych i filozoficznych, ze względu na ważny wpływ tych nauk na wykształcenie i myślenie lekarskie*⁵. Zamysł, aby pokazać całą bibliotekę, wydawał się więc bardzo interesujący. Jak jeszcze książki były w posiadaniu Różanki? Jak szerokie były jego zainteresowania? Porównując opublikowane wersje inwentarzy z oryginałami, okazało się, iż każdy ze spisów, z rkps 184 i z rkps 202, jest bogatszy o 200 dzieł. W obydwu inwentarzach księgozbiór Różanki liczył blisko 400 pozycji, co stawia go w gronie właścicieli największych bibliotek w renesansowym Krakowie.

Stanisław Różanka, zwany Rosariusem, urodził się ok. 1520 r. w podkrakowskim wówczas Kleparzu, w licznej mieszczańskiej rodzinie karczmarza Marcina Różanki⁶. Jeden z młodszych braci Stanisława, Walenty, został prawnikiem i sekretarzem królewskim⁷, drugi brat Jan był kuźnierzem⁸. W tym samym czasie w rodzinie Różanków ok. 1522 r. urodził się drugi Stanisław, prawdopodobnie stryjeczny brat pierwszego, późniejszy doktor medycyny, kanonik wrocławski i głogowski, nazywany Rosatusiem⁹. Nasz Stanisław

³ Niesłuszny zatem jest zarzut stawiany przez H. Barycza, jakoby J. Lachs nie znał drugiego inwentarza S. Różanki, H. Barycz, *Saga...*, s. 410–411, przyp. 17.

⁴ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 871–889 (dalej: rkps 184), rkps 202 (Adv. Crac.), s. 794–811 (dalej: rkps 202).

⁵ J. Lachs, *Krakowskie...*, s. 330.

⁶ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 406. Wg J. Lachsa ojcem Stanisława był Drwiński („alias Roszanski”), J. Lachs, *Kronika...*, s. 128. Podobnie uważa W. Urban, pisząc, że Stanisław był synem „Marcina Drwińskiego, doktora artium i medycyny”, Wacław Urban, *Heretycy parafii Mariackiej w Krakowie w 1568 r.*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1987, t. 32, s. 172. Z kolei L. Hajdukiewicz użył formy „Marcin Drwiński-Różanka”, *Historia nauki polskiej*, t. 6, red. Bogdan Suchodolski, Dokumentacja bio-bibliograficzna. Indeks biograficzny t. 1 i 2, oprac. Leszek Hajdukiewicz, Wrocław, 1974, s. 575.

⁷ H. Barycz, *Saga...*, s. 432–433; idem, *Różanka Walenty*, [w:] PSB, t. 32, Wrocław 1989–1991, s. 434.

⁸ Idem, *Saga...*, s. 406.

⁹ Idem, *Różanka (Rosatus) Stanisław*, [w:] PSB, t. 32, Wrocław 1989–1991, s. 433–434. H. Barycz przedstawił dwie koncepcje przyczyny używania zlatynizowanej wersji nazwiska „Różanka”. Otóż w przypadku Stanisława Rosariusza mogło dojść do tego pod wpływem antyku i fascynacji kulturą starożytną w czasach padewskich lub jeszcze wcze-

pierwsze nauki pobierał we floriańskiej lub mariackiej szkole parafialnej. W 1538 r. wpisał się na Uniwersytet Krakowski, lecz dość szybko zamiast poświęcić się regularnemu studiowaniu, rozwój naukowy oparł o krakowskie koło humanistów¹⁰. Obracał się wówczas w gronie profesorów Szymona Marycjusza z Pilzna¹¹ i Mikołaja Śmieszkowica (Gelasinusa)¹², humanisty i królewskiego sekretarza Andrzeja Patrycego Nideckiego¹³ oraz pisarza i dyplomaty Marcina Kromera¹⁴. W 1545 r. Różanka został pisarzem na dworze hetmana i kasztelana krakowskiego Jana Tarnowskiego¹⁵. Dzięki temu stanowisku uzyskał możliwość nawiązania nowych, ważnych kontaktów. Zbliżył się m.in. do biskupa krakowskiego Andrzeja Zebrzydowskiego, który okazał mu dużą życzliwość, umożliwiając wyjazd do Italii w towarzystwie A. P. Nideckiego¹⁶. W 1553 r. Różanka przybył do Padwy z zamiarem zdobycia wiedzy z zakresu medycyny. Aby rozpocząć zaplanowane studia, musiał najpierw uzupełnić swoją wiedzę z filozofii, w czym istotną rolę odegrał padewski profesor filozofii, zwolennik Arystotelesa, Marcantonio Passeri z Genui¹⁷. Nauki w Padwie uwieńczył dwoma doktoratami: z filozofii i medycyny uzyskanymi jednego dnia, 12 maja 1556 r.¹⁸ Świadcami promocji byli dwaj Polacy, krakowski kanonik, siostrzeniec krakowskiego

śniej, w latach 40., kiedy to obydwaj Stanisławowie zawarli umowę i od tej pory jeden został Rosariusem, a drugi Rosatussem, H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 419.

¹⁰ Idem, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 406.

¹¹ Stanisław Kot, *Korespondencja Szymona Maricjusza z Pilzna z lat 1551–1555*, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty” 1929, t. 16, s. 7–8, 86; Henryk Barycz, *Maricjusz (Marycjusz) Szymon*, [w:] PSB, t. 20, Wrocław 1975, s. 12.

¹² Agnieszka Biedrzycka, Zdzisław Pietrzyk, *Śmieszkowic (Gelasinus) Mikołaj*, [w:] PSB, t. 51, Warszawa 2016–2017, s. 83.

¹³ Leszek Hajdukiewicz, *Nidecki Patrycy Andrzej*, [w:] PSB, t. 22, Wrocław 1977, s. 713.

¹⁴ H. Barycz, *Kromer Marcin*, [w:] PSB, t. 15, Wrocław 1970, s. 319.

¹⁵ Włodzimierz Dworzaczek, *Hetman Jan Tarnowski: z dziejów możnowładztwa małopolskiego*, Warszawa 1985, s. 278; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431.

¹⁶ Jan Ptaśnik, *Bonerowie*, „Rocznik Krakowski” 1905, R. 7, s. 119; J. Lachs, *Ephorinus i Różanka...*, s. 191; H. Barycz, *Saga...*, s. 409.

¹⁷ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; Danuta Quirini-Popławska, *Środowisko naukowe Uniwersytetu Padewskiego w okresie studiów Klemensa Janickiego*, „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae” 2017, t. 27, z. 2, s. 58.

¹⁸ Stanisław Windakiewicz, *Materiały do historii Polaków w Padwie*, „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce” 1901, t. 7, s. 15, 33; Stanisław Łempicki, *Renesans i Humanizm w Polsce. Materiały do studiów*, Warszawa 1952, s. 60; *Historia nauki polskiej*, t. 6, s. 576; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 417.

biskupa Samuela Maciejowskiego Marian Leżeński¹⁹ i poseł polski w Rzymie Stanisław Maciejowski²⁰.

Pobyt w Italii w kolebce humanizmu, możliwość obcowania z antykiem spowodowały zauroczenie starożytnością, tak grecką, jak i rzymską. Różanka uległ urokowi współczesnej renesansowej kultury, opanował też język włoski. Antyczna przeszłość i humaniora ukształtowały na stałe jego umysł. Wiedzę medyczną przekazywali mu wybitni profesorowie: Giovanni Battista de Monte (Montanus), medyk, humanista, filolog i filozof²¹; Bassiano Lando, lekarz i humanista²²; Vincenzo Casalis z Brescii²³ i Walenty z Lublina (Walenty Sierpiński), doktor medycyny i wydawca prac medycznych²⁴. Można założyć, że dzięki Różance Casalis dedykował Janowi Tarnowskiemu niewielką rozprawę medyczną, we wstępie nazywając Rosariususa „mężem osobliwej erudycji”²⁵. Szczególną więź nawiązał ze słynnym padewskim botanikiem Melchiorre Guilandinim²⁶. Jeszcze po powrocie do Krakowa utrzymywał z nim korespondencję, w której nazywany był „najuczeńszym lekarzem”²⁷. Podczas kilkuletniego pobytu w Italii Stanisław Różanka nawiązał wiele znajomości. W Padwie obracał się w kręgu Paolo Manuzia wraz z Andrzejem Patrycym Nideckim, doktorem medycyny i teologii, kró-

¹⁹ Jan Ślaski, *Marian Leżeński – padewczyk zapomniany*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 2004, t. 47, s. 67, 75, 91.

²⁰ Wg J. Ślaskiego obecność Stanisława Maciejowskiego, właściciela miasta Chodel w woj. lubelskim, była fikcyjna, J. Ślaski, *Marian Leżeński...*, s. 73–74.

²¹ D. Quirini-Popławska, *Środowisko naukowe...*, s. 57.

²² H. Barycz, *Spojrzenia w przeszłość polsko-włoską*, Wrocław 1965, s. 221.

²³ Idem, *Różanka (Rosariusus)...*, s. 431.

²⁴ J. Lachs, *Polscy uczniowie...*, s. 22; idem, *Ephorinus i Różanka...*, s. 191; Wanda Baczkowska, *Sierpiński (Sierpowski, z Lublina, Lubelczyk) Walenty*, [w:] PSB, t. 37, Warszawa 1996–1997, s. 359.

²⁵ Giovanni Baptista de Monte, ... *Explicatio eorum, quae pertinent, tum ad qualitates simplicium medicamentorum, tum ad eorundem compositionem*. ([ed.:] Vincentius Casalis), Venetiis Apud Balthassarem Constantinum, 1555.

²⁶ J. Ślaski, *Marian Leżeński...*, s. 88; H. Barycz, *Z zaścianka...*, s. 155; idem, *Saga...*, s. 415–416; D. Quirini-Popławska, *Z Prus do Italii. Profesor Uniwersytetu Padewskiego Melchiorre Guilandini i jego podróże*, „Portolana. Studia Mediterranea” 2009, vol. 4, s. 151.

²⁷ Guilandinus Melchior Borussus, *De Stirpibus aliquot, Epistolae V. Melchioris Guilandini Borussi. R. IIII. Conradi Gesneri Tigurini I. Eiusdem Guilandini Ad Illustrem Comitem Nicolaum a Salmo etc. Manucodiatae, hoc est aniculae Dei descriptio. Adiecta est Andreae Patricii Ad Gabrielem Fallopium praefatio*, Patavii Apud Gratosum Perchacinum. 1558, na str. 5: Melchior Guilandius Borussus R. Stanislao Rosario Polono S. P. D.; J. Lachs, *Ephorinus i Różanka...*, s. 192, 194; *Historia nauki polskiej*, t. 6, s. 576; D. Quirini-Popławska, *Z Prus...*, s. 151; H. Barycz, *Różanka (Rosariusus)...*, s. 431.

lewskim sekretarzem Stanisławem Fogelwederem²⁸, Marianem Leżeńskim, medykiem Sylwestrem Roguckim²⁹, humanistą i dyplomata Andrzejem Dudyczem³⁰, a także z Janem Kochanowskim³¹.

Powrót do Polski to także powrót na dwór J. Tarnowskiego, ale nie w charakterze urzędnika, lecz nadwornego medyka³². Polecił go mistrz z Padwy Walenty z Lublina, podnosząc zalety charakteru i wykształcenie Różanki³³. Zaskarbił sobie zaufanie nie tylko hetmana, lecz także jego syna Jana Krzysztofa i córki Zofii³⁴. Porad medycznych udzielał nie tylko w Krakowie, a z lekarskimi konsultacjami udawał się nawet na Węgry³⁵. Ok. 1560 r. porzucił kościelne beneficja (kanonię sandomierską, plebanię w Sobótce, psalterię katedralną w Krakowie) i zawarł małżeństwo z Brygidą, córką rajcy krakowskiego i lekarza Wojciecha Krainy, co z pewnością przyczyniło się do ugruntowania jego pozycji w królewskim mieście³⁶. Wraz z późniejszym rektorem Uniwersytetu Krakowskiego Marcinem Foxem był egzekutorem testamentu lekarza Jakuba Gajera³⁷. W 1570 r. został rajcą, a następnie burmistrzem Krakowa³⁸. Do magistratu krakowskiego Różan-

²⁸ Łukasz Kurdybacha, *Fogelweder Stanisław*, [w:] PSB, t. 7, Kraków 1948–1958, s. 45–46.

²⁹ Andrzej Sołtan, *Roguski (Rogucki) Sylwester*, [w:] PSB, t. 31, Wrocław 1988–1989, s. 487.

³⁰ H. Barycz, *Dudith (w polskim brzmieniu Dudicz) Sbardellat Andrzej*, [w:] PSB, t. 5, Kraków 1939–1946, s. 445.

³¹ S. Łempicki, *Renesans...*, s. 59–60; Łukasz Kurdybacha, *Stanisław Fogelweder – humanista i dyplomata polski XVI w.*, [w:] idem, *Pisma wybrane*, t. 3, Warszawa 1976, s. 14, 16; *Janowi Kochanowskiemu – ziemia rodzinna: księga referatów radomsko-kielecko-czarneleskiej sesji naukowej 450-lecia urodzin poety w dniach 29–31 maja 1980 r.*, red. Jan Pačławski, Tadeusz Ulewicz, „Rocznik Świętokrzyski” 1981, t. 9, s. 79.

³² Aleksander Brückner, *Dzieje kultury polskiej*, t. 2 Warszawa 1958, s. 203; W. Dworzaczek, *Hetman...*, s. 278; Stanisław Kot, *Polska złotego wieku a Europa. Studia i szkice*, Warszawa 1987, s. 205; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431.

³³ J. Lachs, *Polscy uczniowie...*, s. 23.

³⁴ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 408.

³⁵ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431; idem, *Saga...*, s. 437.

³⁶ J. Lachs, *Ephorinus i Różanka...*, s. 193; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 431–432.

³⁷ J. Lachs, *Kronika...*, s. 138.

³⁸ J. Lachs, *Ephorinus i Różanka...*, s. 192; *Kraków stary i nowy: dzieje kultury*, red. Janina Bieniarzówna, Kraków 1968, s. 111; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; Zdzisław Noga, *Krakowska rada miejska w XVI wieku: studium o elicie władzy*, Kraków 2003, s. 133; idem, *Urzednicy miejscy Krakowa, cz. 2: 1500–1794*, Kraków 2008, s. 43; *Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta Krakowa: (1228–2010)*, red. Bogdan Kasprzyk, Kraków 2010, s. 501.

kę wprowadził Stanisław Myszkowski, wojewoda krakowski³⁹. Od 1563 r. należał bowiem do najważniejszych członków kalwińskiego zboru w Krakowie, gdzie prym wiedli bogaci i wykształceni mieszczanie. Można przypuszczać, że odszedł od kościoła rzymskiego pod wpływem swego przyjaciela Krzysztofa Trecego, jednego z najważniejszych zwolenników Jana Kalwina⁴⁰. W 1565 r. został świeckim seniorem zboru, starał się o uzyskanie odpowiedniego lokalu na jego działalność i otworzenie szkoły. W 1570 r. udało się zakupić kamienicę zwaną „Bróg” przy ul. św. Jana pod numerem 6. Sam jednak, na tle innych darczyńców, do zorganizowanej zbiórki na ten cel dołożył niewielką kwotę 16 zł⁴¹. Wspólnie z pisarzem miejskim Stanisławem Aichlerem⁴² i krakowskim ławnikiem Janem Wunsamem⁴³ angażował się w działania na rzecz jedności wśród różnowierców. Grupa ta wraz z kalwińską szlachtą wezwała do Krakowa na wspólny synod starszych braci czeskich, aby nie dopuścić do rozbicia jedności zboru⁴⁴. W kwietniu 1570 r. w Sandomierzu podczas synodu zjednoczeniowego, wraz z rajcą krakowskim Danielem Chroberskim⁴⁵ i Krzysztofem Trecey, aktywnie reprezentował krakowską wspólnotę. Był członkiem rady powołanej na synodzie, która miała ocenić konfesję „wiary powszechnej kościołów chrześcijańskich polskich”. W maju 1570 r. złożył podpis pod konsensem sandomierskim⁴⁶. Bez wątplenia był wybitnym członkiem zboru, co potwierdza opinia biskupa warmińskiego kardynała Stanisława Hozjusza, czołowego przedstawiciela

³⁹ Janina Bieniarzówna, Jan M. Małecki, *Dzieje Krakowa*, t. 2: *Kraków w wiekach XVI–XVIII*, Kraków 1984, s. 138; Z. Noga, *Krakowska...*, s. 184.

⁴⁰ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432. Obydwaj, Różanka i Trecey, występują w spisie heretyków z parafii Mariackiej z 1568 r., W. Urban, *Heretycy...*, s. 172.

⁴¹ Wojciech Węgierski, *Kronika Zboru Ewangelickiego Krakowskiego*, Kraków 2007, s. 63, 65; Adam Chmiel, *Domy krakowskie. Ulica św. Jana, cz. 2: Liczby or. parzyste (2–32)*, Kraków 1924, s. 128; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; idem, *Saga...*, s. 436.

⁴² Krystyna Pieradzka, *Aichler Stanisław*, [w:] PSB, t. 1, Kraków 1935, s. 33–34.

⁴³ W. Urban, *Heretycy...*, s. 170.

⁴⁴ Halina Kowalska, *Reformacja w Krakowie w czasach Jana Kochanowskiego*, [w:] *Cracovia litterarum: kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu: księga zbiorowa Międzynarodowej Sesji Naukowej w czterechsetlecie zgonu Jana Kochanowskiego (w Krakowie, 10–13 października 1984 r.)*, red. Tadeusz Ulewicz, Wrocław 1991, s. 256.

⁴⁵ Kazimierz Lepszy, *Chroberski Daniel*, [w:] PSB, t. 3, Kraków 1937, s. 446.

⁴⁶ W. Węgierski, *Kronika...*, s. 66; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; J. Lachs, *Ephorinus i Różanka...*, s. 196; H. Kowalska, *Reformacja w Krakowie...*, s. 266.

ruchu kontrreformacyjnego, który uważał Różankę za jednego z najważniejszych protestanckich działaczy w Krakowie⁴⁷.

Majątek Stanisława Różanki był, nawet jak na krakowskie warunki, imponujący. Dochodził do niego latami. Już w 1558 r. posiadał niemałe kościelne beneficja: psalterię katedralną w Krakowie, kanonię sandomierską oraz probostwo w Sobótce. W 1559 r. otrzymał od Jana Tarnowskiego dożywotni zastaw na wójtostwo w Gniewczynie, które 6 lat później weszło na stałe do Różankowego majątku. Tytułem zastawu trzymał wsie szlacheckie, m.in. Krzysztoporzyce od Jana Krzysztoporskiego. W 1560 r. po spłacie wierzycieli i rodzeństwa przejął spadek po ojcu, w tym dom przy ulicy Floriańskiej (pod dziesięjszym numerem 36). Rok później po ślubie z Brygidą jego majątek powiększył się o kamienicę przy ulicy Szpitalnej. W 1565 r. kupił, a potem rozbudował kamienicę przy Rynku (obecnie numer 28) przylegającą do znanej nieruchomości „pod Baranami”⁴⁸. Zamożność pozwalała mu na bogaty wystrój mieszkania w obrazy, naczynia orientalne, makaty, a także gromadzenie ksiąg, map, numizmatów, biżuterii i kamieni szlachetnych⁴⁹. Spadkobiercom miał zostawić majątek o wartości ok. 15 000 złotych polskich⁵⁰. Zmarł w Krakowie w czasie zarazy w pierwszej połowie stycznia 1572 r.⁵¹ Egzekutorami swojego testamentu sporządzonego w 1569 r. ustanowił lekarza Jakuba Krainę, Jana Gostniczyka, miejskiego pisarza Jana Pipana, Krzysztofa Trecego, Baltazara Grodeckiego i swojego brata Jana Różankę. „Doglądać” ich mieli panowie Mikołaj Ossoliński, Wojciech Wielicki i Walenty Różanka, drugi brat Stanisława⁵². Dobrze o Rosariusie świadczy zapisł dotyczący pogrzebu, który miał się odbyć „bez żadnej niepotrzebnej pompy na przedmieściu”⁵³.

⁴⁷ H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; Halina Kowalska, *Z dziejów reformacji w Krakowie*, [w:] *Szkice z dziejów Krakowa od czasów najdawniejszych do pierwszej wojny światowej*, red. Janina Bieniarzówna, Kraków 1968, s. 196.

⁴⁸ Józef Wawel-Louis, *Przechadzka kronikarza po Rynku Krakowskim*, Kraków 1890, s. 140; Adam Chmiel, *Domy krakowskie. Ulica Floryańska*, cz. 2, Kraków 1920, s. 148–149; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; idem, *Saga...*, s. 418, 433.

⁴⁹ Pełny tekst testamentu S. Różanki, [w:] J. Lachs, *Kronika...*, dod. I, s. 163–168.

⁵⁰ Bartosz Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego*, t. 1–3, Kraków 1858, s. 899; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 432; J. Bieniarzówna, J. M. Małecki, *Dzieje Krakowa...*, s. 139–140; Z. Noga, *Krakowska...*, s. 222, 237.

⁵¹ *Historia nauki polskiej*, t. 6, s. 576; H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 433; idem, *Saga...*, s. 445.

⁵² J. Lachs, *Kronika...*, s. 163.

⁵³ *Ibidem*.

Stanisław Różanka był człowiekiem zdolnym, a przy tym gorliwym w zdobywaniu wiedzy i poszerzaniu swoich horyzontów, humanistą, rajcą i burmistrzem, cenionym lekarzem⁵⁴. Współczesny mu krakowski kanonik Stanisław Górski napisał anonimową biografię Stanisława Różanki⁵⁵. Był on także bohaterem wesołej facecji: „Jedna pani uskarżała się przed doktorem [S. Różanka], że już w starości olsnęła [oślepla], a on rzekł: Tym lepiej, mości pani, że waszmość nie ujrzyz dyabła przy śmierci”⁵⁶. Część badaczy sugeruje, że poeta Krzysztof Kobyleński (ok. 1520–1565) zadedykował mu swoje dzieło z 1558 r. *Eqvitis Poloni, Variorum Epigrammatvm Ad Stanislavm Rozimontanvm Libellvs*, lecz H. Barycz przekonująco wyjaśnia, że z pewnością chodziło o zupełnie inną osobę⁵⁷. Natomiast dzieło Dominika de Raygozy *Clarissimi Doctoris Dominici Libellus Utilissimus, de Vrinarum Significatione, Olim Desideratus...* wydał *Stanislaus Rozatus Magister Artium Salutem*, a więc nie omawiany Rosarius, jak chcieli widzieć niektórzy naukowcy⁵⁸. Obydwu dzieł na próżno zresztą szukać w opisywanych inwentarzach, a raczej trudno sobie wyobrazić, żeby zabrakło ich w tak liczonym zbiorze, gdyby były powiązane z Rosariusem.

Rosarius utrzymywał stosunki z elitą intelektualną miasta i państwa. Już jako młody człowiek zyskał uznanie w oczach biskupa krakowskiego Andrzeja Zebrzydowskiego i rodziny Tarnowskich. Był wyróżniającym się

⁵⁴ Niektórzy badacze sugerują nobilitację Różanki, J. Bieniarzówna, J. M. Małecki, *Dzieje Krakowa...*, s. 216; Kazimiera Maleczyńska, *Z dziejów księgozbiorów mieszczańskich w Polsce 1506–1572*, Wrocław 1991, s. 28. Fakt ten znajduje potwierdzenie w najnowszych badaniach, *Album armorum nobilium Regni Poloniae XV–XVIII saec.: herby nobilitacji i indygenatów XV–XVIII w.*, wstęp, oprac. i edycja Barbara Trelińska, Lublin 2001.

⁵⁵ Henryk Barycz, *Pięćdziesiąt lat „Polskiego Słownika Biograficznego”*: jego rodziny – trudne początki – perspektywy rozwoju, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1988, R. 38, s. 192.

⁵⁶ Ambroży Grabowski, *Starożytności historyczne polskie, czyli Pisma i pamiętniki do dziejów dawnej Polski, listy królów i znakomitych mężów, przypowieści, przysłowia i t.p.*, t. 1, Kraków 1840, s. 377; *Dawna facecja polska*, oprac. Julian Krzyżanowski i Kazimiera Żukowska-Bilip, Warszawa 1960, s. 281.

⁵⁷ Christophori Kobilienski, *Eqvitis Poloni, Variorum Epigrammatvm Ad Stanislavm Rozimontanvm Libellvs*, Cracoviae Lazarvs Andreae Excudebat, 1558; H. Barycz, *Saga...*, przyp. 2, s. 402–403.

⁵⁸ Dominicus de Raygoza (Dominik Raygoza), *Clarissimi Doctoris Dominici Libellus Utilissimus, de Vrinarum Significatione, Olim Desideratus...*, Cracoviae 1559. Egzemplarz przechowywany w bibliotece Uniwersytetu Kijowskiego nosi dedykację *manu Rosati Scripta*: „*Excellen. D. Antonio Schnebergero Tigurino Med. Doctori DD*”, Teodor Wierzbowski, *Bibliographia Polonica XV ac XVI ss.*: Vol. 2, *continens numeros 801–2000*, Varsovia 1891, poz. 1374, s. 108.

działaczem kalwińskim. Do kręgu jego przyjaciół należeli m.in.: Szymon Marycjusz, Krzysztof Treacy, kalwinista, podskarbi koronny Hieronim Bużeński⁵⁹, doktor medycyny i teologii, humanista Antoni Schneeberger⁶⁰ i pisarz żup wielickich Andrzej Szadkowski⁶¹. Przyjaciele z włoskich lat Andrzej Patrycy Nidecki i Stanisław Fogelweder, będąc sekretarzami królewskimi, utrzymywali kontakty z Różanką⁶². Być może pod jego wpływem pisarz sądu wyższego prawa niemieckiego na krakowskim zamku Bartłomiej Groicki⁶³ dedykował swoje dzieło *Artykuły Prawa Maydeburskiego, Ktore zową Speculum Saxonum* Janowi Tarnowskiemu⁶⁴. Osobowość Stanisława Różanki, jego zainteresowania medyczne i humanistyczne, a także ludzie, wśród których się obracał, przekładają się na kształt jego wyjątkowego zbioru ksiąg i rękopisów.

Spis majątku Rosariusza sporządzono dwukrotnie. Po raz pierwszy spisano jego dobra doczesne w kwietniu 1572 r.⁶⁵ Jedenaście lat później ponownie dokonano zestawienia dobytku. Przyczyna tego była w pewnej mierze kryminalna. Otóż w 1580 r. wprowadzono z dworu K. Trecego małoletnią córkę Różanki Annę. Za tym aktem bezprawia stał Jan Stadnicki, brat Stanisława (zwanego diabłem łańcuckim), który chciał połączyć węzłem małżeńskim Annę z Janem Młodnickim, szlachetką zależnym od Stadnickich, a rzecz dotyczyła oczywiście majątku, który miała odziedziczyć córka doktora. Finał tej sprawy miał miejsce przed krakowskim sądem trzy lata później⁶⁶. W czerwcu 1583 r. sąd dokonał komisyjnego spisu całego Różankowego majątku, w tym ksiąg i rękopisów⁶⁷. Dzięki temu dysponujemy aż dwoma inwentarzami obejmującymi księgozbiór jednego właściciela, co zdarza się niezwykle rzadko.

⁵⁹ Stanisław Bodniak, *Bużeński Hieronim*, [w:] PSB, t. 3, Kraków 1937, s. 156.

⁶⁰ Leszek Hajdukiewicz, *Schneeberger (Schneberger) Anton*, [w:] PSB, t. 35, Warszawa 1994, s. 569.

⁶¹ *Historia nauki polskiej*, t. 6, s. 576; S. Kot, *Polska...*, s. 205, 473; H. Barycz, *Różanka (Rosariusus)...*, s. 432.

⁶² S. Łempicki, *Renesans...*, s. 190.

⁶³ Karol Koranyi, Michał Patkaniowski, *Groicki (Grodzicki) Bartłomiej*, [w:] PSB, t. 8, Wrocław 1959–1960, s. 628.

⁶⁴ Bartłomiej Groicki, *Artykuły Prawa Maydeburskiego, Ktore zową Speculum Saxonum, Z Lacinskiego Języka na Polski przelożone y znowu Drukowane*, Roku 1559, w Krakowie: Drukował Lazarz Andrysonic, 1559; *Obrońcy języka polskiego: wiek XV–XVIII*, oprac. Witold Taszycki, Wrocław 1953, s. 124–127.

⁶⁵ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 871–889.

⁶⁶ H. Barycz, *Saga...*, s. 447–451.

⁶⁷ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 202 (Adv. Crac.), s. 794–811.

Księgozbiór Rosariusza zyskał uznanie w oczach wielu badaczy podnoszących nie tylko ilość, ale także dobór i różnorodność dzieł⁶⁸. Trzecia część całego zbioru to dzieła medyków starożytnych i komentarze do nich oraz najnowsze prace XVI-wiecznych lekarzy. Szeroko rozumiane księgi humanistyczne, których autorami byli starożytni klasycy, krytyczne komentarze do nich oraz pisma renesansowych humanistów to także blisko trzecia część tej biblioteki. Inwentarze pokazują wiele takich dzieł z zakresu filozofii, filologii klasycznej, prawa i historii. Mało natomiast znalazło się w jego bibliotece pozycji z literatury pięknej, z czego można wysnuć wniosek, że nie leżała ona w kręgu zainteresowań Różanki⁶⁹. Pamiętać jednak należy, iż publikacje z tego zakresu stanowiły nikły procent ówczesnej produkcji wydawniczej i być może stąd tak niewiele z nich znajduje się w omawianym zbiorze. Ważną jego część stanowią dzieła o tematyce religijnej. Zastanawia także znikoma liczba polskich tytułów, które stanowią tylko ok. 6%. Choć książkozbiór zaczął gromadzić już w czasie studiów w Krakowie, to jednak wydaje się, że kluczowym momentem dla ukształtowania się Różanki-bibliofila był pobyt w Italii. Do końca życia powiększał swoją kolekcję. Różankę interesowała nie tylko medycyna czy humaniora, ale także botanika, zagadnienia przyrodnicze, czy też geografia. Zakupione książki opisujące Italię prawdopodobnie wykorzystywał podczas swoich wędrówek⁷⁰. W Padwie zdobył bowiem nie tylko rozległą wiedzę w duchu renesansowego humanizmu, ale także uległ urokowi antycznej przeszłości. Znając język włoski, mógł swobodnie poznawać kulturę starej i współczesnej Italii. W Krakowie książki kupował za pośrednictwem księgarza Jana Thenauda, także kalwinisty, oraz swojego przyjaciela Krzysztofa Trecego, który często podróżując po Europie, mógł realizować Różankowe zamówienia⁷¹. Przy-

⁶⁸ A. Brückner, *Dzieje...*, s. 200; H. Barycz, *Rozwój nauki...*, s. 69; idem, *Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*, Kraków 1935, s. 713; *Kraków stary i nowy...*, s. 130–131; *Historia nauki polskiej*, t. 6, s. 576; K. Maleczyńska, *Z dziejów...*, s. 86. Badaczka ta dokonała porównania księgozbioru z innymi renesansowymi mieszczańskimi bibliotekami. Praca ta jest tym bardziej cenna, że oparta na dwóch pełnych inwentarzach rękopiśmiennych, a nie częściowych opublikowanych przez J. Lachsa.

⁶⁹ Według H. Barycza w bibliotece Różanki jest „dokument” *Carmen macaronicum de eligendo vitae genere* J. Kochanowskiego „ale nie wiadomo, czy podarowany przez autora, czy też w rękopiśmiennym odpisie”, wydaje się jednak, że można to rozpatrywać tylko w kategoriach hipotezy, ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 888; H. Barycz, *Z zaścianka...*, s. 165; idem, *Saga...*, s. 439.

⁷⁰ Idem, *Różanka (Rosarius)*..., s. 431; idem, *Saga...*, s. 438.

⁷¹ Monika Jaglarz, *Księgarstwo krakowskie XVI wieku*, Kraków 2004, s. 64, 123, 143–144.

puszczalnie dostawał także książki jako podarki⁷². Księgozbiór, zbiór map i kolekcję numizmatyczną zapisał swojemu bratu Walentemu⁷³, ale zalecił, aby z biblioteki mogli korzystać inni uczący się⁷⁴. Zdaniem H. Barycza wynikało to z poznania włoskich zwyczajów i chęci przeniesienia ich na krakowski grunt⁷⁵.

Stanisław Różanka studiował w Padwie nowoczesną anatomię, słuchając wykładów jej czołowych przedstawicieli: Andreasa Vesaliusa (1514–1564), Matteo Realdo Colomba (ok. 1516–1559), Gabrielle Falloppio (1523–1562). O dogłębnym zainteresowaniu Rosariusza ludzkim ciałem świadczy fakt posiadania szkieletu⁷⁶. W części medycznej księgozbioru znajdowały się klasyczne dzieła Galena i Hipokratesa oraz oczywiście komentarze do nich. Wśród wielu pozycji dotyczących medycyny warto wymienić kilku autorów, których prace znalazły się w bibliotece Rosariusza: Giovanni Battista da Monte (1498–1551), Antonio Musa Brasavola (1500–1555), Pietro Andrea Mattioli (1501–1577), Girolamo Cardano (1501–1576), Conrad Gesner (1516–1565), Girolamo Fracastoro (ok. 1476/1478–1553), Paracelsus (1493/1494–1541)⁷⁷, Giovanni Argenterio (1513–1572), Taddeo Duno (1523–1613), Jean Fernel (1497–1558), Giovanni da Vigo (1450–1525), Georg Agricola (1494–1555) i wielu innych. Z polskich dzieł medycznych zwraca uwagę *De arte sphygmica* padewskiego profesora medycyny Józefa Strusia (1510–1568), którego pionierskie badania tętna zapewniły mu trwałe miejsce w historii medycyny. Warto też zauważyć Walentego z Lublina jako cenionego wydawcę kilkunastu dzieł medycznych Giovanniego Battisty da Monte, z których pięć znalazło się w księgozbiorze Różanki. Dla medycyny ważne były nauki przyrodnicze, stąd obecność dzieł Theophrasta, Pliniusza, Leonharta Fuchsa (1501–1566) oraz prac astronomów Joannesa de Monte Regio (1436–1476), Georga Purbacha (1423–1461) i Johanna de Sacrobosco (ok. 1195–1256).

⁷² H. Barycz, *Saga...*, s. 432.

⁷³ J. Lachs, *Kronika...*, s. 166. Stanisław przeżył o dwa miesiące młodszego brata, który zmarł w listopadzie 1571 r., H. Barycz, *Różanka Walenty...*, s. 434.

⁷⁴ J. Lachs, *Kronika...*, s. 166.

⁷⁵ H. Barycz, *Historia Uniwersytetu...*, s. 714.

⁷⁶ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 875.

⁷⁷ Zdaniem P. Rybickiego Stanisław Różanka jako lekarz był zwolennikiem Paracelsusa (1493/1494–1541), ojca nowożytnej medycyny, twórcy nowego kierunku w medycynie opartego na teorii trzech składników: siarki, rtęci, soli, Paweł Rybicki, *Odrodzenie*, [w:] *Historia nauki polskiej*, t. 1, red. Bogdan Suchodolski, Wrocław 1970, s. 302–303.

W zbiorze bibliotecznym Rosariusza znalazła się zarówno *Geographia* Ptolemeusza⁷⁸, jak i oprawione w formie kodeksu mapy tworzące *atlas factice*, atlas sztuczny, opisane w inwentarzu jako *Imagines Geographicae*⁷⁹. Był właścicielem druków opisujących Italię i jej zabytki, które wykorzystywał przy zwiedzaniu⁸⁰. Księgi te uzupełniały kolekcję map naklejonych na płótno, których posiadał 27⁸¹. O jego zainteresowaniach poznawczych świadczy fakt, że zaliczał się do nielicznych posiadaczy globusa⁸², którego zakup i sprowadzenie do Krakowa pociągały za sobą zapewne niemałe koszty.

Zainteresowanie starożytnością w oczywisty sposób przełożyło się na zawartość jego księgozbioru. Różankę pociągała filozofia, szczególnie zgłębiany w Padwie arystotelizm, stąd liczne dzieła Arystotelesa oraz prace zawierające komentarze do Stagiryty różnych autorów, m.in. Simpliciusa (ok. 470–560), Joannesa Philoponusa (ok. 490–570), Juana Luisa Vivesa (1493–1540), Marsilio Ficino (1433–1499), Francesca Robortella (1516–1567) i Erazma z Rotterdamu (1466–1536). Różankę zajmował grecki antyk, dlatego też nie dziwi blisko 40 dzieł w tym języku. Korzystał z prac podstawowych, jak gramatyki i słowniki takich autorów, jak Philip Melanchton (1497–1560), Theodorus Gaza (1410–1475) oraz Nicolaus Clenardus (1495–1542). Z piśmiennictwa greckiego posiadał niewiele dzieł z literatury pięknej, chociaż pojawiają się pojedyncze prace Ezopa, Pindara i Ajschylosa. Natomiast zgromadził liczne dzieła historyczne i geograficzne autorstwa Plutarcha, Hezjoda, Tukidydesa, Ksenofonta, Appiana, Pauzania-sza i późniejszego Euzebiusza z Cezarei. W tak znakomitej bibliotece nie mogło zabraknąć dzieł wielkich greckich mówców: Demostenesa, Isokratesa oraz Eschinusa. Wprawdzie greka pojawia się jako język niektórych druków (także medycznych), ale najczęściej są to prace dwujęzyczne grecko-lacińskie, trudno więc jednoznacznie przypisać Różance znajomość greki. Można natomiast zakładać, że swobodnie posługiwał się językiem włoskim. Nie był to wprawdzie liczny dział w bibliotece Różanki, obejmował

⁷⁸ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 876.

⁷⁹ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 879.

⁸⁰ Np. *Tipographia antiqua Romae Bartholomei Mariani*, ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 883, rkps 202 (Adv. Crac.), s. 802.

⁸¹ ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 875. H. Barycz interpretuje zapis *in pariete mappae 3* (ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184, Adv. Crac., s. 876) jako trzy mapy ściennie, co wydaje się wątpliwe, H. Barycz, *Różanka (Rosarius)...*, s. 439.

⁸² ANK, Akta miasta Krakowa, rkps 184 (Adv. Crac.), s. 875. Oprócz S. Różanki globusy posiadali: J. Łaski, J. Dantyszek i późniejszy J. Brożek, Romuald Wróblewski, *Podróże jako źródło wiedzy o Ameryce*, „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1972, t. 17, s. 85.

niewiele ponad dziesięć pozycji, ale znalazły się tam dzieła Giovanniego Boccaccia i Niccolo Macchiavellego, a także książki medyczne, prawnicze czy historyczne.

Księgozbioru Rosariusza nie można by nazywać w pełni renesansowym, gdyby zabrakło w nim dzieł Erazma z Rotterdamu. Nie zaliczał się wprawdzie do największych zbieraczy prac wielkiego Rotterdamczyka, ale w swojej bibliotece z pewnością posiadał ok. 12 jego ksiąg⁸³.

Bardzo ważne miejsce w bibliotece Różanki zajmują książki religijne, które stanowią ponad 10%. Rzuca się w oczy zdecydowana przewaga literatury kalwińskiej (choć znajdziemy pracę Marcina Lutera *De Captivitate Babylonica*). Autorami ksiąg religijnych w opisywanym zbiorze byli: F. Melancton, Jean Calvin (1509–1564), Theodore de Beze (1519–1605), Jan Utenhove (1516–1566), Josias Simmler (1530–1576), Wolfgang Musculus (1497–1563). Z polskich akcentów warto zwrócić uwagę na dzieło Jana Łaskiego mł. (1499–1560) i pisma go potępiające kardynała Stanisława Hozjusza (1504–1579) oraz na listy kalwińskich działaczy zuryskich do polskich zborów. Wydaje się, że za inwentarzowym zapisem *Biblia Polonica* kryje się, jakże ważna dla XVI-wiecznych protestantów, *Biblia brzeska*, wydany z funduszy Mikołaja Radziwiłła Czarnego w 1563 r. przekład całości Pisma Świętego na język polski dokonany przez polskich protestantów (zwana także Biblią Radziwiłłowską lub Biblią pińczowską).

Bardzo skromne opisy inwentarzowe często skazują na domysły w kwestii identyfikacji poszczególnych druków. Można przypuszczać, że spisujący inwentarze miejscy notariusze w obu przypadkach nie widzieli stron tytułowych, lecz zapisywali to, co podyktował inny urzędnik lub ktoś ze służby. Świadczą o tym błędy w spisywanych nazwiskach i tytułach, a w niektórych przypadkach daje się zauważyć zapis fonetyczny poszczególnych słów. Przykładowo w inwentarzu z rkps 184 (s. 883) istnieje taki opis dotyczący Ajschylosa: *Eskini tragediae septe[m]*. Z kolei w rkps 202 (s. 804) zapis tego dzieła wygląda następująco: *Aeschilii Tragediae septem*⁸⁴. Podobny problem pojawia się z N. Macchiavellim. W rkps 184 występuje w formie *Discursi Nicolai Machabei in Livu[m] Italice* (s. 882) oraz *Historiae Machabelli Italice* (s. 882). Ale piszący inwentarz z rkps 202 podał inne formy nazwiska: *Dioscorti di Nicola Machievelli sup[er] Livium*

⁸³ W. Szelińska, opierając się na inwentarzach opublikowanych przez J. Lachsa, oszacowała erazmiański zbiór na ponad 15 egzemplarzy, Wacława Szelińska, *Książka Erazma z Rotterdamu w środowisku krakowskim w XVI wieku*, Kraków 1990, s. 202.

⁸⁴ Za pomoc w analizie obu inwentarzy serdecznie dziękuję Panu dr. Andrzejowi Obrębskiemu.

(s. 804) oraz *Historiae di Nic[co]lo Machiavelli* (s. 804). Inwentarze różnią się także kolejnością spisywanych dzieł. Ten z rkps 184 zawiera pełniejsze opisy, a spisujący częściej stosuje skróty wyrazów. Spis z rkps 202 jest dużo bardziej oszczędny i podaje mniej informacji, np. *Plutarchus* (s. 798), podczas gdy rkps 184 notuje dwa dzieła tego autora: *Plutarchi Illustr[isi]m[orum] Viroru[m] vitae* (s. 877) i *Apophtegmata Graeca Plutarchi* (s. 888).

Niestety bardzo oszczędne i nierzadko mylące zapisy nie pozwalają na pełne porównanie zawartości obu spisów. Inwentarz z 1583 r. zawiera 394 pozycje, o dziesięć więcej niż ten z 1572 r. Prawdopodobną przyczyną mogło być pożyczanie książek, udostępnianie swojej biblioteki innym czytelnikom. W kwietniu 1572 r. niektóre pozycje mogły być po prostu wypożyczone, a w późniejszym okresie czytelnicy oddawali je i stąd ta, niewielka w gruncie rzeczy, różnica. Późniejszy spis zawiera m.in. więcej dzieł Boccaccia, Cicerona, Theophrasta, pojawiły się tomy Alcinousa, Terentiusa i Catullusa. Z autorów współczesnych godny uwagi jest Carlo Sigonio i jego praca *De antiquo iure Italiae...* Odnotowano także nowe polonica: *Wyznanie wiary* Stanisława Orzechowskiego, *Sprawa rycerska* Marcina Bielskiego i *Processus Juris* autorstwa Grzegorza z Szamotuł. Jednak niektórych pozycji z rkps 184 nie znajdziemy w rkps 202. Takim przykładem jest *Chronica Polonica*, której na próżno szukać w drugim spisie.

Stanisław Różanka był właścicielem jednej z największych bibliotek renesansowego Krakowa. Wprawdzie H. Barycz szacował, że zbiór ten liczył ok. 500 dzieł⁸⁵, to jednak każdy z inwentarzy wykazuje na niemal 400 ksiąg i rękopisów. Nie zmienia to faktu, że i tak był to imponujący księgozbiór. Nie wiemy, czy Rosarius przejął lub kupił jakiś inny, większy księgozbiór (np. po teściu Wojciechu Krainie). Jako człowiek zaradny, niezależny finansowo mógł spełniać swoje bibliofilskie pasje bez żadnych ograniczeń, o czym świadczy bogactwo całego domowego inwentarza. Biblioteka Różanki na tle innych bibliotek XVI-wiecznych wypada bardzo okazale. Profesor Uniwersytetu Krakowskiego, sekretarz królewski i dyplomata Mikołaj Czepiel (zm. 1518) dysponował biblioteką liczącą co najmniej 250 dzieł⁸⁶. Znacząco większy zbiór, liczący ok. 1 000 dzieł w 250 woluminach, posiadał profesor i rektor krakowskiej uczelni, astronom Maciej Miechowita (zm. 1523)⁸⁷. Bibliotekę kolejnego profesora, sławnego grezysty Stanisława

⁸⁵ H. Barycz, *Saga...*, s. 434.

⁸⁶ Anna Lewicka-Kamińska, *Renesansowy księgozbiór Mikołaja Czepla w Bibliotece Jagiellońskiej*, Wrocław 1956, s. 26.

⁸⁷ Leszek Hajdukiewicz, *Maciej z Miechowa*, [w:] PSB, t. 19, Wrocław 1974, s. 32.

Grzepskiego (zm. 1570) szacuje się na ok. 350 pozycji⁸⁸. Księgozbiory kościelnych dostojników były niekiedy bardzo obszerne. Biskup krakowski, kanclerz uniwersytetu Piotr Tomicki (zm. 1535) miał do dyspozycji bibliotekę obejmującą 400–500 dzieł⁸⁹. Niezwykle okazały księgozbiór, liczący ponad 1 400 dzieł był własnością plockiego biskupa, kanclerza koronnego i dyplomaty Piotra Dunin Wolskiego (zm. 1590)⁹⁰. Hieronim Rozdrażewski, biskup włocławski i dyplomata (zm. 1600), posiadał w swoim zbiorze przynajmniej 680 dzieł⁹¹.

Pod względem wielkości zupełnie inaczej kształtowały się księgozbiory mieszczańskie. Rodzinna biblioteka Decjuszków, gromadzona przez dwa pokolenia, składała się w 1580 r. z 450 dzieł⁹². Jan Góra (zm. 1597), prawnik i notariusz, rajca krakowski, średniozamożny mieszczanin, był posiadaczem 72 ksiąg⁹³. Inny prawnik z Krakowa, Mikołaj Bronowski, w 1585 r. posiadał księgozbiór liczący 115 dzieł w 130 tomach⁹⁴. Warto przytoczyć kilka przykładów z lekarskich księgozbiorów. I tak krakowski medyk Maciej z Krajny (zm. po 1546) był właścicielem 273 tomów⁹⁵. Inwentarz biblioteki Dominika Drozdowskiego spisany w 1569 r. obejmował 70 dzieł⁹⁶, a chirurga Jakuba Gaiera (z 1572 r.) tylko 19⁹⁷ – i takie bowiem biblioteki trafiały się u lekarzy krakowskich. Warto wspomnieć jeszcze o zbiorze Erazma Lipnickiego liczącym 113 pozycji, w tym nieznaną ilość ksiąg po innym lekarzu Janie Antoninie z Koszyc. Wdowa po Lipnickim Urszula wyszła za mąż

⁸⁸ Henryk Barycz, *Grzepski Stanisław*, [w:] PSB, t. 9, Wrocław 1961, s. 101; Anna Lewicka-Kamińska, *Biblioteka Jagiellońska w latach 1492–1655*, [w:] Jerzy Zathej, Anna Lewicka-Kamińska, Leszek Hajdukiewicz, *Historia Biblioteki Jagiellońskiej*, t. 1: 1364–1775, red. Ignacy Zarębski, Kraków 1966, s. 156; L. Hajdukiewicz, *Biblioteka Stanisława Grzepskiego*, „Przegląd Geodezyjny” 1967, R. 39, nr 5, dod., s. 17.

⁸⁹ Leszek Hajdukiewicz, *Księgozbiór i zainteresowania bibliofilskie Piotra Tomickiego na tle jego działalności kulturalnej*, Wrocław 1961, s. 139.

⁹⁰ *Volsciana: katalog renesansowego księgozbioru Piotra Dunin-Wolskiego, biskupa plockiego*, oprac. Andrzej Obrębski, Kraków 1999, s. 5.

⁹¹ Ludwik Grzebień, *Biblioteka biskupa Hieronima Rozdrażewskiego (1542–1600)*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1971, t. 22, s. 94.

⁹² Włodzimierz Budka, *Biblioteka Decjuszków*, „Silva Rerum” 1928, t. 4, s. 112.

⁹³ Maria Jaroszyńska, *Biblioteka Jana Góry rajcy krakowskiego z XVI w.*, „Roczniki Biblioteczne” 1962, R. 6, z. 3/4, s. 2–3, 14.

⁹⁴ Włodzimierz Budka, *Biblioteka Mikołaja Bronowskiego*, „Przegląd Biblioteczny” 1930, R. 4, s. 210.

⁹⁵ Leszek Hajdukiewicz, Jerzy Wiśniewski, *Maciej z Krajny h. Topór*, [w:] PSB, t. 19, Wrocław 1974, s. 22; L. Hajdukiewicz, *Księgozbiór...*, s. 141.

⁹⁶ K. Małeczzyńska, *Z dziejów...*, s. 28.

⁹⁷ *Ibidem*, s. 38.

również za lekarza o imieniu Hilary, a spisany niedługo później inwentarz obejmował 226 tytułów⁹⁸. Imponującym księgozbiorem mógł poszczycić się inny medyk Kasper Lindler z Poznania (zm. 1576), który był właścicielem 488 dzieł⁹⁹.

Niestety dotychczas nie odkryto pozycji z księgozbioru Stanisława Różanki Rosariususa. Nie wiemy, co stało się z tą tak dużą biblioteką. W zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej zidentyfikowano trzy dzieła, których właścicielem był Stanisław Różanka, lecz piszący się „Rosatus”¹⁰⁰. W kwestii różnic między spisami skazani jesteśmy na domysły, dlaczego inwentarz z 1583 r. jest obszerniejszy. Być może część dzieł znajdowała się u osób, którym wypożyczył księgi, ale nie można wykluczyć też błędów spisujących. Ostateczny stan liczbowy biblioteki nie zmienia zasadniczo oceny tego zbioru. Tym bardziej że przeciętny księgozbiór lekarski liczył kilkadziesiąt dzieł¹⁰¹. Blisko 400 pozycji w inwentarzach stawia go w gronie największych renesansowych miłośników książek. Doktor medycyny i filozofii padewskiej promocji Stanisław Różanka Rosarius był człowiekiem o szerokich zainteresowaniach naukowych, niezamykającym się w kręgu spraw medycznych, zaangażowanym w sprawy religijne, a przy tym wytrawnym bibliofilem. Jego księgozbiór jest autentycznym pomnikiem kultury XVI-wiecznego Krakowa.

⁹⁸ *Ibidem*, s. 28.

⁹⁹ Maria Wojciechowska, *Z dziejów książki w Poznaniu w XVI wieku*, Poznań 1927, s. 106; K. Maleczyńska, *Z dziejów...*, s. 29.

¹⁰⁰ Dwa dzieła Arystotelesa składające się na intrologatorski klocek odkryto w księgozbiorze kamedułów eremitów z krakowskich Bielan: Aristotelis *Ethicorum, Sive De Moribus Ad Nicomachum filium libri x...*, Basileae: (Ex Officina Barptolomaei Vesthemeri, IX 1545) oraz Aristotelous *Īthikōn Nikomacheiōn Vivlia Dekā = Aristotelis De Moribus Ad Nicomachvm Libri Decem* [ed. Ioannes Stvrmius], Argentorati 1545 (BJ Cam. L. III). Natomiast w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej przechowywana jest praca Galenus, *Omnia Cl. Galeni Pergameni... Opera qvotqvot aput Graecos in hvnc vsqve diem extitervnt ...tum ipsam quoque Galeni uitam... depingens [T. V–VI, VII–VIII]*, Basileae M.D.XLII (BJ St. Dr. Cim. 8779).

¹⁰¹ K. Maleczyńska, *Z dziejów...*, s. 28.

**Księgozbiór Stanisława Różanki według inwentarza z roku 1572
(Advocatia Cracoviensia rkps 184)¹⁰²**

- [...] Item libri. Primo in folio
- 1 Gesneri Volumina 3¹⁰³
 - 2 Eusebii Historiae Ecclesiasticae Graece¹⁰⁴
 - 3 Joannis Argenterii De morbis¹⁰⁵
 - 4 Anthonii Musae super Galenu[m] Index¹⁰⁶
 - 5 Opera Galeni in septem Thomis¹⁰⁷ albo Corrigis involuta
 - 6 Opera Galeni Graeca lingua in trib[us] thomis¹⁰⁸
 - 7 Eustratii in 10 libros Ar[istote]lis¹⁰⁹
 - 8 Raphaelis Volaterani Comme[n]tarior[um] volumen¹¹⁰
 - 9 Chiliada Erasmi Rotterodami¹¹¹
 - 10 Inscriptiones totius vetustatis fere orbis¹¹²
 - 11 Conciliator controversiar[um]¹¹³
 - 12 Theodori Graeci Introductivae gra[m]matices¹¹⁴

¹⁰² W objaśnieniach podaję edycje najbardziej zbliżone do bardzo oszczędnych zapisów w inwentarzach. W przypadku wielu podobnych wydań podaję przykładowe z okresu aktywności Stanisława Różanki.

¹⁰³ Conrad Gesner (Euonomus Filatrus, Euonymus Philiatrus) (1516–1565), szwajcarski lekarz, humanista, filozof, filolog, przyrodnik, bibliofil. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁰⁴ Eusebius Caesariensis (Eusebius Pamphilus, Eusebio di Cesarea, Eusebios ho Pamphilos) (264–340), pisarz, teolog, historyk, biskup Cezarei w Palestynie. Prawdopodobnie: *Ecclesiasticae Historiae: Eusebii Pamphili Lib. X...*, Lutetiae Parisiorum 1544.

¹⁰⁵ Giovanni Argenterio (Johann Argentier, Argenterius) (1513–1572), włoski lekarz, profesor medycyny. Prawdopodobnie: *Ioannis Argenterii... De morbis, libri 14...*, Florentiae 1556.

¹⁰⁶ Antonio Musa Brasavola (Antonius Musaeus Brasavolus) (1500–1555), włoski lekarz. *Antonii Musae Brasavoli... Index refertissimus in omnes Galeni libros qui ex Juntarum tertia editione extant, Venetiis 1556.*

¹⁰⁷ Claudius Galenus (Claudius Galenus Pergamenus, Galenus medicus, Galeno) (ok. 130–200 p.n.e.), grecki lekarz, chirurg i filozof. Prawdopodobnie *Claudii Galeni Pergameni... De Compositione Medicamentorum Kata Genē Lib. VII*, Basileae 1530.

¹⁰⁸ Claudius Galenus. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁰⁹ Eustratius Episcopus Nicaenus (Eustrazio di Nicea) (ok. 1050–1120), arcybiskup Nicei, filozof, autor komentarzy do Arystotelesa. Prawdopodobnie: *Eustratiou kai allōn tinon episēmōn hypomnēmata eis ta deka tōn tou Aristotelous ēthikōn Nikomacheiōn biblia meta tou ypokeimenou. Eustratii et aliorum insignium peripateticorum commentaria in libros decem Aristotelis de moribus ad Nicomachum, vna cum textu suis in locis adiecto*, [Venetiis 1536].

¹¹⁰ Raffaele Maffei (Raffaello Volterrano, Volaterranus) (1455–1522), włoski uczonec, humanista, tłumacz, komentator starożytnych autorów. Prawdopodobnie: *Commentariorum urbanorum Raphaelis Volaterani, octo et triginta libri...*, Basileae 1559.

¹¹¹ Erasmus Rotterdams (Desiderius) (1466–1536). Wiele wydań, przykładowo: *Chiliades Adagiorum...*, Coloniae 1540.

¹¹² *Inscriptiones sacrosanctae vetustatis non illae quidem Romanae, sed totius fere orbis summo studio ac maximis impensis terra marique conquistatae feliciter incipiunt*, Ingolstadii 1534.

¹¹³ Petrus de Abano (Pietro Albano, Petrus de Apono, Petrus Paduanus) (ok. 1250–1315), włoski lekarz, filozof, astrolog. *Conciliator controversiarum, quae inter philosophos et medico versantur...*, Venetiis 1565.

¹¹⁴ Theodoros Gaza (Teodoro Gaza, Theodorus Gazes) (1410–1475), grecki humanista, filolog, uczestnik soboru florenckiego (1439). Prawdopodobnie: *Theodori Gazae Thessalonicensis, Gramma-*

- 13 Nauka o prawdziwej i fałszywej pokuczie Wawrzyncza z Przasnissa¹¹⁵
- 14 Biblia Polonica¹¹⁶
- 15 Melchioris Kling Co[m]mentaria¹¹⁷
- 16 Joannis Francisci Cornucopiae¹¹⁸
- 17 Chronographia Alexandri Sculteti¹¹⁹
- 18 Geographia Ptholomei¹²⁰
- 19 Reginaldi Ecclesiasticae unitatis defensio¹²¹
- 20 Iudicia Astror[um] Albort Asni Itali¹²²
- 21 Joannis Slaidani de Statu Religionis¹²³
- 22 Thucididis de bello pellopo[n]nesiaco¹²⁴
- 23 Consilia Montagnanae¹²⁵
- 24 Diogenis Historiae Romanae Graeca lingua¹²⁶
- 25 Lexicon Graecolatin[um]¹²⁷

ticae institutionis libri duo, nempe primus & secundus sic translati per Erasmum Rotterdamum, ac titulis & annotatiunculis explanati, ut citra negotium & percipi queant & teneri..., Basel 1518 (lub inne wydanie).

¹¹⁵ Wawrzyniec Niezgoda z Przasnysza (zm. ok. 1566), działacz reformacyjny, kaznodzieja króla Zygmunta Augusta II. *Nauka O prawdziwej y o fałszywej Pokucie...*, b.m.w., 1559.

¹¹⁶ Prawdopodobnie: *Biblia Polonica, sive Biblia Polonica, sive Biblia Polonica, sive Biblia Polonica, sive Biblia Polonica*, [Brześć Litewski] 1563.

¹¹⁷ Melchior Kling (Melchior Clingius, Melchior Kling a Steynau) (1504–1571), niemiecki prawnik, profesor prawa kanonicznego. ... *Melchioris Kling, ... In praecipuos, et eos qui ad usum forenssem praecaeteris faciunt, secundi libri, antiquarum decretalium titulos, commentaria...*, Francoforti 1550.

¹¹⁸ Niccolo Perotti (Nicolao Perotto, Nicolaus Perotus Sypontinus) (1429–1480), włoski humanista, filolog. Prawdopodobnie: *Joannis Francisci ... Tetrastichon in Cornucopiae Perottaei Laudem, etc...*, Venetiis 1489.

¹¹⁹ Alexander Scultetus (Alexander Sculteti) (ok. 1485–1564), historyk, kartograf, kanonik, kanclerz kapituły warmińskiej. *Chronographia, sive, Annales omnium fere regum, principum, & potentatum: ab orbe co[n]dito, usq[ue] ad hunc annu[m] Domini. M.D. XLV...*, Romae 1546.

¹²⁰ Claudius Ptolemaeus (Klaúdios Ptolemaios) (ok. 100–170), matematyk, astronom, geograf, astrolog. Wiele wydań, przykładowo: *Geographia Universalis, vetus et nova, complectens Claudii Ptolemaei Alexandrini enarrationis libros VIII...*, Basileae 1545.

¹²¹ Reginald Pole (Reginaldo Polo, Reginaldus Polus) (1500–1558), angielski kardynał, ostatni rzymskokatolicki arcybiskup Canterbury. Prawdopodobnie: *Reginaldi Poli... Pro Ecclesiasticae Unitatis defensione, libri quatuor...*, Strasburg 1555.

¹²² Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹²³ Johannes Sleidanus (Giovanni Sleidano, Baptista Lasdenus) (1506–1556), historyk reformacji. Wiele wydań, przykładowo: *De statu religionis et rei publicae Carolo V. Caesare commentarii*, Argentorati Basileae 1556.

¹²⁴ Thucydides (Thoukydides) (ok. 460–400 p.n.e.). Wiele wydań, przykładowo: *Thucydydis Atheniensis historiographi De bello Peloponnesium Athenensiumque libri octo. Laurentio Valla interprete...*, Coloniae 1550.

¹²⁵ Bartholomaeus Montagnana (Bartholomaeus de Montagna) (14??–1460), włoski medyk, profesor w Bolonii i Padwie. Prawdopodobnie: *Bartholomaei Montagnanae consilia CCCV, in quibus agitur de universis fere aegritudinibus et ... curandi eas adhibetur modus*, Venetiis 1565.

¹²⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹²⁷ Wiele wydań, być może: *Lexicon Graecolatinvm denovo impressum, per vtriusq[ue] linguae doctos & industrios uiros primum utiliter collectum...*, Basileae 1548.

- 26 Plutarchi Illustr[ui]m[orum] Viroru[m] vitae¹²⁸
 27 Simplicii Co[m]mentarii in Phisica Ar[istote]lis¹²⁹
 28 Philoponi Co[m]mentaria in libros posterior[um] Ar[istote]lis¹³⁰
 29 De febribus Joannis Herculani¹³¹
 30 Plinii S[e]c[un]di Historiar[um] libri¹³²
 31 Opera Ar[istote]lis in quinque Thomis¹³³
 32 Joannis Cantacuzeni con[tra] Hae[re]sin Saracenor[um] lib[er] Graec[us]¹³⁴
 33 Almonii Com[m]e[n]taria Graeca in Ar[istote]lem¹³⁵
 34 Andreae Vesalii Epithomia Anathomiae¹³⁶
 35 Joa[n]nis Gramatici Co[m]mentaria Graeca in libros Ar[istote]lis¹³⁷
 36 Fra[n]cisci Vicomercati in 8 libros Ar[istote]lis Phisicos¹³⁸
 37 Eiusde[m] in Meteor[ologic]or[um] libros¹³⁹

¹²⁸ Plutarchus Chaeronensis (Ploútarkhos, Lucjusz Mestrius Plutarchus) (ok. 50–120), grecki bibliograf, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Plutarchi Chaeronei..., Vitae comparatae illustrium Virorum, Graecorum & Romanorum...*, Basileae 1564.

¹²⁹ Simplicius (Simplicius Cilicius, Simplicius Philosophus) (ok. 470–560), neoplatonik, komentator Arystelesa. Wiele wydań, przykładowo: *Simplicii Commentarii in octo Aristotelis Physicae auscultationis libros...*, Venetiis 1551.

¹³⁰ Ioannes Philoponus (Ioannes Alexandrensis, Ioannes Grammaticus) (ok. 490–570), chrześcijański filozof i teolog. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Grammatici Philoponi Alexandrei commentaria in libros posteriorum analiticorum Aristotelis...*, Venetiis 1559.

¹³¹ Ioannes Herculanus (Giovanni Arcolani, Arcolanus) (1390–1484), lekarz, filozof. Prawdopodobnie: *De febribus Ioannis Herculani in Avicennae quarti canonis fen primam dilucida, atque optima expositio...*, Venetiis 1552.

¹³² Gaius Plinius Secundus (23–79), rzymski historyk. Prawdopodobnie: *C. Plinii Secundi historiarum naturae libri XXXVII...*, Parisiis 1532.

¹³³ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹³⁴ Jan VI Kantakuzen (Iōannēs ST' Kantakouzēnos, Johannes Cantacuzenus) (1294/1295–1383), cesarz bizantyński w latach 1347–1354. *Ioannis Cantacuzeni Constantinopolitani regis Contra Mahometicam fidem Christiana & orthodoxa assertio; Adiecta est eadem graece scripta...; Contra Mahometicam fidem Christiana & orthodoxa assertio; Contra Saracenorum haeresim pro christiana religione apologiae IIII; Kata tēs tōn sarakenōn haireseōs Apologiai 4.*, Basileae 1543.

¹³⁵ Identyfikacja niepewna. Przypuszczalnie Ammoniusz Hermiae (ok. 440–520), grecki filozof, autor komentarzy m.in. na temat Platona i Arystelesa. Być może chodzi o dzieło: *Ammōniou tou Hermeiou Eis tas tou Aristotelous Katēgorias hypomnēma. Ammonii Hermiae In praedicamenta Aristotelis commentarius*, Venetiis 1546.

¹³⁶ Andreas Vesalius (Andreas Vessalius Bruxellensis, Andries van Wesel) (1514–1564), flamandzki lekarz, autor fundamentalnych dzieł na temat anatomii człowieka. Wiele wydań, być może: *Andreae Vesalii Bruxellensis..., suorum de humani corporis fabrica librorum epitome...*, Basileae 1555.

¹³⁷ Ioannes Philoponus. Przypuszczalnie: *Commentaria Ioannis Gramatici Alexandrei cognomento Philoponi in libros posteriorum Aristotelis...*, Venetijs 1542.

¹³⁸ Franciscus Vicomercatus (Francesco Vimercati) (1474–1598), filozof, lekarz. Wiele wydań, przykładowo: *Francisci Vicomercati Mediolanensis In octo libros Aristotelis De naturali auscultatione commentarii. Et eorundem librorum e Graeco in Latinum per eundem conversio...*, Lutetiae Parisiorum 1550.

¹³⁹ Franciscus Vicomercatus. *Francisci Vicomercati. In quatuor libros Aristotelis meteorologicorum Commentarii et eorundem librorum e Graeco in Latinum per eundem conversio*, Venetiis 1565 lub wydanie paryskie z 1556 r.

- 38 Francisci Robortelli in librum Ar[istote]lis de arte Poetica¹⁴⁰
 39 Politica Ar[istote]lis¹⁴¹
 40 Simplicii Co[m]mentarii in libros Ar[istote]lis de coelo¹⁴²
 41 Joannis Gra[m]matici in libros Ar[istote]lis de generatio[n]e et interitu Graece¹⁴³
 42 Alexandri Aphrodisiensis in priora Ar[istote]lis¹⁴⁴
 43 Themistii in posteriora Aristotelis¹⁴⁵
 44 Simplicii magni in Praedicam[en]ta Aristotelis¹⁴⁶
 45 Statuta antiqua Regni Poloniae¹⁴⁷
 46 Alexandri Aphrodisisci quaestio[n]es naturales¹⁴⁸
 47 Opera Ar[istote]lis in uno volumine¹⁴⁹
 48 Aecius Medicus¹⁵⁰
 49 Alexandri Aphrodisisci in Methaphisica Ar[istote]lis¹⁵¹
 50 Athonei Coenae sapient[ium]¹⁵²

¹⁴⁰ Francesco Robortello (Francesco Robertèlli, Franciscus Robortellus) (1516–1567), humanista, filozof, filolog. Prawdopodobnie: *Francisci Robortelli Vtinensis, In librum Aristotelis de arte poetica, explications...*, Basileae 1555.

¹⁴¹ Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelis Stagiritae Politicorum siue de republica libri octo Leonardo Aretino interprete cum D. Thomae Aquinatis explanatione nunc denuo summa cura ad manuscriptorum exemplar collata, atque compluribus in locis restituta...*, Venetiis 1558.

¹⁴² Simplicius. Prawdopodobnie: *Simplicii Commentaria in quatuor libros De coelo Aristotelis...*, Venetiis 1555.

¹⁴³ Ioannes Philoponus. Prawdopodobnie: *Ioannis Grammatici Philoponi Alexandrei Commentaria in libros De generatione, et corruptione Aristotelis ex colloquiis Ammonii Hermae...*, Venetiis 1549.

¹⁴⁴ Alexander Aphrodisiensis (Alexander Afrodiseus) (przełom II i III w.), grecki filozof, komentator Arystotelesa. Prawdopodobnie: *Alexandri Aphrodisiensis In Priora resolutoria Aristotelis Stagiritae explanatio...*, Venetiis 1549.

¹⁴⁵ Themistius (Themistios) (317 – ok. 390), grecki filozof i retor. Prawdopodobnie: *Themistii Peripatetici lucidissimi, Paraphrasis in Aristotelis Posteriora, & Physica, in libro item De Anima, Memoria et Reminiscencia, Somno et Vigilia, Insomniis, & Divinatione per Somnium...*, Venetiis 1560.

¹⁴⁶ Simplicius. Prawdopodobnie: *Simplicii magni doctoris cognomento Commentationes accuratissimae in Praedicamenta Aristotelis...*, Venetiis 1550.

¹⁴⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Być może: *Statut Łaskiego*, czyli dzieło Jana Łaskiego (1456–1531), prymasa Polski, kaclerza wielkiego koronnego, kodyfikatora prawa wydanego pod tytułem *Commune incliti Poloniae Regni priuilegium...*, Cracouie 1506. Ale możliwym autorem jest także Jan Herburt z Fulsztyna (Joannes Herbortus de Fulstyn) (1508–1577), prawnik, historyk. Być może: *Statuta regni Poloniae, in ordinem alphabeti digesta. A Ioanne Herborto de Fulstyn...*, Cracouia 1567. Zob. też poz. 184/85 i 184/102 oraz 202/8, 202/87 oraz 202/118.

¹⁴⁸ Alexander Aphrodisiensis. Prawdopodobnie: *Alexandri Aphrodisiensis... Quaestiones naturales et morales, et de fato... De anima liber primus... De anima liber secundus, unà cum commentario de misione...*, Venetiis 1555.

¹⁴⁹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁵⁰ Aetius Amidenus (Aezio di Amida) (poł. V w. – poł. VI w.), grecki lekarz. Prawdopodobnie: *Aetii medici Graeci Contractae ex ueteribus medicinae sermones XVI. Per Ianum Cornuarium...*, Venetiis 1553.

¹⁵¹ Alexander Aphrodisiensis. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁵² Athenaeus Naucratis (Athenaeus Epigrammaticus, Athenaeus Grammaticus, Athenaeus Sophistes) (II/III w.), grecki retor, gramatyk. *Athenaei Dipnosophistarum siue Coenae sapientium libri 15... cum pluribus ex manuscriptis antiquissimis exemplaribus additis...*, Lugduni 1556 lub bazylejskie wydanie z 1535 r.

- 51 Petri Victorii in libros Ar[istote]lis de arte dicen[di]¹⁵³
 52 Simplicii Co[m]mentarii in Enchiridion Epicteti¹⁵⁴
 53 Joannis Montani Consilia¹⁵⁵
 54 Galeni Graeci Primus et s[e]c[un]dus Thomus¹⁵⁶
 55 Opera Graeca Hypocratis¹⁵⁷
 56 Imagines vivae Corporis humani¹⁵⁸
 57 Andreae Matthaei Epistolar[um] medicinaliu[m]¹⁵⁹
 58 Mesuae opera medica¹⁶⁰
 59 Joa[n]nis Bapt[ist]ae in Dioscoridem a[n]nota[men]ta¹⁶¹
 60 Dioscoridis opera¹⁶²
 61 Medici Antiqui om[ne]s in uno volumi[n]o¹⁶³
 62 Chirurgia Joannis de Vigo¹⁶⁴

¹⁵³ Piero Vettori (Petrus Victorinus) (1499–1585), włoski pisarz, filolog, humanista. Prawdopodobnie: *Petri Victorii Commentarii in tres libros Aristotelis De arte dicendi...*, Florentiae 1548.

¹⁵⁴ Simplicius. Prawdopodobnie: *Simplicii philosophi grauissimi Commentarius in Enchiridion Epicteti philosophi stoici, quo uniuersa hominum vita instituitur, & libertatis recuperandae via monstratur*, Venetiis 1569.

¹⁵⁵ Giovanni Battista de Monte (Johannes Baptista Montanus, Giovanni Battista Monti) (1498–1551), włoski lekarz, humanista. Prawdopodobnie: *Ioannis Baptistae Montani Veronensis... Consilia Medica Omnia, ... Partium Operis Totivs Argymta. Prima est de morbis partium. Secunda est de febribus. Tertia continet Chirurgica...*, Norimbergae 1559.

¹⁵⁶ Claudius Galenus. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁵⁷ Hippocrates (Hippocrates Cos, Hippokrátēs, Ippokrátis) (460–370 p.n.e.), grecki lekarz, „ojciec medycyny”. Przypuszczalnie: *Apanta ta tou Ippokratous. Omnia opera Hippocratis*, Venetiis 1526.

¹⁵⁸ Juan Valverde (Juan Valverde de Amusco, Ioannes Valverdu) (1525–1588), lekarz. Prawdopodobnie: *Vivae imagines partium corporis humani... De humani corporis fabrica librorum epitome*, [Juan de Valverde], Antverpiae 1566.

¹⁵⁹ Pietro Andrea Mattioli (Petrus Andreas Matthiolus, Pierre André Matthiole) (1501–1577), włoski lekarz, botanik, nadworny medyk cesarza Maksymiliana II. Przypuszczalnie: *Petri Andreae Matthioli Senensis Medici Epistolarum Medicinalium Libri Quinque*, Lugduni 1564.

¹⁶⁰ Yuhanna ibn Masawaih (Ibn Masawaih, Mesue, Masuya) (ok. 777–857), arabski lekarz, tłumacz greckich dzieł. Prawdopodobnie: *Mesuae Graecorum, ac Arabum clarissimi medici Opera quae extant omnia...*, Venetiis 1562.

¹⁶¹ Giovanni Battista Cipelli (Joannes Baptista Aegnatius, Ioannes Baptista Egnatius) (1478–1553), włoski humanista, filolog, poeta. *In Hoc Volumine Haec Continentvr. Ioannis Baptistae Egnatii Veneti In Dioscoridem Ab Hermolao Barbaro Tralatvm Annotamenta. ... Pedacii Dioscoridis Anazarbei de Medicinali materia ab eodem Barbaro latinitate primum Donati Libri quinque...*, Venetiis 1516.

¹⁶² Dioscorides Pedanius (Dioscoride, Dioscorides Anazarbeus, Dioscorides Pedacius) (ok. 40–90), grecki lekarz, farmakolog, botanik. Dzieło niezidentyfikowane. Być może: *Dioscoridis Anazarbei De medica materia libros quinque enarrationes eruditissimae doctoris Amati Lusitani medici ac philosophi celeberrimi, quibus non solum officinarum seplasiariis...*, Venezia 1553 lub *Pedacii Dioscoridae Anazarbensis De Materia Medica Libri V. Iano Cornario Medico Physico interprete. Eivsdem Iani Cornarii Emblemata, singulis capitibus adiecta. Dioscoridae De Bestiis Venenvm Eiacvlantibvs, Et Letalibus medicamentis Libri II...*, Basileae 1557.

¹⁶³ *Medici antiqui omnes, qui latinis literis diuersorum morborum genera & remedia persecuti sunt, undique conquisiti, & uno uolumine comprehensi...*, Venetiis 1547.

¹⁶⁴ Giovanni De Vigo (Ioannes de Vigo, Jean de Vigo) (1450–1525), włoski lekarz, chirurg. Prawdopodobnie: *Opera domini Io. de Vigo in chyrurgia excellentissimi. Additur chyrurgia Mariani sancti Barolitani Ioannis de Vigo discipuli. Que in nouem libris prime partispractice copiose dicte Io. de Vigo...*, Lugduni 1538.

- 63 Alexandri Traliani libri Graeci¹⁶⁵
 64 Aecius Graecus¹⁶⁶
 65 Paulus Acineta Graecus¹⁶⁷
 66 Serapio de Simplicibus¹⁶⁸
 67 Anthonii Fumanelli Maedicae Artis p[er]icia¹⁶⁹
 68 Opera Avicennae¹⁷⁰
 69 Ar[istote]lis S[e]c[un]d[u]m volumen de Rhetorica¹⁷¹
 70 Fasciculus Maedicae¹⁷²
 71 Thadaei Florentini Co[m]mentaria in Hipocrate[m]¹⁷³
 72 Othonis Historici¹⁷⁴
 72a Thadei in parva arte Galeni¹⁷⁵
 73 Opera Isaac¹⁷⁶
 74 Expositio Gentilis in Avicenna¹⁷⁷

¹⁶⁵ Alexander Trallianus (Alexander Trallensis, Alessandro di Tralle) (ok. 525–605), bizantyjski lekarz. Wiele różnych wydań, być może: *Alexandrou Trallianou iatrou Biblia duokaideka. Razē logos peri loimikēs apo tēs surōn dialektou exellēnistheis. Alexandri Tralliani medici lib. 12. Rhazae de pestilentia libellus ex Syrorum lingua in Graecam translatus. Iacobi Goupyli in eosdem castigationes. Ex bibliotheca regia*, Lutetiae 1548.

¹⁶⁶ Aetius Amidenus. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁶⁷ Paulus Aegineta (Paūlos ho Ai'ginetes, Paolo d'Egina) (625–690), bizantyjski lekarz. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁶⁸ Serapion (Serapion Medicus, Serapion Maior, Ianus Damascenus, Ioannes Damascenus) (druga poł. IX w.), lekarz arabski. Prawdopodobnie: *In hoc volumine continentur; insignium medicorum, Ioan. Serapionis Arabis De simplicibus medicinis opus praeclarum & ingens. Auerrois Arabis, De eisdem opusculum perutile. Incerti item auctoris De centaureo libellus hactenus Galeno inscriptus. ...*, Argentorati 1531.

¹⁶⁹ Antonio Fumanelli (Antonio Fumanellus) (?–?), włoski lekarz. *Antonii Fumanelli Veronensis, ... Opera multa, & varia, cum ad tuendam sanitatem, tum ad profligandos morbos plurimum conductia. ...*, Tiguri 1557.

¹⁷⁰ Avicenna (Abu 'Ali al-Husain ibn 'Abd Allah ibn Sina, Avicenne, Awicenna) (980–1037), irański lekarz, filozof, komentator Arystotelesa. Prawdopodobnie: *Avicenne perhypatetici philosophi ac medicorum facile primi Opera in lucem redacta ac nuper quantum ars niti potuit per canonicos emendata. Logyca. Sufficientia. De celo et mundo...*, Venetijs 1508.

¹⁷¹ Arystotelis (Aristotele, Aristoteles Stagiritis) (384–322 p.n.e). Prawdopodobnie: *Omnia quae extant opera. ... Secundum Volumen Aristotelis De Rhetorica, Et Poetica Libri, Cum Averrois In Eisdem Paraphrasibus...*, Venetiis 1562.

¹⁷² Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁷³ Thaddaeus Alderottus (Taddeo Alderotti, Taddée de Florence) (ok. 1210–1295), włoski lekarz, jeden z pierwszych profesorów organizujących medyczną edukację na uniwersytetach. Być może: *Thaddei Florentini Expositiones in arduum aphorismorum Ipocratis volumen. In diuinum pronosticorum Ipocratis librum. In preclarum regiminis acutorum Ipocratis opus. In subtilissimum Ioannitij Isagogarum libellum...*, Venezia 1527.

¹⁷⁴ W rękopisie zapis sugeruje, że chodzi o jedno dzieło: *Othonis Historici Thadei in parva arte Galeni*. Prawdopodobnie chodzi o dwa dzieła: *Othonis Historici*, którego nie udało się zidentyfikować, zob. poz. 202/18) oraz *Thadei in parva arte Galeni*, zob. poz. 72a.

¹⁷⁵ Thaddaeus Alderottus. Prawdopodobnie: *Thaddei Florentini...* In *C. Gal. Micratechnen commentarij secunde editionis...*, Neapoli 1522.

¹⁷⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁷⁷ Prawdopodobnie Gentile da Foligno (Gentilibus de Fulgineo, Gentilis Fulginas) (?–1348), włoski lekarz, *Gentilis de febribus. Expositio subtilissimi interpretis Gentilis in prima fen quarti canonis Auicenne...*, Venetijs 1526.

- 75 Senecae Tragediae¹⁷⁸
 76 Luminare maius¹⁷⁹
 77 Auli Gelli noctes Atticae¹⁸⁰
 78 Theodori Suingleri in arte[m] medica[m] Galeni¹⁸¹
 79 Andreae Fricii de Republica¹⁸²
 80 Practica Savonarollae de Febribus¹⁸³
 81 Novum testam[en]tu[m] Graecolatinum¹⁸⁴
 82 Mathiolus in Dioscoridem¹⁸⁵
 83 Calvini Comentariorum in Isaiam¹⁸⁶
 84 Prophetia Isaiam Hebraice¹⁸⁷
 85 Statuta Regni¹⁸⁸
 86 Scriptores Chirurgici¹⁸⁹
 87 Herodotus Graecus¹⁹⁰

¹⁷⁸ Lucius Annaeus Seneca (4 p.n.e. – 65 n.e.). Wiele wydań, przykładowo: *Senecae Tragoediae*, Florentiae 1513.

¹⁷⁹ Identyfikacja niepewna (kilku autorów wydało dzieła o tym tytule). Być może Nicollo Mutoni (Nicolaus Muttonus, Nicolao Mutoni) (XVI w.), włoski lekarz. *Luminare Maius, Lumen Apothecariorum, et Aromatariorum Thesaurus omnibus cum Mecedis, tum aromataris pernecessaria opera, in quibus multa clarissimorum Medicorum pharmaca, Nicolai Mutoni Medici Mediolanensis...*, Venetiis 1553.

¹⁸⁰ Aulus Gellius (ok. 130 – po 180), rzymski pisarz, gramatyk, miłośnik starożytności. Wiele wydań, przykładowo: *Auli Gellii... Noctes Atticae*, Lugduni 1555.

¹⁸¹ Theodor Zwinger (Theodorus Zuinggerus, Theodor Speiser) (1533–1588), szwajcarski lekarz. *In artem medicinalem Galeni, tabulae & commentarij...*, Basileae 1561.

¹⁸² Andrzej Frycz Modrzewski (1503–1572). Prawdopodobnie: *Andreae Fricii Modrevij De republica emendanda libri quinque, recogniti & aucti: quorum Primus, De moribus. Secundus, De legibus. Tertius, De bello. Quartus, De ecclesia. Quintus, De schola...*, Basileae 1559.

¹⁸³ Giovanni Michele Savonarola (Ioannes Michael Sauonarola, Savonarola) (1384–1468), włoski lekarz. Prawdopodobnie: *Practica Sauonarolae de febribus canonica Michaelis Sauonarolae De febribus, De pulsibus, De vrinis, De egestionibus, De omnibus Italiae balneis...*, Venetiis 1543.

¹⁸⁴ Wiele wydań, przykładowo: *Novum Testamentum graece et latine diligentia Des. Erasmi Rotterod. emendatissimum, et iam postremo ad multa exemplaria, tam impressa quam manuscripta, diligenter castigatum et editum...*, Basileae 1558.

¹⁸⁵ Pietro Andrea Mattioli. Wiele wydań, przykładowo: *Petri Andreae Matthioli medici Senensis Commentarii, in libros sex Pedacii Dioscoridis Anazarbei, de medica materia...*, Venetijs 1554.

¹⁸⁶ Jean Calvin (Johannes Calvin, Ioannes Calvinus) (1509–1564). Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Calvini Commentarii in Isaiam prophetam...*, Genevae 1570.

¹⁸⁷ *Yesha' yah Isaias Propheta: hebraice, graece et latine: addita est autem duplex latina interpretatio, Hieronymi & Munsteri. Accessit & succincta difficiliorum Hebraicorum vocabulorum expositio, collecta per Sebastianum Munsterum ex Davidis Kimhi commentario*, Basileae 1542 lub wydanie z 1535 r. (także bazylejskie).

¹⁸⁸ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Zob. poz. 184/45 i 184/102 oraz 202/8, 202/87 oraz 202/118.

¹⁸⁹ Prawdopodobnie: *Chirurgia. De chirurgia scriptores optimi quique veteres et recentiores, plerique in Germania antehac non editi, nunc primum in vnum coniuncti volumen... per Andream Gessnerum F. et Iacobum Gessnerum fratres*, Tiguri 1555.

¹⁹⁰ Herodot (Herodotos, Herodotus Halicarnasseus, Hérodote) (484–420 p.n.e.). Wiele wydań, przykładowo: *Herodoto Halicarnaseo historico, Delle guerre de greci, et de persi. Tradotto...*, Venetia 1565.

- 88 In libros Regum Petri Martiris Co[m]mentaria¹⁹¹
 89 Anathomia Vesalii Latina¹⁹²
 90 Fasciculus reru[m] expetendar[um]¹⁹³
 91 Jus Civile manusriptor[um] libror[um]¹⁹⁴
 92 Thucitides Graecus¹⁹⁵
 93 Petri Martiris in librum judicu[m] Co[m]me[n]taria¹⁹⁶
 94 Imagines Geographicae¹⁹⁷
 95 Chronica Polonica¹⁹⁸
 96 Chirurgia Guidonis¹⁹⁹
 97 Livius²⁰⁰
 98 Dictionariu[m] Graecu[m]²⁰¹
 99 De morbo Gallico o[mn]ia op[er]a²⁰²
 100 Simpliciu[m] medicam[en]tor[um] Joannis Danci lib[er] no[n] ligat[us]
 100a Tabulae Simpliciu[m] medicam[en]-tor[um] eiusd[em] no[n] ligatae²⁰³

¹⁹¹ Petrus Martyr (Petrus Martyr Vermilius, Pietro Martire Vermiglii Fiorentino) (1499–1562), kalwiński teolog, humanista. Prawdopodobnie: *In duos libros Samuelis prophetae qui vulgo priores libri regum appellantur d. Petri Martyris Vermilii Florentini...*, Tiguri 1567.

¹⁹² Andreas Vesalius. Prawdopodobnie jedno z wydań: *De humani corporis fabrica libri VII* (przykładowo Basileae 1555).

¹⁹³ *Fasciculus rerum expetendarum ac fugiendarum. In quo primum continetur Concilium Basiliense: non illud, quod in magno conciliorum volumine vulgo circumfertur, sed quod Aeneas Syluius (qui postea Pius 2. est appellatus)...*, Coloniae 1535.

¹⁹⁴ Nieznany rękopis.

¹⁹⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

¹⁹⁶ Petrus Martyr. Wiele wydań, przykładowo: *In librum iudicum D. Petri Martyris Vermilii Florentini...*, commentarii doctissimi, cum tractatione perutili rerum & locorum..., Tiguri 1561.

¹⁹⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Prawdopodobnie: *atlas factice* (atlas sztuczny) powstały w wyniku opracowania zbioru luźnych map.

¹⁹⁸ Maciej Miechowita (Mathiae de Mechovia, Maciej Karpiga) (1457–1523), lekarz, historyk, astrolog, profesor Uniwersytetu Krakowskiego. Mathiae de Mechovia, *Chronica Polonorum*, Cracoviae 1521. Niewykluczone jednak, że pod tym tytułem kryje się jedno z wydań dzieła Marcina Kromera: *De Origine Et Rebus Gestis Polonorum Libri XXX: Adiecta est in fine, eiusdem auctoris funebris Oratio, Sigismvndi Regis uitam compendiose complexa* (np. Basileae 1555) lub dzieło Jana Herburta *Chronica, siue Historiae Polonicae compendiosa... descriptio: authore magnifico viro Ioanne Herborto de Fulstin...*, Basileae 1571.

¹⁹⁹ Guido de Caliac (Gui de Cauliac, Guido Cauliac, Guido Cauliacus) (1290–1386), francuski lekarz, chirurg. Prawdopodobnie: *Chirurgia Guidonis de Cauliaco, addita recepta aquae balnei de porecta per egregium medicinae doctorem dominum Thuram de Castello Bonon...*, Lugduni 1537.

²⁰⁰ Titus Livius (59 p.n.e. – 17 n.e.). Być może: *Historiarum ab urbe condita decas tertia*, Basel 1554.

²⁰¹ Wielu autorów i wydań. Być może chodzi o jedno z popularnych wydań: *Dictionarium Graecum. Cyrilli collectio dictionum quae differunt significato. Dictiones latinae graecis expositae. Ammonii De similibus, & differentibus dictionibus...*, Venetiis 1525.

²⁰² Wielu autorów zajmowało się tym zagadnieniem. Być może chodzi o kilkakrotnie wznawiane dzieło sławnego padewskiego profesora medycyny Gabrielle Falloppio (1523–1562): *Gabrielis Falloppii ... De morbo Gallico liber absolutissimus a Petro Agatho Materate, (eo legente) scriptus...*, Patavii 1563.

²⁰³ Poz. 100 i 100a to dwie części jednego nieoprawnego dzieła. Johannes Dantz (Joannes Danzius von Ast, Giovanni Danesio) (?–1546), włoski lekarz, botanik. *Tabulae simplicium medicamentorum, quae apud Dioscoridem, Galenum et Plinio sunt, omnium... Quas aliae consequuntur tabulae...* *De*

- 101 Consilia Heningi Goden²⁰⁴
 102 Statuta antiqua²⁰⁵
 Ite[m] in quarto
 103 Phisica Aristotelis²⁰⁶
 104 Victorini Strigelii in libros novi testastam[en]ti²⁰⁷
 105 De mulier[um] affectib[us]²⁰⁸
 Item De mulierum affectibus [wyrazy przekreślone] o vacat
 106 De Febribus Anthonii ab lato mari²⁰⁹
 107 Halosis februi[m]²¹⁰
 108 Descriptio[ne]s Italicæ²¹¹
 109 Methodus Curandi febres Domi[ni]ci Lunensis²¹²
 110 Collatio quatuor Evangelistar[um]²¹³
 111 Exercitiu[m] novae logicae²¹⁴
 112 Confessio[ne]s fidei Augustanae²¹⁵
 113 Leonardi Iachini in nonu[m] libru[m] Rasis Co[m]me[n]taria²¹⁶

simplicium medicamentorum facultatibus in genere... dialogi quatuor... per Ioannem Dantizium..., Basileae 1543.

²⁰⁴ Henning Gode (Henning Goden, Henningus Goden, Henning Godenus) (1450–1521), niemiecki prawnik. Wiele wydań, prawdopodobnie: *Consilia... D. Henningi Goden, Ordinarij in Iure Professoris in Academia Vitebergensi...*, Budissinae 1563.

²⁰⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Zob. też poz. 184/45 i 184/85 oraz 202/8, 202/87 oraz 202/118.

²⁰⁶ Arystoteles. Wiele wydań, przykładowo: *Physicorum Aristotelis, seu, De naturali auscultatione, libri octo...*, Lugduni 1546.

²⁰⁷ Victorinus Strigel (Victorianus Strigelius) (1524–1569), niemiecki teolog luterański. Prawdopodobnie: *Hypomnēmata in omnes libros Novi Testamenti quibus et genus sermonis explicatur et series concionum monstratur; & nativa sententia testimoniis pia vetustatis confirmatur...*, Lipsiae 1565.

²⁰⁸ Przypuszczalnie: *Gynaeciorum, hoc est de mulierum tum aliis tum gravidarum, parientium & puerperarum affectibus & morbis...*, Basileae 1566.

²⁰⁹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²¹⁰ Jerome de Monteux (Hieronim Montuus, Mirebellus) (1495–1560), francuski lekarz. *Halosis februm quae omnium morborum grauissimae sunt libri IX. Chirurgica auxilia ad aliquot affectus, qui repentinam exigunt curationem. ... Authore Hieronymo Montuo Mirabelli...*, Lugduni 1558.

²¹¹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²¹² Domenico Leoni (Dominicus Leon, Domenico Leone) (1500–1599), włoski lekarz. *Methodus curandi febres, tumoresque praeter naturam, ex Graecorum placitis deprompta...*, Bononiae 1562.

²¹³ Prawdopodobnie: *Collatio et unio quatuor evangelistarum domini nostri Jesu Christi: eorum serie et ordine, absque ulla confusione, permistione vel transpositione, seruato; cum exacta textus illibati recognitione*, b.m.w. 1565.

²¹⁴ Identyfikacja niepewna. Być może Jan z Głogowa (Głogowczyk, Głogowita, Ioannes Glogoviensis, Glogar, Gloger) (ok. 1445–1507), polski astronom, matematyk, filozof, teolog. *Exercitium nove logice seu librorum priorum et elenchorum magistri Joannis de Glogovia, Cracoviae 1511.*

²¹⁵ Wiele wydań, przykładowo: *Confessiones fidei Christianae tres, diuersis quidem temporibus editae, sed cum uerae et catholicae ecclesiae sententia incorrupta congruentes, quarum prima exhibitae est... Imp. Carolo V... in comicijs augustae, anno 30. Reliquae duae oblatae sunt synodo Tridentinae...*, Francoforti 1559.

²¹⁶ Lionardo Giacchini (Leonardus Giachinus, Leonardus Iacchinus) (15??–15??), humanista, lekarz. *Leonardi Iacchini Emporiensis... In nonum librum Rasis Arabis medici ad Almansorem regem, de partium morbis eruditissima commentaria...*, Basileae 1564.

- 114 De admirandis Vngariae aquis²¹⁷
 115 Andreae Fricii de p[er]c[us]sione originali libri 3²¹⁸
 116 Cathonis de re Rustica libri²¹⁹
 117 Historiae Italicae²²⁰
 118 Pindarus Graecus²²¹
 119 Joa[n]nis Calvini de vitandis sup[er]stitionib[us]²²²
 120 Stancarus de Trinitate²²³
 121 Fracastorii o[mn]ia opera²²⁴
 122 Historia Italica Francisci Vicordini Italici²²⁵
 123 Tabulae Astronomicae Joannis MontoRegii²²⁶
 124 Almanach Petri Pitati²²⁷
 125 Martini Lutheri de Captivitate Babilonica²²⁸
 126 Aristotelis de Natura Joachimi Perionii²²⁹

²¹⁷ Prawdopodobnie: *De Admirandis Hvgariae Aqvis Hypomnemation... Fisci in Austria Praefectum*, Vienna Avstriae 1551.

²¹⁸ Andrzej Frycz Modrzewski, *Andreae Fricii Modrevii Libri Tres: Qvorvm Primvs, de Peccato originis. Secvndvs, de Libero hominis arbitrio. Tertivs, de Prouidentia & Praedestinatione Dei aeterna. Eivsdem, De Mediatore, Libri II...*, [Basileae] 1562.

²¹⁹ Wiele wydań, przykładowo: *Libri de re rustica. M. Catonis lib. I M. Terentij Varronis lib. III L. Iunij Moderati Columellae lib. XII Eiusdem de arboribus liber separatus ab alijs. ...Palladium...*, Venetiis 1533.

²²⁰ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²²¹ Pindaros (Pindarus, Pindaro, Pindar) (ok. 518–438 p.n.e.), grecki poeta. Wiele wydań, przykładowo: *Pindarou Olympia kai Pythia. Pindari Olympia et Pythia*, Parisiis 1535.

²²² Jean Calvin. Wiele wydań, przykładowo: *De vitandis superstitionibus, quae cum sincera fidei confessione pugnant, libellus Joannis Calvini...*, Genevae 1550.

²²³ Francesco Stancaro (Franciszek Stankar, Franciscus Stancarius) (1501–1574), początkowo teolog katolicki, później reformacyjny, hebraista, działał w Polsce. *Franciscus Stancarus Mantuanus De Trinitate & Mediatore Domino nostro Iesu Christo, aduersus Henricum Bullingerum, Petrum Petrum Martyrem, & Ioannem Clauinum, & reliquos Tigurinae ac Geneuensis ecclesiae Ministros, ecclesiae Dei perturbatores*, [Cracoviae] 1562.

²²⁴ Girolamo Fracastoro (Hieronymus Fracastorius, Jérôme Fracastor) (ok. 1476/8–1553), włoski lekarz, filozof. *Hieronymi Fracastorii Veronensis Opera Omnia: in vnum proximè post illius mortem collecta...*, Venetiis 1555.

²²⁵ Przepuszczalnie Francesco Guicciardini (Frances Guicciardin, Francesco Gvicciardini) (1483–1540), włoski pisarz, polityk, historyk. Wiele wydań, prawdopodobnie: *L' Historia d' Italia, di M. Francesco Gvicciardini Gentil Hvomo Fiorentino...*, Firenze 1561.

²²⁶ Joannes de Monte Regio (Johannes Müller, Johannes Molitoris de Königspurg, Johannes Germanus, Johannes Francus, Johannes Regiomontanus) (1436–1476), niemiecki astrolog, astronom, matematyk. *Tabulae astronomicae, quas vulgo, quia omni difficultate & obscuritate carent, resoluta vocant. ...Ratio, siue Apodeixis duodecim domorum coeli, authore Ioanne de Montereio...*, Norimbergae 1536.

²²⁷ Pietro Pitati (Petrus Pitatus, Petrus Pitatus Veronensis), włoski matematyk, astronom. Wiele wydań, przykładowo: *Almanach nouum Petri Pitati Veronensis mathematici. Ad annos vndecim incipiens ab anno Christi 1552. vsque ad annum 1562. Isagogica in celestem astronomicam disciplinam. Tractatus tres...*, Venetiis 1552.

²²⁸ Martin Luther (1483–1546). Wiele wydań, przykładowo: *De captivitate Babylonica ecclesiae, praeludium Martini Lutheri, Vuittemberae* 1520.

²²⁹ Joachim Périon (Joachimus Perionius, Gioachino Perionio) (1499–1559), francuski humanista, filolog. Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelis de natura, aut de rerum principijs libri 8...*, Parisiis 1564.

- 127 Eiusde[m] in libros Ar[istote]lis de moribus²³⁰
 128 Logica Aristotelis²³¹
 129 Joannis Rivii de admirabili Dei Co[n]silio²³²
 130 Boccatus italice²³³
 131 Nicolai Biesii Medicinae Theorica²³⁴
 132 Introductoriu[m] Joannis de Sacro Busto²³⁵
 133 Heliani de militaribus ordi[ni]b[us] institute[n]dis²³⁶
 134 Georgii Trapesunci Rhetoricorum libri²³⁷
 135 Regimen militem Polonice²³⁸
 136 Odeporicu[m] itineris Constantinopolitani²³⁹
 137 Hipocratis Cornarii omnia opera [...] Cornarii²⁴⁰
 138 In Dioscoridis libros Amati Lusitaniae medici²⁴¹
 139 De stirpibus Melchioris Guilandini²⁴²

²³⁰ Prawdopodobnie: *Ioachimi Perionii Cormoeriaceni De optimo genere interpretandi, in Aristotelis 10. libros ethicorum, siue de moribus, a se latinitate donatos, commentarij: In quibus et de optima imitandi ratione...*, Basileae 1540.

²³¹ Wiele wydań, przykładowo: *Logica Aristotelis ex tertia recognitione Libri Logicorum ad archetypos recogniti...*, Parisiis 1543.

²³² Johann Rivius (Ioanne Rivio Atthendoriense) (1500–1553), niemiecki teolog i filolog. *De admirabili Dei consilio in celando mysterio redemptionis humanae libri III*, Basileae 1545.

²³³ Giovanni Boccaccio (1313–1375). Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²³⁴ Nicolaus Biesius (Nicolaus Biese, Nicolaus Biesius Gandavensis) (1516–1572), lekarz, filozof. *Nicolai Biesii Gandauensis Theoreticae medicinae lib. sex...*, Antverpiae 1558.

²³⁵ Johannes de Sacrobosco (Joannes de Sacro Bosco, Joannes de Sacrobusto, Johann von Sacrobosco, Johannes Anglus) (ok. 1195–1256), matematyk, astronom. Jan z Głogowa. *Introductorium compendiosum in tractatum sphere materialis magni Joannis de Sacrobusto qui abbreviavit ex almagestis sapientis Ptholomei Claudij... et magistrum Joannem Glogoviensem...*, Cracovie 1506 lub wydanie z 1513 r.

²³⁶ Aelianus Tacticus (II w.), grecki pisarz. *Aeliani De militaribus ordinibus instituendis more graecorum liber...*, Venetiis 1552 lub inne weneckie wydanie także z 1552 r. *Aelianou Peri stratēgikōn taxēōn hellēnikōn. Aeliani De militaribus ordinibus instituendis more graecorum liber...*

²³⁷ Georgios Trapezuntios (Georgius Trapezuntius, Georg von Trebizond) (1395–1484), bizantyński humanista, teolog, filolog. *G. Trapezuntij Rhetoricorum libri quinque...*, Parisiis 1538.

²³⁸ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²³⁹ Pal Rubigál (Paulus Rubigallus Pannonius, Pavol Rubigal, Pal Rubigally) (1520–1577), węgierski humanista, ewangelicki teolog. *Hodoeporicon Itineris Constantinopolitani, Avtore P. Rvbigallo Pannonio...*, Wittembergae 1544.

²⁴⁰ Hippocrates. Wiele wydań, przykładowo: *Hippocratis coi medicorum omnium longe principis, opera quae ad nos extant omnia, per Ianum Cornarium medicum physicum latina lingua conscripta...*, Basileae 1558.

²⁴¹ Joao Rodrigues de Castello Branco (Giovanni Roderico de Castelbarco, używał pseudonimu Amathus Lusitanus, Amato Lusitano, Amatus) (1511–1568), żydowski lekarz, botanik. Wiele wydań, przykładowo: *In Dioscoridis Anazabei de medica materia libros quinque, Amati Lusitani doctoris medici ac philosophi celeberrimi enarrationes eruditissimae...*, Lugduni 1558.

²⁴² Melchiorre Guilandino (Melchior Guilandinus, Melchior Wieland) (ok. 1520–1589), lekarz, botanik, podróżnik z Królewca. *De stirpibus aliquot, epistolae 5. Melchioris Guilandini Borussi R. 4. Conradi Gesneri Tigurini 1. Eiusdem Guilandini ad illustrem comitem Nicolaum a Salmo & c. Manuco diatae, hoc est auicuae Dei description...*, Patavii 1558.

- 140 Actuarii opera²⁴³
 141 Julii Delphini in tertiu[m] libru[m] Galeni²⁴⁴
 142 De genere Arati in pargameno²⁴⁵
 143 Praxis reru[m] civiliu[m] Jodoci Damchuderii²⁴⁶
 144 Joannis Vieri medicar[um] observationu[m] liber non ligatus²⁴⁷
 145 Jacobi Lanterii, de modo substruendi terrena munimenta ad Urbes, no[n] ligatus²⁴⁸
 146 Propositio[ne]s Theologicae²⁴⁹
 147 Ordo iuris Bartholomei Groiczki²⁵⁰
 148 Brevis narratio vitae Phillippi Mela[n]chtonis²⁵¹
 149 Actuarii methodi medendi²⁵²
 150 Libellus de Epidemia Loniceni²⁵³
 151 Quaestio de flenbothomiis fiendis in omni dolore²⁵⁴
 152 Rota martyru[m]²⁵⁵

²⁴³ Joannes Actuarius (Actuarius, Attuario, Ioannes Zacharias Actuarius) (1275–1330), bizantyński lekarz. Prawdopodobnie: *Actuarii Ioannis filij Zachariae Opera. De actionibus et spiritus animalis affectibus, eiusque nutritione Lib. 2. De vrinis Lib. 7. Methodi medendi Lib. 6. ...*, Parisiis 1556.

²⁴⁴ Gulio Delfino (Iulius Delphinus) (?–1564), włoski lekarz. *Iulii Delphini... In 3. Galeni artis medicinalis lib. explanatio. Eiusdem De ratione medicamentorum praescribendorum liber...*, Venetiis 1557.

²⁴⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Przypuszczalnym autorem może być Aratus (Aratus Solensis, Aratus Astronomus, Aratos Cilicien) (ok. 320–240 p.n.e.), grecki poeta.

²⁴⁶ Joost de Damhouder (Jodocus Damhouder, Jodocus Damhouderius) (1507–1581), flandryjski prawnik. Wiele wydań, przykładowo: *Praxis rerum civilium praetoribus, propraetoribus, consulibus, proconsulibus, magistratibus, reliquisque id genus iustitiariis ac officariis...*, Antverpiae 1567.

²⁴⁷ Johannes Weyer (Joannes Wier, Ioannes Wierus, Piscinarius) (1515–1588) niderlandzko-niemiecki lekarz, demonolog. *Ioannis Wieri Medicarvm observationvm rararum Liber I.: de Scorbuto, de Quartana, de Pestilentiali angina, Pleuritide Peripneumonia. De Hydropis curatione. De Curatione meatuum naturalium clausorum, & quibusdam alijs...*, Basileae 1567.

²⁴⁸ Giacomo Lanteri (Jacomo de Lanteri, Jacobus Lanterius) (15??–1560), włoski matematyk, inżynier. *Jacobi Lanterii Brixiensis Libri duo, de modo substruendi terrena munimenta ad urbes, atque oppida, ceteraque loca omnia, quibus aditus hosti praecludatur...*, Venetiis 1563.

²⁴⁹ Wielu autorów i wiele wydań. Przykładowo: *Propositiones Theologicae De Lege Et Euangelio, in quibus summa & ordo Theologiae proponitur*, Witebergae 1550 lub *Propositiones theologicae repetentes summam doctrinae de iustificatione et bonis operibus, de quibus Deo iuvante publice disputabit in...*, Witebergae 1570.

²⁵⁰ Bartłomiej Groicki (ok. 1519/1534–1605), autor rozpraw prawniczych. Być może jedno z licznych wydań dzieła: *Porządek Sądow y Spraw Mieyskich Prawa Maydeburskiego* (np. Kraków 1559).

²⁵¹ Philip Melanchthon (Philipp Schwartzerd, Philippi Melanchnecon, Philippus Melanchthonius) (1497–1560), humanista, teolog, reformator religijny. *Brevis Narratio Exponens Ovo Fine Vitam in Terris Svam Clavserit Reverendvs Vir D. Philippvs Melanthon...*, [Vittebergae] 1560.

²⁵² Joannes Actuarius. *Actuarii Ioannis filii Zachariae, Methodi medendi libri sex, quibus omnia, quae ad medicinam factitandam pertinent, fere complectitur...*, Venetiis 1554.

²⁵³ Niccolo Leonico (Nicolaus Leonibus, Nicolo da Lonigo, Nicolaus Leonicens) (1428–1524), włoski lekarz, humanista. *Libellus de epidemia quam uulgo morbum Gallicum uocant*, [Nicolai Leonicensi uincentini], Venetiis 1497.

²⁵⁴ Ludovico Paniza (Ludovicus Panizza Mantuanus, Lodovico Panizza) (XVI w.), włoski lekarz. *Questio de phlobotomiis fiendis in omni dolore in omnique apostemate, praesertim in pleuresi ab excellentissimo doctore Lodouico Paniza physico Mantuano*, Venetiis 1532.

²⁵⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

- 153 Vitae principum Turcar[um] Italice²⁵⁶
 154 Gabrielis Faloppii Mutine[n]sis de ulcerib[us]²⁵⁷
 155 Sebastiani Paparellae in librum Hippocratis de natura humana comme[n]tarii²⁵⁸
 Ite[m] In Octavo
 156 Gramatica Graeca Cleonardi²⁵⁹
 157 Athanasi Dialogi quinq[ue] de s. Trinitate Graeco Latini²⁶⁰
 158 Rosariu[m] Scholae Trocedoffi²⁶¹
 159 Joa[n]nis Calvini in Ezechiele[m]²⁶²
 160 Henrici Agrippae de occulta Ph[ilosoph]ia²⁶³
 161 Historiae Ecclesiasticae Eusebii pars p[ri]ma Item eiusdem pars s[e]c[un]da Item
 eiusdem pars Tertia [wyrazy pokreślone, poprawiane]²⁶⁴
 162 Joannis Manardi Epistolar[um] medicinalium Libri 20 in uno volumine²⁶⁵
 163 Joannis Manlii locoru[m] co[m]muniu[m] collectanea²⁶⁶

²⁵⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²⁵⁷ Gabrielle Faloppio. *Gabrielis Faloppii Mutinensis...*, *Libelli duo. Alter de ulceribus, alter de tumoribus praeter naturam...*, Venetijs 1563 (lub II wydanie z 1566 r.).

²⁵⁸ Sebastiano Paparella (Sebastiano Augeni, Sebastianus Paparella a Monte Santo) (1527–1603), włoski lekarz, filozof. *Sebastiani Paparellae e Monte Sancto medici et philosophi In Hippocratis librum De natura humana commentarii duo...*, Venetijs 1551.

²⁵⁹ Nicolaus Clenardus (Nicolas Cleynaerts, Clenard) (1495–1542), autor wielokrotnie wznawianych prac do nauki języka hebrajskiego i greckiego. Przykładowo: *Institutiones absolutissimae in linguam Graecam per Nicolam Clenardum...*, Venetijs 1543.

²⁶⁰ Św. Atanazy (Áthanásios ho Mégas saint, Atanasio saint, Athanasius Alexandrinus saint) (295–373), biskup, teolog. *Athanasii Dialogoi 5, peri tēs hagian Triados = Athanasii Dialogi V, de sancta Trinitate, ... Anastasiu Kai Kyrillu ekthesis syntomos tēs orthodoxu pisteōs...*, [Genevae] 1570.

²⁶¹ Valentin Trozendorf (Valentin Trotzendorf, Valentin Friedland Trotzendorf, Valentinus Trocedorfus) (1490–1556), śląski pedagog, teolog protestancki. *Rosarium Schoae Trocedorfij, Contextvm Ex Rosis Decerptis ex Paradiso Domini: Adivnae Sunt Paecipvarvm sententiarum enarrationes ex ore Trocedorfij exceptae, & passim collectae studio Marci Rvlli...*, Witebergae 1565 (lub wydanie z 1567 lub 1568 r.).

²⁶² Jean Calvin. Identyfikacja niepewna: *Leçons ou Commentaires et expositions de M. Jean Calvin, sur les vingt premiers chapitres des revelations du prophete Ezechiel*, Geneve 1565.

²⁶³ Henricus Cornelius Agrippa ab Nettesheym (Henricus Cornelius Agrippa) (1486–1535), niemiecki humanista, okultysta, astrolog, alchemik, teolog, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Henrici Cor. Agrippae ab Nettesheym De occulta philosophia libri 3. Quibus accesserunt, spurium Agrippae liber de ceremonijs magicis. Heptameron Petri de Albano...*, Parisiis 1567.

²⁶⁴ Eusebius Caesariensis. Identyfikacja niepewna, być może: *Historiae Ecclesiasticae Pars...: I: Historiae ecclesiasticae pars prima, qva continentur Eusebij cognomento Pamphili Caesareae Palaestinae Episcopi lib. 10. Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4. Oratio Constantini magni ad sanctorū cætū. Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constantini magni...*, Lovanii 1569.

²⁶⁵ Giovanni Manardi (Ioannes Manardus) (1462–1536), włoski lekarz, astrolog, botanik. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Manardi Medici Ferrariensis... Epistolarvm medicinalium libri viginti, denuò nunc... collatt & editi: Ejusdem in Joan. Mesue Medicamenta Simplicia & Composita annotationes & censurae...*, Basileae 1549.

²⁶⁶ Johannes Manlius (Janž Mandelc, Johannes Manlyus, Hans Mannel) (?–1605), drukarz, prawdopodobnie słoweńskiego pochodzenia. Wiele wydań, przykładowo: *Locorum communium collectanea a Ioanne Manlio per multos annos, tum ex lectionibus D. Philippi Melancthonis, tum ex aliorum doctissimorum vinorum relationibus excerpta...*, Francofurti ad Moenum 1568.

- 164 De fossilibus Gesneri²⁶⁷
 165 Budei de Asse²⁶⁸
 166 Galeni in libru[m] Hipocratis de humorib[us] Co[m]mentari²⁶⁹
 167 Dioscoridis de Curationib[us] morbor[um]²⁷⁰
 168 Opera Ciceronis in octo libr[is] ligata rubro Corrigio involuta²⁷¹
 169 Psalteriu[m]²⁷²
 170 Plinii Historici tres partes²⁷³
 171 Discursi Nicolai Machabei in Livu[m] Italice²⁷⁴
 172 Historiae Machabelli Italice²⁷⁵
 173 Petri Vireti, de co[m]municatio[n]e fidelium²⁷⁶
 174 Ars Magica Jodoci Vilichi²⁷⁷
 175 Aulus Gellius²⁷⁸
 176 Quintilianus²⁷⁹
 177 Historiae Ar[istote]lis²⁸⁰
 178 Lactantius²⁸¹

²⁶⁷ Conrad Gesner. *De omni rerum fossilium genere, gemmis, lapidibus, metallis, et huiusmodi, libri aliquot, ...*, Opera Conradi Gesneri..., Tiguri 1565/1566.

²⁶⁸ Guillaume Bude (Guilielmus Budaeus) (1467–1540), francuski humanista. Wiele wydań, przykładowo: *De asse et partibus eius libri quinque Gulielmi Budei...*, Parigi 1524.

²⁶⁹ Claudius Galenus. *Galenus In Hippocratis Librum De humoribus, commentarii tres: Eiusdem reliquum sexti commentariorum in sextum de vulgaribus morbis: itemque septimus, & octavus: nuper in lucem editi, ac latinitate donati: Io Baptista Rasario interprete*, Venetiis 1562.

²⁷⁰ Dioscorides Pedanius. *Euporista Ped. Dioscoridis Anazarbei ad Andromachum, hoc est De curationibus morborum per medicamenta paratu facilia, libri 2...*, Argentorati 1565.

²⁷¹ Marcus Tullius Cicero (106–43 p.n.e.). Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²⁷² Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²⁷³ Gaius Plinius Secundus (Maior) (23–79). Dzieła nie udało się zidentyfikować, wiele różnych wydań.

²⁷⁴ Niccolò di Bernardo dei Machiavelli (Nicolaus Machiavellus) (1469–1527). Wiele wydań, przykładowo: *Discorsi di Nicolo Machiavelli, fiorentino, sopra la prima decada di Tito Livio, diuisi in tre libri...*, In Vinegia 1537.

²⁷⁵ Niccolò di Bernardo dei Machiavelli. Wiele wydań, przykładowo: *Historie di Nicolo Machiavelli, cittadino, et segretario fiorentino...*, In Vinegia 1554.

²⁷⁶ Pierre Viret (Pietro Vireto, Petrus Viretus) (1511–1571), szwajcarski teolog. *Petri Vireti De communicatione fidelium, quibus cognita est veritas Euangelii, cum Papistarum ceremoniis, ac praesertim cum baptismo, nuptiis, missa, funeribus & exequiis, libellus apprimè utilis*, Geneuae 1551.

²⁷⁷ Jodocus Willichius (Iodocus Vuillichius, Iodoc Vuillich, Josse Willich) (1501–1552), niemiecki lekarz, filolog, humanista. *Ars magica hoc est, coquinaria, de cibariis, ferculis opsonijs, alimentis & potibus diuersis parandis, eorumque facultatibus...*, Tiguri 1563.

²⁷⁸ Aulus Gellius. Prawdopodobnie błąd spisujących lub drugi egzemplarz tego samego dzieła. W inwentarzu z rkps 202 Aulus Gellius występuje tylko raz. Zob. poz. 202/279.

²⁷⁹ Marcus Fabius Quintilianus (Quintilian) (ok. 35–95), rzymski retor, pedagog. Wiele wydań, przykładowo *M. Fabij Quintiliani... Oratoriarum institutionum libri 12. Doctissimorum uirorum, Ioachimi Camerarij, Ioannis Sichardi, aliorumque opera...*, Colonia Agrippinae 1555.

²⁸⁰ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Prawdopodobnie: *Aristotelis et Theophrasti Historiae, cum de natura animalium, tum de plantis et earum causi...*, Lugduni 1552. Zob. poz. 202/205.

²⁸¹ Lucius Coelius Lactantius Firmianus (Lactantius, Lucius Caecilius Firmianus) (ok. 250–320), chrześcijański pisarz, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *L. Coelii Lactantii Firmiani Diuinarum institutionum lib. 7. De ira Dei liber 1. De Opificio Dei liber 1. Epitome in libros suos, liber acephalos. Carmen de phoenice. Resurrectione dominica. Passione Domini...*, Lugduni 1553.

- 179 Laurentii Spando Peste²⁸²
 180 Casparis Cantarani de element[is]²⁸³
 181 Index in Pliniu[m]²⁸⁴
 182 Rei Rusticae libri 4²⁸⁵
 183 Aetica Ar[istote]lis²⁸⁶
 184 Conradi Eteresbachii²⁸⁷
 185 Andreae Lacunae Epitome Galeni²⁸⁸
 186 Plautus²⁸⁹
 187 Orthodoxa Tigurinae Eccl[es]iae Co[n]fesio²⁹⁰
 188 Erasmi Rotherodami Chri[stia]ni m[at]rimonii insti[tutio]n²⁹¹
 189 Noni medici de morbor[um] curatione Graecolatini²⁹²
 190 Epistolae Sadoleti²⁹³
 191 Opera Hesiodi²⁹⁴
 192 Pausaniae Co[m]mentaria²⁹⁵

²⁸² Vavřinec Špán (Vavřinec Spano, Laurentius Span a Spanow, Laurenz Span von Spanow) (1530–1575), czeski lekarz, poeta. *Lavrentii Span A Sspanovv Doctoris Medici De Peste Libri Dvo...*, Olomuncii [1561].

²⁸³ Gasparo Contarini (Gasparus Contarenus, Casparo Contarenus) (1483–1542), wenecki dyplomata, kardynał, filozof, teolog. *Gasparis Contareni Cardinalis ampliss. philosophi sua aetate praestantissimi De elementis & eorum mixtionibus libri quinque...*, Lutetiae Parisorum 1548 lub *Gasparis Contareni... De elementis & eorum mixtionibus libri quinque...*, Parisiis 1564.

²⁸⁴ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²⁸⁵ Conrad Heresbach (Conradus Heresbachius, Konrad Heresbach) (1496–1576), niemiecki humanista, filolog, polityk. *Rei rusticae libri quatuor, universam rusticam disciplinam complectens, una cum appendice oraculorum rusticorum Coronidis vice adiecta... auctore d.d. Conrado Heresbachio...*, Coloniae 1570 lub wydanie z 1571 r.

²⁸⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Wiele wydań w interpretacjach różnych autorów.

²⁸⁷ Conrad Heresbach. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

²⁸⁸ Andrés de Laguna (Andrea Lacuna, Andreas Lacuna Secobiensis) (1499–1560), hiszpański lekarz, humanista. Wiele wydań, prawdopodobnie: *Epitome Galeni Pergameni operum, in quatuor partes digesta, pulcherrima methodo vniuersam illius uri doctrinam complectens: per And. Lacunam...*, Basileae 1551.

²⁸⁹ Titus Maccius Plautus (Plautus, Plauti, Plaut) (ok. 250–184 p.n.e.), rzymski komediopisarz. Prawdopodobnie: *M. Acci Plauti Sarsinatis comici festiuissimi Comediae 20 diligentiss. a mendis repurgatae, et ...*, Basileae 1535. Zob. poz. 202/313.

²⁹⁰ *Orthodoxa Tigurinae Ecclesiae ministrorum Confessio illorum et fidem et doctrinam quam cum Catholica sanctorū ecclesia com munem habent, continens, in primis autem de coena domini nostri Jesu Christi unā cum...*, Tiguri 1545.

²⁹¹ Erasmus Rotterdamus. Prawdopodobnie: *Christiani matrimonii institutio, per Des. Erasmum Roterodamum, opus nunc primum & natum, & excusum*, Basileae 1526.

²⁹² Théophane Nonnos (Theophanes Nonnus, Theophanēs Chrysobalantēs) (X w.), bizantyński lekarz. *Noni Medici Clarissimi De omnivm Particvlarivm Morborvum Cvratione, sic ut Febres quoque [et] Tumores praeter naturam complectatur...*, Argentorati 1568.

²⁹³ Jacopo Sadoletto (Jacob Sadolet, Jacobus Sadoletus) (1477–1547), włoski humanista, biskup Carpentras, kardynał. Prawdopodobnie: *Epistolae De Dissidiis Religionis. Iacobi Sadoleti cardinalis, Iacobi Omphalii assessoris Imperatorij, Ioannis Sturmij*, Argentorati 1539.

²⁹⁴ Hesiodus (Hesiodos, Hésiode, Hesiod) (VIII/VII w. p.n.e.), grecki poeta. Wiele wydań, przykładowo: *Hēsiodou erga kai hēmerai = Hesiodi opera & dies...*, Basileae 1559.

²⁹⁵ Pausanias (Pausanías ho Periēgētēs, Pausanias Periegetes, Pausania) (115–180), grecki pisarz, geograf. Prawdopodobnie: *Pausaniae De florentiss. veteris Graeciae regionibus commentarii a Romulo Amasaeo... summa fide ac diligentia, conuersi...*, Basileae 1557.

- 193 Laurentius Valla²⁹⁶
 194 Ethica Ar[istote]lis Graece²⁹⁷
 195 Aesopi vita et fabollae²⁹⁸
 196 Seneca Tragedia²⁹⁹
 197 Isocratis or[ati]o[ne]s graece³⁰⁰
 198 De p[ro]nu[n]ciatione Latini et Graecis s[er]monis³⁰¹
 199 Consiliatio[ne]s locor[um] Scripturae Andreae Altameri³⁰²
 200 Theoricae Planetar[um] Georgii Burbachii³⁰³
 201 Constantini Caesaris de Agricultura³⁰⁴
 202 Loci co[m]munes Phillippi Melanctonis³⁰⁵
 203 Joannis Ludovici de disciplinis³⁰⁶
 204 Ar[istote]lis de arte Rhetorica libri 3 Graece³⁰⁷
 205 Marci Heremita de lege sp[i]ri[tu]ali Graece³⁰⁸

²⁹⁶ Lorenzo Valla (Lorenzo della Valle, Laurentius Vallensis) (1406–1457), włoski humanista, filolog i filozof.

²⁹⁷ Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelous Ēthikōn Nikomacheiōn biblia deka. Aristotelis De moribus ad Nicomachum, lib. 10*, Parisiis 1555.

²⁹⁸ Aesopus (Aesop, Αἰσῶπος) (ok. 620–560 p.n.e.), grecki bajkopisarz. Prawdopodobnie: *Historia vitae fortunaeque Aesopi, cum fabulis illius pluribus quingentis, et aliis quibusdam narrationibus...*, Lipsiae 1544.

²⁹⁹ Seneca. Zob. poz. 202/174. Wiele wydań, przykładowo: *Lutii Annei Senecae Cordubensis tres selectiores tragoediae in hoc volumine continentur. Hercules furens. Thyestes Meyeneus. Octavia Romana...*, Nurburgae 1520.

³⁰⁰ Isocrates (Isocratus, Isocratous) (436–338 p.n.e.), grecki mówca, twórca teorii klasycznej prozy atyckiej. Wiele wydań, przykładowo: *Isokratous Logoi apantes, kai Epistolai. Arpokratōnes kai Souida peri tinon par' Isokratei lexeon. Isocratis Orationes partim doctorum viruorum opera, partim meliorum exemplarium collatione, nunc demum multo quam antea emendatiores excusae...*, Basileae 1555.

³⁰¹ Erasmus Rotterdams. Wiele wydań, prawdopodobnie: *De recta Latini Graecique sermonis pronunciatione, Des. Erasmi Roterodami dialogus. Eiusdem dialogus, cui titulus Ciceronianus, siue De optimo genere dicendi*, Basileae 1558.

³⁰² Andreas Althamer (Andreas Althammerus) (1500–1539), niemiecki humanista, teolog luterński. Wiele wydań, przykładowo: *Conciliationes locorum scripturae, qui specie tenus inter se pugnare uidentur. Centuriae duae. Andrea Althamero auctore...*, Norimbergae 1548.

³⁰³ Georg Purbach (Georg von Peurbach, Georgius Puerbachius, Georgius Burbachius) (1423–1461), austriacki astronom i matematyk. Wiele wydań, przykładowo: *Theoricae Novae Planetarvm Georgii Purbachij Germani. Quibus accesserunt: Ioannis de Monte Regio Disputationes, super deliramenta Theoricarum Gerardi Cremonensis. Item, Ioannis Eßler Maguntini, Tractatus utilis ante LX annos conscriptus, cui Titulum fecit, Specvlvm Astrologorvm, in quo Astrolog...*, Basiliae 1568.

³⁰⁴ Cassianus Bassus (Cassiano Basso, Cassianus Scholasticus) (VI/VII w.), bizantyński prawnik, pisarz zajmujący się rolnictwem. Wiele wydań, przykładowo: *Constantini Caesaris selectarum praeceptionum De agricultura libri viginti...*, Lugduni 1541.

³⁰⁵ Philip Melanchthon. Wiele wydań, przykładowo: *Loci communes theologici recens collecti et recogniti a Philippo Melancthone*, Vitebergae 1535.

³⁰⁶ Juan Luis Vives (Juan Luis Vives March, Joannes Ludovicus Vives) (1493–1540), hiszpański humanista, filozof, pedagog. Prawdopodobnie: *Ioannis Ludouici Vivis Valentini, De disciplinis libri 20. in tres tomos distincti...*, Lugduni 1551.

³⁰⁷ Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelus technes rhetorikes biblia 3. Aristotelis De Arte Rhetorica Libri Tres*, Basileae 1529.

³⁰⁸ Marcus Eremita, święty (Marco Eremita, Marcus von Ankyra) (zm. ok. 430), teolog, pisarz ascetyczny. Wiele wydań, przykładowo: *Tou osiou Markou peri nomou pneumatikou kephálaia. Tou*

- 206 Luciani Samosatensis duo Thomi Graece³⁰⁹
 207 Joannis Varenii Sÿntaxis Graeca³¹⁰
 208 Xenophontis duo Thomi Graece³¹¹
 209 Liricor[um] Carminum liber³¹²
 210 Eskini tragediae septe[m]³¹³
 211 Martini Cromeri oratio³¹⁴
 212 Eskini et Demostenis oratio[ne]s Graece³¹⁵
 213 Arriani de reb[us] gestis Alexandri Graece³¹⁶
 214 Tipopographia[!] antiqua Romae Bartholomei Mariani³¹⁷
 215 Paraphrases Ar[istote]lis³¹⁸
 216 Linacer³¹⁹

autou perì tōn oioménōn ex érgōn dikaiousthai kephálaia. Sancti Marci heremita de lege spirituali capitula. Eiusdem de iis, qui putant se iustificari ex operibus..., Haganoae 1531.

³⁰⁹ Lucianus Samosatensis (Lucianus, Luciano di Samosata, Loukianós ho Samosateús) (ok. 125–po 180), grecki satyryk, retor, sofista. Prawdopodobnie: *Loukianou Hapanta. Luciani Samosatensis Opera, quae Graece extant, omnia, in duos tomos concinnè digesta...*, Basileae 1545.

³¹⁰ Joannes Varennius (Johannes Van de Waren, Ioannes Varennius Meclinensis) (1462–1536), grammatyk i filolog. Prawdopodobnie: *Ioannis Varennii Syntaxis Graeca, ea potissimum complectens, quae à Latinis dissentiunt Eiusdem... de Accentibus, libellus nouus...*, Coloniae 1546 (lub wydanie z 1544 r.).

³¹¹ Xenophon (Xenofont, Xenophont, Xenophontis) (ok. 430–355 p.n.e.). Przypuszczalnie: *Xenophontos Apanta. Xenophontis oratoris et historici, propter synceram & melle dulciorem Attici sermonis gratiam... opera, quae quidem graece extant, omnia, duobus tomis distincta...*, Basileae [1545].

³¹² Johann Lange (Johann Lange Sylesius) (1503–1567), niemiecki humanista. *Carminum lyricorum liber auctore Ioannem Lango, Sylesio. Materia libri...*, Wratislaviae 1548.

³¹³ Aeschylus (Aischýlos, Aeschylus) (525–456 p.n.e.). Prawdopodobnie: *Aischylou Tragodiai epta. Aeschyli Tragoediae septem. A Francisco Robortello Vtinensi. Nunc primum ex manuscriptis... restituae*, Venetijs 1552 lub *Aeschyli Tragoediae VII: Quae cum omnes multo quam antea castigatiores eduntur... Scholia in easdem, plurimis in locis locupletata... = Aischylu Tragōdiai 7, Promēteus desmōiēs, Hepta epi Thēbais, Persai, Agamemnōn, Choēphoroi, Eumenides, Hiketides.: Scholia eis tas autas tragōdias*, b.m.w. 1557.

³¹⁴ Marcin Kromer (Martinus Cromerus, Martin Cromer, Martinus Chromer) (1512–1589), humanista, dyplomata, pisarz i historyk, biskup warmiński. Prawdopodobnie: *Martini Cromeri Oratio, in Synodo Cracouiensi nuper habita...*, Moguntiae 1550.

³¹⁵ Aeschines (Aischines, Eschines) (390–330 p.n.e.), grecki mówca. Demosthenes (Demostenes, Démosthone, Démosthène) (384–322 p.n.e.). Wiele wydań, prawdopodobnie: *Aischinou tou rētoros kai Dēmosthenous Logoi, kata Ktēsiphōntos, kai peri stephanou. Aeschinis et Demosthenis Orationes inter se contrariae, longe omnium optimae*, Patavii 1549.

³¹⁶ Arrianus Flavius (Arrianus Arriano, Arrianos Flavius, Arrianus Nicomedensis) (95–175), grecki filozof i historyk. Wiele wydań, przykładowo: *Arrianou Peri Alexandrou anavaseōs istoriōn biblia octō. Arriani De expeditione siue rebus gestis Alexandri Macedonum regis libri octo...*, Basileae 1539.

³¹⁷ Bartolomeo Marliani (Giovanni Bartolommeo Marliani, Bartholomeus Marlianus) (1488–1566), włoski historyk i archeolog starożytny. Prawdopodobnie: *Topographia antiquae Romae. Ioanne Bartholemaeo Marliano patritio Mediolan ensi auctore*, Lugduni 1534.

³¹⁸ Identyfikacja niepewna, być może: *Totius naturalis philosophiae Aristotelis paraphrases per Iacobum Fabrum Stapulensem, recognitae iam, & ab infinitis, quibus scatebant mendis, repurgatae: & scholiis doctissimi uiri Iudoci Clichthouei illustratae...*, Friburgi Brisgoiae 1540.

³¹⁹ Thomas Linacre (Thomas Linacer, Thomas Linacrus Anglicus) (1460–1524), angielski lekarz, humanista. Prawdopodobnie jedno z wydań popularnego w XVI w. dzieła *Thomae Linacri Britanni De emendata structura Latini sermonis libri sex, ...*, Venetiis 1557.

- 217 Gra[m]matica Graeca Phillippi Melanctonis³²⁰
 218 Cathehismus Christiane fidei³²¹
 219 Ludovici Vivis exerci[ti]o linguae latinae³²²
 220 Joannis Sturnii de amissa dicendi ratione³²³
 221 Contradicto[ne]s Galeni in libros Hipocratis³²⁴
 222 Colloquia Erasmi Rotherodami³²⁵
 223 Nicolai Borbonii Nugar[um] libri 8³²⁶
 224 De primatu Papae³²⁷
 225 Ep[istu]lae Plinii s[e]c[un]di³²⁸
 226 Copia verbor[um] Erasmi Rotherodami³²⁹
 227 Hieronimi Comitis, de bello Turcar[um] Co[m]me[n]tarii³³⁰
 228 Geometria³³¹
 229 Geometria Polonice³³²

³²⁰ Philip Melanchthon. Wiele wydań, przykładowo: *Grammatica Graeca a Philippo Melanch. autore iam pridem recognita, atque multis in locis locupletata. Nicolaus Gerbellius...*, Venetiis 1545.

³²¹ Identyfikacja niepewna, być może: *Catechismus Christianae Fidei, ex verbo Dei conscriptus*, b.m.w. 1550 lub jedno z wielu wydań J. Kalwina *Catechismus, sive Christianae religionis institutione communibus renatae nuper in Evangelio Genevensis Ecclesiae suffragiis recepta, & vulgari quidem prius idiomate, nunc vero Latine etiam, quo de fidei illius synceritate passim aliis etiam Ecclesiis constet*, Basileae 1538.

³²² Juan Luis Vives. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Lodouici Viuis Valentini Dialogistica linguae Latinae exercitatio. Annotationes praeterea in singula colloquia doctissimi viri Petri Mottae Complutensis, in Hispanae iuuentutis gratiam adiecimus...*, Venetiis 1562.

³²³ Johann Sturm (Jean Sturm, Ioannes Sturmius) (1507–1589), pedagog, reformator szkolnictwa. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Sturnii De amissa dicendi ratione & quomodo ea recuperanda sit libri II*, Argentorati 1550.

³²⁴ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³²⁵ Erasmus Rotterdams. Wiele wydań, przykładowo: *Familiarium colloquiorum Des. Erasmi Roterodami opus, ab autore postremum diligenter recognitum, emendatum, & locupletatum, adiectis nouis aliquot lectu dignis colloquiis. ...*, Venetiis 1536.

³²⁶ Nicolas Bourbon (Nicolaus Barbonius Vandoperanus, Nicolas Bourbon l'ancien) (1503–1550), francuski poeta, humanista. *Nicolai Borbonii Vandoperani Lingonensis Nugarum libri octo. Ab autore recens aucti et recogniti. ...*, Lugduni 1538 lub weneckie wydanie z 1540 r.

³²⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Prawdopodobnie jedno z wydań zawierające *Tractatus de potestate et primatu Papae* powstały w 1537 r. (przypisywany Ph. Melanchthonowi) i opublikowane w Strasburgu w 1540 r. anonimowo. Wersja niemiecka została opublikowana w Norymberdze w 1541 r. W 1580 r. traktat został włączony do *Liber Concordiae*, zbioru ksiąg wyznaniowych luteranizmu.

³²⁸ Wiele wydań, przykładowo: *C. Plinii Caecilii Secundi Nouocomensis Epistolarum libri decem...*, Lugduni 1551.

³²⁹ Erasmus Rotterdams. Wiele wydań, przykładowo: *Des. Erasmi Roterodami De duplici copia verborum ac rerum commentarii duo: multa accessione, novisque formulis locupletati...*, Basileae 1560.

³³⁰ Natale Conti (Natalis Comes, Hieronymus Comes) (1520–1582), włoski humanista, filolog, poeta. *Commentarij Hieronymi Comitis Alexandrini de acerrimo, ac omnium difficillimo Turcarum bello, in insulam Melitam gesto, anno 1565...*, Noribergae 1566.

³³¹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³³² Stanisław Grzepecki (Stanislaus Grepsius) (1524–1570), greccysta, matematyk, autor pierwszej polskiej książki technicznej. *Geometria, To iest Miernicka Nauka, po Polsku krótko napisana z Graeckich y z Lacińskich Ksiąg: Naydziesz też iako naszymi Miernicy zwykli mierzyć Imienie na Włóki, albo*

- 230 Fabricatio hominis³³³
 231 Organu[m] Ar[istote]lis³³⁴
 232 Rhetorica Ciceronis ad Here[n]niu[m]³³⁵
 233 Caelii de amplitudine Regni Dei³³⁶
 234 Epitome Roterodami in Laurentiu[m] Valla[m]³³⁷
 235 Iustinus³³⁸
 236 De conscribendis Ep[istoli]s Erasmi Roter[odami]³³⁹
 237 Petri Mosellani in quintilianu[m]³⁴⁰
 238 Sermo Samuelis Maczieowski in funere Sigismundi Regis³⁴¹
 239 Arithmetica Frisii³⁴²
 240 Politica Ar[istote]lis Graece³⁴³
 241 De ratione victus Brudi Lusitani³⁴⁴
 242 Psalteriu[m] Heobani Hesi³⁴⁵

na lany: *Item, I Ugerum Romanum iako wiele ma w sobie: Item, iako Wieże albo co inszego wysokiego zmierzć*, Kraków 1566.

³³³ Wojciech Nowopolczyk (Wojciech Nowopolski, Albertus Novicampianus) (ok. 1504–1559), humanista, teolog, profesor Uniwersytetu Krakowskiego. *Fabricatio hominis, a Cicerone libro secundo De natura deorum descripta. Cum annotationibus Alberti Nouicampiani. His accessit dissertatio eiusdem, utrum cor an iecur in formatione foetur consistat prius...*, Cracovie 1551.

³³⁴ Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelis Stagiritae Organum, hoc est, libri ad logicam attinentes, Boethio Seuerino interprete, nuper ex optimis exemplaribus Graecis recogniti. ...*, Venetiis 1559.

³³⁵ Cicero. Wiele wydań, przykładowo: *Rhetoricorum ad C. Herennium libri 4. incerto auctore. Ciceronis De inuentione libri 2. Topica ad Trebatium, Oratoriae partitiones...*, Venetiis 1554.

³³⁶ Caelius Agostino Curio (Coelius Augustinus Curio) (1538–1567), włoski humanista. *Coelii Secvndi Cvrionis De Amplitvdine Beati Regni Dei, Dialogi Sive Libri Dvo, Ad Sigismvndvm Avgvstvm Poloniae Regem... De amplitudine beati regni dei dialogi sive libri duo*, b.m.w. 1554.

³³⁷ Erasmus Rotterdamus. Wiele wydań, przykładowo *D. Erasmi Roterodami in Laurentii Valae elegantiarum libros epitome, ... Eiusdem Copiae aliquot selectiores formulae, ad usum puerorum adcommodatae, Coloniae Agrippinae* 1558.

³³⁸ Prawdopodobnie Marcus Iunianus Iustinus (Iustinus Historicus) (III w.), historyk rzymski. Być może: *Iustini Ex Trogi Pompeii historis externis libri 44. His accessit ex Sexto Aurelio Victore De vita & moribus Romanorum imperatorum epitome...*, Lugduni 1560 lub inne wydanie.

³³⁹ Erasmus Rotterdamus. Wiele wydań, przykładowo: *De conscribendis epistolis opus Des. Erasmi Rot.*, Lugduni 1551.

³⁴⁰ Petrus Mosellanus (Petrus M. Mosellanus, Peter Schade) (1493–1524), humanista, teolog. Prawdopodobnie: *Annotationes Petri Mosellani Protogenis in clarissimas Auli Gellii Noctes Atticas. Reliqua auctoris in Fabium Quintilianum eiusdem generis...*, Basileae 1526.

³⁴¹ Samuel Maciejowski (1499–1550), biskup krakowski, kanclerz wielki koronny. *Sermo habitus, per... dominum Samuelē Macieowski Episcopū Craco. Et R. P. Cācellariū. in funere Serenissimi dni Sigismundi Primi, Regis Poloniae etc.*, [Kraków 1548].

³⁴² Frisius Gemma (Frisius Reinerus Gemma) (1508–1555), niderlandzki lekarz, geograf, astronom. *Gemmae Frisii Arithmeticae practicae methodus facilis*, Lipsiae 1559 lub wydanie z 1562 r.

³⁴³ Wiele wydań, przykładowo: *Aristotelus politikōn biblia oktō = Aristotelis de optimo statu reipublicae libri octo*, Parisiis 1556.

³⁴⁴ Manuel Brudo (Brudus Lusitanus, Brudus Luscranus) (XVI w.), żydowski lekarz z Portugalii. Wiele wydań, przykładowo: *De ratione victus in singulis febribus secundum Hippocratem, in genere et sigillatim libri 3. Authore Brudo Lusitano medico...*, Venetiis 1559.

³⁴⁵ Helius Eobanus Hesus (Eoban Koch, Eoban Hesse) (1488–1540), niemiecki humanista, filolog, historyk. Wiele wydań, przykładowo: *Psalterium Davidis carmine redditum per Eobanum*

- 243 *Medicinae infirmitatu[m] mulierum italice*³⁴⁶
 244 *Dialectica Rodolffi*³⁴⁷
 245 *Epigra[m]mata Joannis Zoteri*³⁴⁸
 246 *Claudii Galeni de inaequali intemperie*³⁴⁹
 247 *Emanuel*³⁵⁰
 248 *Jacobi Silvii de differe[n]tiis febriu[m]*³⁵¹
 249 *De verbis anomalis libri 2*³⁵²
 250 *Georgii Agricolae de peste*³⁵³
 251 *Morigae Encomiu[m]*³⁵⁴
 252 *Hierardi Histrii*³⁵⁵
 253 *Petri Stateri funebris oratio*³⁵⁶
 254 *Svetonius*³⁵⁷
 255 *Simonis Maricii de academiis*³⁵⁸
 256 *Bassia in opuscula*³⁵⁹
 257 *Prolegomena Ioa[n]nis Hartungi in Homeru[m]*³⁶⁰

Hessum. Cum annotationibus Viti Theodori Noribergensis, quae commentarii vice esse possunt. ..., Lipsiae 1562.

³⁴⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³⁴⁷ Rudolf Agricola (Rodolphus Agricola Phrisius, Rudolf Hausmann) (1443–1485), niderlandzki humanista i filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Rodolphi Agricolae Phrisii De Inventione Dialectica Libri Omnes*, Coloniae Agrippinae 1563.

³⁴⁸ Johann Heil (Johannes Soeter, Johan Soter) (zm. ok. 1544), drukarz działający w Kolonii i w Solingen. Wiele wydań, przykładowo: *Epigrammata Graeca veterum elegantissima, eademque Latina ab utriusque linguae uiris doctissimis uersa... Anagnoste, ta epigrammata...*, Friburgi Brisgoiae 1544.

³⁴⁹ Claudius Galenus. Wiele wydań, przykładowo: *Claudii Galeni Pergameni De temperamentis libri 3. De inaequali intemperie liber vnus...*, Lugduni 1558.

³⁵⁰ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³⁵¹ Jacques Dubois (Iacobus Sylvius, Jacques du Bois) (1478–1555), francuski lekarz, anatom. Wiele wydań, przykładowo: *Iacobi Sylvii Medicae Rei Apvd Parrhisios interpretis regii cōmmentarius in Claudii Galeni duos libros de differentiis febrium*, Basileae 1556.

³⁵² Guillaume Morel (Guilielmus Morelius) (1505–1564), francuski drukarz, wydawca, tłumacz. Wiele wydań, przykładowo: *De verbis anomalis libri II De verbis quae difficiliora sunt ad investigandum unde oriantur, ad sua themata revocandis Liber*, Parisiis 1553.

³⁵³ Georg Agricola (Georg Agricola Bermannus, Georgius Agricola medicus) (1494–1555), niemiecki humanista, lekarz, przyrodnik. *Georgii Agricolae De peste libri tres*, Basileae 1554.

³⁵⁴ Erasmus Rotterdamus. Wiele wydań, przykładowo: *Moriae encomium, id est, stulticiae laudatio, ludicra declamazione tractata per Des. Erasmum Roterodamum, cum quibusdam alijs*, Basileae 1551.

³⁵⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Być może autorem dzieła był Stephanus Consul Histrianus (Console, Stefano Istriano) (1521–1568), protestancki kaznodzieja i pisarz.

³⁵⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³⁵⁷ Gaius Suetonius Tranquillus (Svetonius) (ok. 69–122), rzymski historyk. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³⁵⁸ Szymon Marycjusz (Szymon Marycki, Simon Maricius, Szymon z Pilzna, Koziołek, Marićjusz, Czystochlebski) (1516–1574), humanista, pedagog, profesor Uniwersytetu Krakowskiego. *Simonis Maricii Pilsnensis, Jureconsulti, De Scholis seu Academiis libri duo*, Cracoviae 1551.

³⁵⁹ Bassiano Landi (Bassianus Landus) (15?? – ok. 1563), włoski lekarz, filozof. *Bassiani Landi Placentini philosophi et medici Opuscula*, Patavii 1552.

³⁶⁰ Johann Hartung (Ioannes Hartungus), niemiecki humanista, filolog. *Prolegomena Ioannis Hartvngi in tres priores Odysseae Homeri Rapsodias*, Francoforti 1539.

- 258 Disputatio Theologica Crolmani³⁶¹
 259 Aphthonii Zophistae Progymnasmata³⁶²
 260 Henrici Glareani Arithmetica³⁶³
 261 Joannis Baptistae de Caesaribus libri 3³⁶⁴
 262 Martini Peresei de traditionib[us] Apostolicis³⁶⁵
 263 Epitetorum omnium Ioa[n]nis Rasii textor[es]³⁶⁶
 264 Arriani de reb[us] gestis Alexandri³⁶⁷
 265 Antiquitates Civitatis Romane italic³⁶⁸
 266 Erasmi de ratione co[n]cionandi³⁶⁹
 267 Cathehismus Ecclesiae genevensis³⁷⁰
 268 Vergilii Polidori de Prodigiiis³⁷¹
 269 eiusdem de reru[m] inventarib[us]³⁷²
 270 Viaticu[m] Novu[m] Casparis Velfii³⁷³

³⁶¹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

³⁶² Aphthonius Antiochenus (Aphthonius Sophista) (IV/V w.), grecki retor. Wiele wydań, przykładowo *Aphthonii sophistae Progymnasmata, partim a Rodolpho Agricola, partim a Ioanne Maria Catanaeo latinitate donate...*, Lugduni 1555.

³⁶³ Henricus Loriti Glareanus (Henricus Loritus Glareanus) (1488–1563), szwajcarski humanista, geograf, pisarz muzyczny. Wiele wydań, przykładowo: *De sex arithmeticae practicae speciebus, Henrici Glareani epitome*, Parisiis 1554.

³⁶⁴ Giovanni Battista Cipelli. Prawdopodobnie: *In hoc volumine haec continentur. Ioannis Baptistae Egnatij Veneti de Caesaribus libri 3. à dictatore Caesare ad Constantinum Palaeologum, hinc à Carolo Magno ad Maximilianum Caesarem ...*, Venetiis 1516 lub florenckie wydanie z 1519 r.

³⁶⁵ Martin Pérez de Ayala (Martinus Peresius Aiala) (1504–1566), hiszpański teolog. Wiele wydań, przykładowo: *De diuinis, apostolicis atque ecclesiasticis traditionibus, deque auctoritate ac vi earum sacrosancta, adsertiones ceu libri decem...*, Coloniae 1560.

³⁶⁶ Jean Tixier de Ravisi (Jean Ravis Tissier, Ioannes Rauisius Textor Niuernensis) (1480–1524), francuski humanista, filolog. Prawdopodobnie jedno z wielu wydań: *Ioannes Rauisij Textoris Niuernensis Epithetorum opus absolutissimum...*, [Basileae 1571].

³⁶⁷ Prawdopodobnie łacińskie wydanie dzieła wpisanego do inwentarza pod numerem 184/213. Wiele wydań, przykładowo: *Arriani Nicomedensis noui Xenophontis appellati De rebus gestis Alexandri Magni regis Macedonum libri octo, ...*, Basileae 1554.

³⁶⁸ Identyfikacja niepewna. Być może Lucio Mauro, *Le antichita de la citta di Roma. Breuissimamente raccolte da chiunque ne ha scritto, ò antico ò moderno; per...*, Venetia 1556 lub Andrea Palladio, *L'antichita di Roma di m. Andrea Palladio. Raccolta breuemente da gli auttori antichi, & moderni. Nuouamente posta in luce*, Venetia 1555. Ale możliwy także znany już Bartolomeo Marliani, *L'antichita di Roma, di m. Bartholomeo Marliano, tradotti [!] in lingua volgare per m. Hercole Barbarasa da Terni*, Roma 1548.

³⁶⁹ Erasmus Rotterdamus. Wiele wydań, przykładowo: *Des. Erasmi Rot. Ecclesiastae siue de ratione concionandi libri quatuor; postremum ab autore recogniti...*, Basileae 1535.

³⁷⁰ Wiele wydań, przykładowo: *Catechismus ecclesiae Genevensis hoc est, formula erudiendi pueros in doctrina Christi* [Jean Calvin], Genevae 1560.

³⁷¹ Polidoro Vergilio (Polidorus Virgilius Vrbinas) (1470–1555), włoski humanista. Wiele wydań, przykładowo: *Polydori Vergilii Vrbinatis Dialogorum de prodigiis libri tres*, Basileae 1531.

³⁷² Wiele wydań, przykładowo: *Polydori Vergilii Urbinatis De Rerum Inventoribus libri octo. Eiusdem in orationem Dominicam commentariolum...*, Francoforti 1549.

³⁷³ Caspar Wolf (Gaspar Volfius, Casparus Wolphius) (1532–1601), szwajcarski lekarz, humanista, filolog. *Viaticum novum de omnium fere particularium morborum curatione liber; auctoris innominati quidem... nunc primum in lucem editus per Casparum Vvolphium...*, Tiguri 1565.

- 271 Philostratis Lemni Historiae de vitae Apolonii³⁷⁴
 272 Leoneli Faentini Practica Medicinalis³⁷⁵
 273 Forma Ecclesiastici Ministerii³⁷⁶
 274 Ludovici Vivis de ani[m]a et vita libri 3³⁷⁷
 275 Erasmi Stellae de Gemmis³⁷⁸
 276 Constantini Privilegiu[m]³⁷⁹
 277 Fuschii de Stirpiu[m] Historia³⁸⁰
 278 Montani in Aphorismos Hippocratis lectio[ne]s³⁸¹
 279 Simplex narratio Ioa[n]nis Utenhovii³⁸²
 280 De coena Dom[in]i Joachimi Veshvali³⁸³
 281 Confessio Christiana Authore Bezo³⁸⁴
 282 Cardanus de malo medicor[um] recentiu[m] Usu³⁸⁵

³⁷⁴ Philostratus Lemnius (Philostratus Maior, Philostratus Flavios, Filostrato di Lemnio) (ok. 190–230), pisarz, filozof, sofista. *Philostrati Lemnij senioris Historiae de uita Apollonij libri 8... Eusebij Caesariensis Aduersus Hieroclem, qui ex Philostrati historia Apollonium Christo aequiparate contendeat, confutatio, siue apologia...*, Coloniae 1532.

³⁷⁵ Leonello Vittori (Leonell Vettori, Leonellus Faentinus, Leonello de' Vittori) (1450–1520), włoski lekarz, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Practica medicinalis Leonelli Faentini de Victoriis, cum scholiis Ioannis Kufneri. De aegritudinibus infantium, eodem authore, tractatus...*, Lugduni 1554.

³⁷⁶ Jan Łaski (Joannes a Lasco, Johann von Lasco) (1499–1560), polski humanista, reformator religijny. Wiele wydań, prawdopodobnie: *Forma ac ratio tota ecclesistici ministerij, in peregrinorum, potissimum verò Germanorum Ecclesia: insituta Londini in Anglia..., anno post Christum natum 1550...*, [Emdem 1555–1556].

³⁷⁷ Juan Luis Vives. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Lodovici Vivis Valentini De Anima & vita Libri tres. Eivsdem Argvmenti Viti Amerbachii de Anima Libri IIII. ...*, Lugduni 1555.

³⁷⁸ Erasmus Stüler (Erasmus Stella, Erasmus Libanotanus) (1460–1521), niemiecki lekarz, historyk. *Erasmi Stellae Libanothani Viri Clariss. De gemmis libellus unicus. Plinius secundus de gemmis*, Argentorati ok. 1530.

³⁷⁹ Prawdopodobnie: *Donationis, quae Constantini dicitur privilegium Bartholomeo Pincerno de monte arduo ad Iulium II. Pont. Max. interprete... Nicolavs de Cusa... de donatione Constantini. Antonivis archiepiscopus Florentinus, de eadem re. P. D. Hieronymus Paulus Catthalanus... de eadem donatione*, Basiliae ok. 1520.

³⁸⁰ Leonhart Fuchs (Leonhardus Fuchsius, Leonhard Fuchs aus Wemding) (1501–1566), niemiecki lekarz, botanik. Wiele wydań, przykładowo: *Leonharti Fuchsii medici, Primi de stirpium historia commentariorum tomi viuae imagines, in exiguam angustioeremque formam contractae...*, Basileae 1549.

³⁸¹ Giovanni Battista da Monte. Wiele wydań, przykładowo: *Io. Baptistae Montani, Veronensis, Philosophorum Ac Medicorum Omnium Svae Tempestatis Facile Principis, Expectatissimae In Aphorismos Hippocratis Lectiones...*, Venetiis 1553–1554.

³⁸² Jan Utenhove (Johannes Utenhovius, Jan Uytenhove) (1516–1566), niderlandzki teolog, kalwinista. *Simplex et fidelis narratio de instituta ac demum dissipata Belgarum, aliorumque peregrinorum in Anglia, ecclesia... Per Ioannem Vtenhouium Gandauum...*, Basiliae 1560.

³⁸³ Joachim Westphal (Ioachimus Vuestphalus) (1510–1574), niemiecki teolog i pastor luterański. Prawdopodobnie: *Apologia Confessionis De Coena Domini, Contra Corruptelas et calumnias Ioannis Caluini scripta a Ioachimo Vuestphalo Ecclesiaste Hamburgensi*, Ursellis 1558.

³⁸⁴ Theodore de Beze (Theodorus Beza, Théodore de Besze) (1519–1605), francuski teolog protestancki, następca Jana Kalwina. Prawdopodobnie: *Confessione della fede christiana di m. Theodoro Beza Vezeli. Nella quale è confermata la verità, e sono rifiutate le superstitioni contrarie*, [Ginevra] 1560.

³⁸⁵ Girolamo Cardano (Hieronimus Cardano, Geronimo Cardano) (1501–1576), włoski matematyk, lekarz, filozof, astrolog. *Hieronymi Cardani medici mediolanensis, De malo recentiorum*

- 283 Brasavolla de medicam[en]t[is] purga[n]tib[us]³⁸⁶
 284 Montanus in libru[m] Epidemioru[m]³⁸⁷
 285 Montani in quartam Fen Avicennae³⁸⁸
 286 Historia frum[en]tor[um] Roberti Dordonii³⁸⁹
 287 Examen Sÿrupor[um] Brasavollae³⁹⁰
 288 Arreteus³⁹¹
 289 de fossilib[us] Gesneri³⁹²
 290 Theophrasti de causis morbor[um]³⁹³
 291 Amati Lusitani Curationu[m] medicinaliu[m] Centuria prima³⁹⁴
 292 Simeonis Caeti de Cibarioru[m] facultate³⁹⁵
 293 Pauli Eginetae opera³⁹⁶

medicorum medendi usu libellus, centum errores illorum continens..., Venetijs 1545 lub wydanie z 1536 r.

³⁸⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Jeśli autorem był Antonio Musa Brasavola (1500–1555), to wówczas tytuł powinien brzmieć: ... *De medicamentis tam simplicibus, quam compositis cathartiscis, quae vnicuique humori sunt propria, tractatus insignis...* (przykładowo wydanie łyońskie z 1555 r.). Natomiast jeśli założymy, że autor jest błędny, wówczas tytuł *de medicamentis purgantibus* można przypisać Gabrielle Falloppio ... *De simplicibus medicamentis purgantibus, tractatus non minus elegans, quam utilis...*, Venetijs 1565.

³⁸⁷ Giovanni Battista da Monte. *Io. Baptistae Montani Medici Veronnensis In tertium primi Epidemiorum sectionem explanationes. A Valentino Lublino Polono collectae*, Venetijs 1554.

³⁸⁸ Giovanni Battista da Monte. *Io. Baptistae Montani Medici Veronensis in quartam fen primi canonis Auicennae, lectiones: A Valentino Lublino polono collectae*, Venetijs 1556.

³⁸⁹ Rembert Dodoens (Rembertus Dodonaeus) (1517–1585), niderlandzki lekarz i botanik. Prawdopodobnie: *Historia frumentorum, leguminum, palustrium et aquatiliu[m] herbarum, ac eorum, quae eò pertinent: Remberto Dodonaeo... auctore...*, Antverpiae 1569.

³⁹⁰ Antonio Musa Brasavola. Wiele wydań, przykładowo: *Antonii Musae Brasavoli Ferrariensis, Examen omnium syruporum, quorum publicus vsus est...*, Lugduni 1546.

³⁹¹ Prawdopodobnie jedno z dzieł greckiego lekarza Aretaeusa (Aretaeus Cappadocius, Aretaeus Medicus, Areteo di Cappadocia). Przykładowo: *Aretaiou Kappadokou Peri aition kai semeion xeon kai kronion pathon bibl.d oxeon kai kronion therapeutika bibl. Aretaei Cappadocis De acutorum ac diuturnorum morborum causis et signis, lib. 4. De acutorum, ac diuturnorum morborum curatione lib. 4*, Parisiis 1554.

³⁹² Conrad Gesner. Prawdopodobnie drugi egzemplarz dzieła: *De omni rerum fossilium genere, gemmis, lapidibus, metallis, et huiusmodi, libri aliquot, plerique nunc primum editi. Opera Conradi Gesneri...* Zob. poz. 184/164.

³⁹³ Paracelsus (Philippus Aureolus Theophrastus Bombastus von Hohenheim, Theophrastus Paracelsus) (1493–1541), szwajcarski lekarz, alchemik, astrolog, zwany ojcem nowożytnej medycyny. *Medicorum et philosophorum summi, Aureoli Theophrasti Paracelsi, eremitae, libri quinque de causis, signis & curationibus morborum ex Tartaro vtilissimi. Opera et industria nobilis viri Adami a Bodenstein...*, Basileae 1563.

³⁹⁴ Joao Rodrigues de Castello Branco. *Amati Lusitani Medici Physici Praeantissimi, Curationum Medicinalium Centuria prima: multiplices variae rerum cognitione referta*, Florentiae 1551.

³⁹⁵ Simeon Seth (Simeon Sethus, Simone Setto) (XI w.), grecki lekarz, pisarz. *Symeonos magistrou Antiocheias tou Sethi, Syntagma katà stoicheion, peri trophon dynameon. Symeonis Sethi magistri Antiochiae, Syntagma per literarum ordinem, de cibariorum facultate, ...*, Basileae 1538.

³⁹⁶ Paulus Aegineta (Aeginitus Medicus, Paolo Egineta) (ok. 625–690), bizantyński lekarz. Wiele wydań, przykładowo: *Pauli Aeginetae medici Opera. A Ioanne Guinterio Andernaco medico exercitissimo summiq[ue] iudicii conuersa, & illustrata commentariis...*, Venetijs 1553.

- 294 Dioscorides Graecolatinus³⁹⁷
 295 Horribasii Collectanea³⁹⁸
 296 Cardani de Subtilitate³⁹⁹
 297 Garciae Lopii de re medica Co[m]mentarii⁴⁰⁰
 298 Philotei in Aphorismos Hippocratis⁴⁰¹
 299 Euonimus Gesneri⁴⁰²
 300 Vesalii Chirurgia Magna⁴⁰³
 301 Marsilii Phicini, de vita⁴⁰⁴
 302 Morbi Gallici curandi r[at]i[o] varior[um] author[um]⁴⁰⁵
 303 Hipoliti Brilii, De Colico affectu⁴⁰⁶
 304 Hippocratis de morbis vulgaribus liber s[e]c[un]d[u]s⁴⁰⁷

³⁹⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Być może dwujęzyczne wydanie: *Pedacii Dioscoridae Anazarbei De medica materia libri sex. A Marcello Virgilio secretario Florentino Latinitate donati cum eiusdem commentationibus ...*, Florentiae 1523 lub *Pedakiou Dioskoridou Anazarbeōs Peri hylēs iatrikēs biblia 5; tou autou Peri dēlētiērion pharmakōn kai tōn autōn prophylakēs; tou autou Peri iobolōn en hō kai peri lyssōtos kynos biblion 1; tou autou Peri sēmeiōseōs tōn hyper iobolōn dedēgmenōn biblion 1; tou autou Peri therapeias tōn hyper iobolōn dedēgmenōn biblion 1 Pedacii Dioscoridae De medica materia libri V: de letalibus venenis eorumque praecautione et curatione...*, Coloniae 1529/1530.

³⁹⁸ Oribasius (Oreibasios, Oribasius Pergameus Sardianus, Oribasio di Pergamo) (ok. 325–403), grecki lekarz. Prawdopodobnie: *Oribasii Sardiani collectorum Medicinalium, libri XVII, Qui ex magno septuaginta librorum volumine ad nostram aetatem soli pervenerunt Ioanne Baptista Rasario...*, Parisiis 1555.

³⁹⁹ Girolamo Cardano. Wiele wydań, przykładowo: *Hieronymi Cardani... De subtilitate libri 21 ...*, Lugduni 1559.

⁴⁰⁰ Garcias Lopes (XVI w.), portugalski lekarz. *Garciae Lopii Lusitani, Portalegrensis medici, Commentarii de varia rei medicae lectione, medicinae studiosis non parum vtilis...*, Antverpiae 1564.

⁴⁰¹ Theophilus Protospatharius (Theophilus Protospatarius, Theophilus Medicus) (IX w.), grecki lekarz. *Philotei medici praestantissimi Commentaria in aphorismos Hippocratis. Nunc primum e graeco in Latinum sermonem conuersa...*, Venetijs 1549.

⁴⁰² Prawdopodobnie: *Euonymus. Conradi Gesneri medici et philosophi Tigurini. De remedijs secretis, liber physicus, medicus, & partim etiam chymicus, & oeconomicus in vinorum diuersi saporis apparatus, medicis & pharmacopolis omnibus praecipuè necessarius...*, Zurigo 1569.

⁴⁰³ Andreas Vesalius. *Andreae Vessalii Bruxellensis... Chirurgia Magna in septem libros digesta: in qua nihil desiderari potest, quod ad perfectam, atque integram de curandis humani corporis malis, methodum pertineat...*, Venetijs 1568 lub wydanie z 1569 r. (także weneckie).

⁴⁰⁴ Marsilio Fichino (Marsilius Ficinus, Marsile Ficin) (1433–1499), włoski humanista, lekarz, astrolog, filozof, teolog, poeta. *Marsilius Ficinus Florentinus de triplici vita scilicet sana, longa et celsitas, vna cum textu seu regimine sanitatis Salerni*, Argentorati 1511 lub weneckie wydanie z 1518 r.

⁴⁰⁵ *Morbi gallici curandi ratio exquisitissima, à uarijs, ijsdemque peritissimis medicis conscripta: nempe Petro Andrea Matthaeolo Senensi. Ioanne Almenar Hispano. Nicolao Massa Veneto. Nicolao Poll... Benedicto de Victorijs, Faentino...*, Basileae 1536 lub lyońskie wydanie z tego samego roku.

⁴⁰⁶ Ippolito Brilli (Jeronimo Brilli, Hyppolytus Brillus) (XV/XVI w.), lekarz. *Hyppoliti Brilli de lendenaria artium & medicinae doctoris De colico affectu tractatus, ...*, Venetijs 1537.

⁴⁰⁷ Hippocrates. *Hippocratis Coi, medicorum omnium facile principis Liber secundus de morbis vulgaribus, difficilimus & pulcherrimus: olim à Galeno Commentarijs illustratus, qui temporis iniuria interciderunt: nunc verò penè in integrum restitutus, commentarijs sex & Latinitate donatus. Anutio Foësio mediomatrici medico author...*, Basileae 1560.

- 305 Svigmica ars Jozepi Strucii⁴⁰⁸
 306 Argenterii de Consultationib[us] medicis⁴⁰⁹
 307 Joannis Calvinii in Ep[istu]lam ad Romanos⁴¹⁰
 308 Multiplicia metra aurea Alexa[n]dri Sanuto⁴¹¹
 309 Vocabularius utriusq[ue] iuris⁴¹²
 310 Alexandri Traliani ars medica⁴¹³
 311 Explicatio Orthodoxae fidei Petri Carolini⁴¹⁴
 312 Catechesis Christianismi Graeca⁴¹⁵
 313 De poligamia⁴¹⁶
 314 Petri Barri Enchiridion medicinale⁴¹⁷
 315 Farrago iuris Joannis Cervi⁴¹⁸
 316 Matheoli Apologia adv[er]sus Amatu[m] Lusitanu[m]⁴¹⁹

⁴⁰⁸ Józef Struś (Josephus Struthius, Joseph Struth, Strucius, Strusiek, Struszek) (1510–1568), humanista, lekarz Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta, burmistrz Poznania. *Sphygmicae artis iam mille ducentos annos perditae et desideratae libri V* zostały opublikowane po raz pierwszy w 1540 r. w Bazylei, ale do naszych czasów zachowały się egzemplarze kolejnych wydań od 1555 r. *Sphygmicae artis iam Mille Ducentos annos perditae & desideratae Libri V. A Iosepho Strvthio Posnaniense Medico recens conscripti*, Basileae 1555.

⁴⁰⁹ Giovanni Argenterio. Wiele wydań, przykładowo: *Ioannis Argenterii Castellonouensis... De consultationibus medicis siue (vt vulgus vocat) de collegiandi ratione liber*, Florentiae 1551.

⁴¹⁰ Jean Calvin. *Joannis Calvinii Commentarii in Epistolam Pauli ad Romanos*, Strasbourg 1540.

⁴¹¹ Alessandro Sanuto vel Sanudo (XVI w.), weneccjanin, poeta, prawdopodobnie przebywał w Polsce w latach 1561–1572. *Mvltiplicia Metra Avrea Cvm Originis Myndi... Et Mortis Hvmanae Resvrrectionisqve Domini Iesv Cristi Redemptoris Nostri, Tvm De Consvlym Cracouiensium felicia noua Electione... Alexandri Sanuto...*, Cracoviae ok. 1571.

⁴¹² Wiele wydań, przykładowo: *Vocabularius vtriusque iuris difficillimas quasque voces iuxta receptos iuris interpretes edifferent...*, Venetiis 1564.

⁴¹³ Alexander Trallianus. Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴¹⁴ Peter Károli (Petrus Carolini, Petrus Carolinus) (1543–1576), węgierski teolog, pastor luterański. *Brevis, Ervdivta, Et Perspicva Explicatio Orthodoxae Fidei de vno vero Deo, Patre, Filio & Spiritu sancto, aduersus blasphemos Georgij Blandratae, [et] Francisci Daudis errores, Libris duobus comprehensa. Avthore Petro Carolino Pannonio, Pastore Varadiensis Ecclesiae, Vitebergae* 1571.

⁴¹⁵ Prawdopodobnie jedno z wydań *Catechesis Christianismi* w języku greckim, przykładowo wydanie lipskie z ok. 1562 r.

⁴¹⁶ Theodore de Beze. *Tractatio de polygamia, et diuortii: in qua et Ochini apostatae pro polygamia, et Montanistarum ac aliorum aduersus repetitas nuptias argumenta refutantur...*, Genevae 1568 lub wydanie z 1571 r. (także genewskie).

⁴¹⁷ Pietro Bairo (Petrus Bairus) (1468–1558), włoski lekarz. Wiele wydań, przykładowo: *Petri Bayri Taurinensis De medendis humani corporis malis enchiridion, quod vulgò Veni mecum uocant...*, Basileae 1560.

⁴¹⁸ Jan Cervus (Ioannes Cervus, Jan Tucholczyk, Jan Jelonek z Tucholi) (zm. ok. 1557), autor pism prawniczych i gramatycznych, wykładowca na Uniwersytecie Krakowskim, rektor szkoły katedralnej we Lwowie. Wiele wydań, przykładowo: *Farraginis actionum iuris civilis et provincialis Saxonici, municipalisque Maydeburgensis libri septem per Ioannem Cervum Tucholiensem collecti...*, Cracoviae 1558.

⁴¹⁹ Pietro Andrea Mattioli. Wiele wydań, przykładowo: *Petri Andreae Matthioli Senensis serenissimi principis Ferdinandi archiducis Austriae &c. Medici, Commentarii secundo aucti, in libros sex Pedacii Dioscoridis Anazarbei de medica materia... His accessit eiusdem apologia aduersus Amatum Lusitanum, quin et censura in eiusdem enarrationes*, Venetiis 1558.

- 317 Joannis Calvini in librum Josue⁴²⁰
 318 Enchiridion militis Christiani Erasmi Rotherodami⁴²¹
 319 Scholia Joa[n]nis Agricolae in Cura[n]di arte Galeni⁴²²
 320 Jasonis Pratensis de Cerebri morbis⁴²³
 321 Donati Aiciaioli in Politica Ar[istote]lis⁴²⁴
 322 Confessio Orthodoxae fidei Ministror[um] Helvaetiae⁴²⁵
 323 De origine pestis Patavinae⁴²⁶
 324 Confessio Polonor[um]⁴²⁷
 325 Institutio[ne]s medicinae Fuxii⁴²⁸
 326 De aeterno Dei filio Simleri⁴²⁹
 327 Francisci Patricii De institutione Repub[licae]⁴³⁰
 328 Dionis de bellis Romanis Italice⁴³¹
 329 Responso Hosii con[tra] Jo[anne]m Lascum⁴³²

⁴²⁰ Jean Calvin. *Joannis Calvini in librum Josue brevis commentarius, quem paulo ante mortem absolvit...*, Genevae 1564.

⁴²¹ Erasmus Rotterdamus. Wiele wydań, przykładowo: *Enchiridion militis christiani, saluberrimis praeceptis refertum autore De S. Erasmo Rotterodamo. Eiusdem De praeparatione ad mortem Liber...*, Basileae 1551.

⁴²² Johann Agricola (Ioannes Agricola Ammonius) (1496–1570), niemiecki lekarz. *Scholia copiosa in Therapeuticam methodum, id est, absolutissimam Claudij Galeni Pergameni curandi artem...*, Augustae Vindelicorum 1534.

⁴²³ Jason Pratensis (Iason Zyricus Pratensis) (1486–1558), niderlandzki humanista, lekarz. *D. Iasonis Pratensis Zyrici medici clarissimi De cerebri morbis: hoc est, omnibus fermè (quoniam à cerebro male affecto omnes... morbi oriuntur) curandis liber...*, Basileae 1549.

⁴²⁴ Donato Acciaiuoli (Donatius Acciaiolius) (1428–1478), włoski pisarz, humanista. *Donati Acciaiuoli In Aristotelis libros octo Politicorum commentarii, nunc primum in lucem editi...*, Venetiis 1566.

⁴²⁵ *Confessio et expositio simplex orthodoxae fidei, & dogmatum Catholicorum syncerae religionis Christianae, concorditer ab ecclesiae Christi ministris, qui sunt in Helvetia, Tiguri, Berne...*, Tiguri 1566 lub wydanie z 1568 r. (również zuryjskie).

⁴²⁶ Bassiano Landi (Bassianus Landus) (zm. ok. 1563), lekarz, filozof, pisarz. *De origine et causa pestis Patavinae, anni M.D.L.V. Per Bassianum Landum*, Venetiis 1555.

⁴²⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴²⁸ Leonhart Fuchs. Wiele wydań, przykładowo: *Institutionum Medicinae, ad Hippocratis, Galeni aliorumque veterum scripta rectè intelligenda mirè utiles Libri quinque Leonharto Fuchsio medico...*, Venetiis 1555.

⁴²⁹ Josias Simmler (Iosias Simlerus) (1530–1576), szwajcarski pastor, teolog, historyk. *De aeterno Dei filio domino et servatore nostro Iesu Christo, & de spiritu sancto, aduersus veteres & novos antitrinitarios, id est Arianos, Tritheitas, Samosatenarios & Pneumatomachos, libri quatuor Iosia Simlero Tigurino author...*, Tiguri 1568.

⁴³⁰ Francesco Patrizi (Franciscus Patricius Senensis) (1413–1494), włoski humanista, pedagog, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Francisci Patricii Senensis... De institutione reipublicae. libri nouem, historiarum sententiarumque varietate refertissimi...*, [Parigi] 1534.

⁴³¹ Dio Cassius Cocceianus (Diōn Kássios Kokkīānós, Cassius Dio Cocceianus) (155–235), historyk rzymski pochodzenia greckiego. Przewidywalnie jedno z kilku wydań po włosku: *Dione Delle guerre de Romani...*, przykładowo Venetia 1548.

⁴³² Stanisław Hozjusz (Hos, Hosius, Hosz, Hozyusz, Osius, Stanislaus Cracoviensis) (1504–1579), polski humanista, poeta, dyplomata, biskup chełmiński i warmiński, kardynał, teolog, jeden z najważniejszych przywódców polskiej i europejskiej kontrereformacji. Prawdopodobnie: *Brevis Ac Compendiaria Responso, Ad Collectos certos quosdam ex Erasmo Albero, per Stanislaum Hosium,*

- 330 Montani explanatio[ne]s in libru[m] Galeni de arte Cura[n]di⁴³³
 331 Examen omnium Loch Brasavollae⁴³⁴
 332 Fernelii maedicina⁴³⁵
 333 Bachanelii de co[n]sensu medicor[um]⁴³⁶
 334 Enarratio[ne]s medicinales Fra[n]cisci Valeriolae⁴³⁷
 335 Montani in p[ri]mam Fen Avicennae explanatio⁴³⁸
 336 eiusdem in parva[m] arte Galeni⁴³⁹
 337 Levini Legni occulta n[atura]e miracula⁴⁴⁰
 338 Nicolai Bresii Co[m]mentarii in arte medica[m] Galeni⁴⁴¹
 339 Montani in novu[m] libru[m] Rasis⁴⁴²
 340 Gabrielis Falopii Anathomia⁴⁴³
 341 Theophrasti de plantis Historia Graeca⁴⁴⁴

titulo Varmiensem Episcopum, articulos, de doctrina Ioannis à Lasco: atq[ue] huc in Poloniam transmissos, simulque et ad libellum ipsius nuper editum De oppresso verius..., Pinczoviae 1559.

⁴³³ Giovanni Battista da Monte. *Io. Baptistae Montani medici Veronensis in libros Galeni de arte curandi ad Glauconem explanationes*, Venezia 1554 lub wydanie lyońskie z 1556 r.

⁴³⁴ Antonio Musa Brasavola. *Wiele wydań, przykładowo: Antonij Musae Brassauoli medici ferrariensis Examen omnium loch, id est, linctuum, suffuf, id est, puluerum, aquarum, decoctionum, oleorum, quorum apud ferrariensis pharmacopolas vsus est...*, Lugduni 1555.

⁴³⁵ Jean Fernel (Ioannes Farnelius Ambianatis) (1497–1558), francuski lekarz, filozof, matematyk. *Wiele wydań, przykładowo: Ioan. Fernelii Ambiani Medicina, physiologiam, pathologiam, methodumque complectens*, Venetiis 1555.

⁴³⁶ Giovanni Baccanelli (Ioannes Bacchanellus) (1500–1571), włoski lekarz. *Wiele wydań, przykładowo: Ioannis Baccanelij medici Regiensis, De consensu medicorum in curandis morbis, libri quatuor. Eiusdem De consensu medicorum in conoscendis simplicibus liber*, Venetiis 1556.

⁴³⁷ François Valleriola (Franciscus Valleriola) (1504–1580), francuski lekarz. *Enarrationum medicinalium libri sex. Item Responsionum liber vnus. Francisco Valleriola medico autore...*, Lugduni 1554 lub weneckie wydanie z 1555 r.

⁴³⁸ Giovanni Battista da Monte. *Io. Baptistae Montani... In primam fen libri primi canonis Avicennae explanatio, a Valentino Lublino collecta*, Venetiis 1554 lub *Io. Bapt. Montani Veronensis... In Primi Lib. Canonis Avicennae Primam Fen, profundissima explanatio Commentaria, Adiecto nuper Secundo, quod nunquam antea fuerat Typis excusum, De Membris Capite*, Venetiis 1558.

⁴³⁹ Giovanni Battista da Monte. *Ioan. Baptistae Montani... In libros Galeni de arte curandi ad Glauconem explanationes* (edytor Valentinus Lublinus, Walenty z Lublina, którego nazwisko pojawia się w dedykacji), Lugduni 1556 lub weneckie wydanie z 1554 r.

⁴⁴⁰ Levinus Lemnius (Lievens Lemmens, Levinio Lennio) (1505–1568), niderlandzki lekarz i filozof. *Wiele wydań, przykładowo: Leuini Lemnii... Occulta naturae miracula, ac varia rerum documenta, probabilis ratione atque artificio coniectura duobus libris explicat...*, Antverpiae 1561.

⁴⁴¹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁴² Giovanni Battista da Monte. *Io. Baptistae Montani Veronensis In nonum librum Rhasis ad Mansorem regem Arabum expositio. A Valentino Lublino Polono, medicis posteritatieque eorum fideliter communicata*, Venetiis 1554 lub *Ioannis Baptistae Montani... In nonum librum Rhasis ad R. Almansorem lectiones primi anni publice professionis in Academia Patauina summa fide, atque diligente cura emendatae... à Ioanne Cratone...*, Basileae, 1562.

⁴⁴³ Gabrielle Falloppio. *Gabrielis Falloppii medici Mutinensis Obseruationes anatomicae. Ad Petrum Mannam medicum Cremonensem...*, Venetiis 1561 lub wydanie z 1562 r. (kolońskie, paryskie lub weneckie).

⁴⁴⁴ Theophrastus (Theophrastus Eresius, Theophrasto, Theophrastos Eresios) (ok. 371–286 p.n.e.), grecki filozof, uczeń Arystotelesa. Prawdopodobnie: *Theophrastou Peri phytōn historian: kai peri*

- 342 Nova co[n]stitutio Artis revellendi per vene section[em] Thadei Dunii no[n] ligata⁴⁴⁵
 343 Fragmenta Carminu[m] poeta[rum] no[n] ligata⁴⁴⁶
 344 Themisti Philosophi oratio[ne]s⁴⁴⁷
 345 Praeparatio ad morte[m] Ludovici Beri⁴⁴⁸
 346 S[e]c[un]dae partis Co[m]mentarior[um] De statu religionis in Regno Vngariae⁴⁴⁹
 347 Practica reru[m] criminaliu[m] Jodoci Damuderii⁴⁵⁰
 348 Ep[istu]lae duae Ministror[um] Tigurinoru[m] ad Ecclesias Polonicus⁴⁵¹
 349 Epithome Xenodochii Alberti Bassii⁴⁵²
 350 Joachimi Camerarii Conversa ex Tucitidis Historia quaeda[m]⁴⁵³
 351 Actuarii de Vrinis⁴⁵⁴
 352 Confessio fidei Polonic[orum]⁴⁵⁵
 353 Gordini in libru[m] maedicae⁴⁵⁶
 Ite[m] in 16°
 354 Apophtegmata Graeca Plutarchi⁴⁵⁷
 355 Pindari Olimpica Graecolatina⁴⁵⁸

phytōn aitiōn, kai tina alla autou biblia periechōn tomos VI = Theophrasti Historiam de plantis, et De cavsis plantarvm, et qvosdam alios ipsivs libros continens tomvs VI, Venetiis 1552.

⁴⁴⁵ Taddeo Duno (Thaddaeus Dunus Locarnensis) (1523–1613), szwajcarski lekarz, pisarz. Wiele wydań, przykładowo: *Nova Constitutio Artis Revellendi, Derivandi, Simpliciterq[ue] vacuandi per venae sectionem, vno quidem libro, eoque breui comprehensa, ... Thaddaeo Dvno Locarnense Medico authore, Zürich [ca. 1570].*

⁴⁴⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować. Zob. poz. 202/390.

⁴⁴⁷ Themistius Euphrades (Themistius Sophista, Themistios) (ok. 317–388), grecki filozof, rektor. *Themistii Euphradae Philosophi Peripatetici Orationes octo elegantissimae, ac eruditione varia refertissimae. A Hieronymo Donzellino...*, Basileae 1559.

⁴⁴⁸ Ludwig Ber (Ludovicus Berus, Ludwig Berus, Ludwig Bär) (1479–1554), profesor teologii, rektor Uniwersytetu w Bazylei. *Praeparatio salutaris ad mortem, ex Scriptura sacra, & sanctis, doctis & christianissimis doctoribus, a Ludovico Bero... conscripta, Antverpiae 1554.*

⁴⁴⁹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁵⁰ Joos de Damhouder (Iodocus Damhouderius) (1507–1581), niderlandzki prawnik. Wiele wydań, przykładowo *Practica rerum criminalium, opus celebre & elegans, atque adeo praetoribus, propraetoribus... Iodoco Damhouderio Brugensi, iureconsulto clarissimo autore...*, Lugduni 1558.

⁴⁵¹ Dzieła nie udało się zidentyfikować, prawdopodobnie zaginione.

⁴⁵² Albert Bassaeus (Wojciech Basaeus, Albert z Szczebrzeszyna Rusak) (XVI w.), kanonik regularny szpitalników św. Ducha w Krakowie, pisarz. *Epitome Xenodochii m. Alberti Bassaei Scebresinensis... siue capita qu[a]eda[m] ex Xenodochio seu libro de officio erga hospites, peregrinos, pauperes variasque miserabiles p[er]sonas p[ro]pter reformandu[m] hospitalia edita...*, Cracoviae 1570.

⁴⁵³ Joachim Camerarius (Joachimus Camerarius Papebergensis, Joachim Camerarius der Ältere) (1500–1574), niemiecki teolog, filolog, humanista. *Conversa Ex Thucydidis Historia Qvaedam In Latinvm sermonem, & de autore illo, deque scriptis ipsius exposita, nec non explicata aliqua a Ioachimo Camerario Papebergensi, Witebergae 1565.*

⁴⁵⁴ Joannes Actuarius. Wiele wydań, przykładowo: *De urinis Actuarii Ioannis Zachariae filii, medici praestantissimi libri 7...*, Basileae 1563.

⁴⁵⁵ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁵⁶ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁵⁷ Plutarchus Chaeronensis. Przypuszczalnie: *Apophtegmata Graeca regum & ducum, philosophorum item, aliorumque quorundam ex Plutarcho & Diogene Laertio...*, [Genevae] 1568.

⁴⁵⁸ Pindarus (Pindaros, Pindaro) (ok. 522–443 p.n.e.), grecki poeta. Wiele wydań, przykładowo: *Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia. Caeterorum octo lyricorum carmina, Alcaei, Sapphus, Ste-*

- 356 Nov[um] testam[en]tu[m] Theodori Beza⁴⁵⁹
 357 Paraphrasis Psalmor[um] Georgii Bucani⁴⁶⁰
 358 Apiani de Civilib[us] Romanor[um] bellis⁴⁶¹
 359 De co[m]pone[n]dis medicam[en]t[is] Fuxii⁴⁶²
 360 Magiae naturalis⁴⁶³
 361 Macaronicor[um] poema⁴⁶⁴
 362 Herodiani Historiae Graece⁴⁶⁵
 363 Angerii ferreri de Somnis liber⁴⁶⁶
 364 Institutionu[m] Anatomicar[um] libri qu[attu]or⁴⁶⁷
 365 Adagia Erasmi⁴⁶⁸
 366 Terra praepostica Galeni⁴⁶⁹
 367 De Affecto[rum] loco[rum] notitia Galeni⁴⁷⁰
 368 Institutiones Anatomicae s[e]c[un]d[u]m Galeniu[m]⁴⁷¹
 369 Coelu[m] Philosophorum Phillipii Vlstadii⁴⁷²

sichori, Ibyci, Anacreontis, Bacchylidis, Simonidis, Alcmanis, nonnulla etiam aliorum. Omnia Graecè & Latinè..., Antverpiae 1567.

⁴⁵⁹ Theodore de Beze. Wiele wydań, przykładowo: *Tēs Kainēs Diathēkēs hapanta = Novum Jesu Christi Domini nostri Testamentum ...*, Tiguri 1559.

⁴⁶⁰ George Buchanan (Georgius Buchananus Scotus) (1506–1582), szkocki humanista, filozof, historyk. Wiele wydań, przykładowo: *Psalmorum Davidis paraphrasis poetica, nunc primum edita, auctore Georgio Buchanano Scoto...*, Argentorati 1566.

⁴⁶¹ Appianus Alexandrinus (95–165). Prawdopodobnie: *De civilibus Romanorum bellis historiae Appiani Alexandrini De civilibus Romanorum bellis historiarum libri quinque...*, Moguntiae 1529.

⁴⁶² Leonhart Fuchs. Prawdopodobnie: *De componendorum miscendorumque medicamentorum ratione libri quatuor, iam recens recogniti, Leonharto Fuchsio auctore...*, Lugduni 1556.

⁴⁶³ Giambattista della Porta (Giovanni Battista della Porta, Joannes Baptista Porta) (1535–1615), włoski humanista, autor traktatów z różnych dziedzin: filozofii, przyrody, fizyki, chemii. Wiele wydań, przykładowo: *Magiae naturalis, siue De miraculis rerum naturalium libri 4. Io. Baptista Porta Neapolitano auctore*, Antverpiae 1560.

⁴⁶⁴ Prawdopodobnie: *Macaronicorum poema. Baldus. Zanitonella. Moschaea. Epigrammata. Tam sibi dissimilis, tamque alter habetur ab illo Merlino, ut primum nesciat autor opus...*, [Teofilo Folengo], Venetiis 1555.

⁴⁶⁵ Herodianus Syrus (Herodianus historicus, Herodianos) (ok. 170–255), grecki historyk. Wiele wydań, przykładowo: *Herodianou Historion biblia 8. Herodiani De imperatorum Romanorum praeclare gestis lib. 8. Graeci & Latini...*, Basileae 1549.

⁴⁶⁶ Auger Ferrier (Augerius Ferrerius Tolosatis) (1513–1588), francuski lekarz, astrolog, matematyk. *Augerii Ferrerii Tolosatis medici Liber de somniis. Hippocratis De insomniis liber. Galeni Liber de insomniis. Synesii Liber de somniis*, Lugduni 1549.

⁴⁶⁷ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁶⁸ Erasmus Rotterdams. Wiele wydań, przykładowo: *Adagiorum D. Erasmi Roterodami epitome. Ex nouissima chiliadum recognitione excerpta*, Lugduni 1553.

⁴⁶⁹ Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁴⁷⁰ Claudius Galenus. Wiele wydań, przykładowo: *Claudii Galeni de locorum affectorum notitia libri sex, Gulielmo Copo Basiliensi interprete, ...*, Lugduni 1549.

⁴⁷¹ Claudius Galenus. Wiele wydań, przykładowo: *Institutionum Anatomicarum Secundum Galeni sententiam ad candidatos Medicinae Libri Quatuor, per Ioannem Guinterium Andernacum Medicum, Patavii 1550.*

⁴⁷² Philipp Ulstad (Philipp Ulstadt, Philipp Ulsted, Philippus Olstadius) (XVI w.), niemiecki lekarz. Wiele wydań, przykładowo: *Coelum philosophorum, seu Liber de secretis naturae, per Philippum Vlstadium exvariis autoribus accuratè selectus, variisque figuris illustratus...*, Lugduni 1557.

- 370 Hieronimi Fracastarii, de Simpathia et antipathia reru[m]⁴⁷³
 371 Hieremiae Triveri in Galeni libros de Temperam[en]tis pervavit⁴⁷⁴
 372 Heroica Simbola Claudii⁴⁷⁵
 373 Dispensatoriu[m] Valeri Codri⁴⁷⁶
 Item In Cistella in octavo
 374 Harmonia Calvini⁴⁷⁷
 375 Rondelicii methodus Cura[n]dor[um] morbor[um]⁴⁷⁸
 376 Diogenes Laertius de Vitis Philosophor[um]⁴⁷⁹
 377 De activa maedicina Hieronimi Montui⁴⁸⁰
 378 Donati ab alto mari ars medica⁴⁸¹
 379 Holerii de morbor[um] curatio[n]e⁴⁸²
 380 De infantiu[m] morbis Sebastiani Austerii⁴⁸³

⁴⁷³ Girolamo Fracastoro. Wiele wydań, przykładowo: *Hieronymi Fracastorii Veron. Liber vnus, de sympathia & antipathia rerum. Item, De contagione, & contagiosis morbis, & eorum curatione, lib. 3*, Lugduni 1554.

⁴⁷⁴ Hieremias Thriverus (Jeremie de Dryvere, Jeremias Thriverus Brachelius) (1504–1554), niderlandzki lekarz, fizyk. *Hieremiae Thriveri Brachelii novi et integri Commentarii in omnes Galeni libros de Temperamentis*, Lugduni 1547 lub wcześniejsze wydanie z 1535 r.

⁴⁷⁵ Claude Paradin (Claudius Paradinus) (ok. 1510–1573), francuski pisarz, historyk. Wiele wydań, przykładowo: *Symbola heroica M. Claudii Paradini, Belliicencensis canonici, et D. Gabrielis Symeonis...*, Antverpiae 1567.

⁴⁷⁶ Valerius Cordus (Valerio Cordo) (1515–1544), niemiecki lekarz, farmakolog, botanik. Wiele wydań, przykładowo: *Dispensatorium, hoc est, pharmacorum conficiendorum ratio. Valerio Cordo autore...*, Venetiis 1556.

⁴⁷⁷ Jean Calvin. Wiele wydań, przykładowo: *Harmonia ex tribus evangelistis composita Matthaeo, Marco, et Luca, adjuncto seorsum Johanne, quod pauca cum aliis communia habeat cum Johannis Calvini commentariis*, [Genève] 1563.

⁴⁷⁸ Guillaume Rondelet (Gulielmus Rondalitus) (1507–1566), francuski lekarz, przyrodnik. Wiele wydań, przykładowo: *Gulielmi Rondeletii doctoris medici, ... Methodus curandorum omnium morborum corporis humani in tres libros distincta...*, Parisiis [1563].

⁴⁷⁹ Diogenes Laertius (Diogen Laertsii, Diogene Laerzio, Diogenes Philosophus) (III w.), grecki historyk filozofii. Wiele wydań, przykładowo: *Diogenis Laertii clariss. historici De vitis ac moribus priscorum philosophorum libri decem...*, Coloniae 1542.

⁴⁸⁰ Jerome de Monteux. *De actiua medicinae scientia commentarii duo. Quorum primus de salubritate non modò tuendae sanitatis, uerumetiam producendae ad multos annos uitae rationem modumque docet. Alter uero uniuersales, qui ad morborum curationes pertinent, canones explanat. Autore D. Hieronymo Montuo...*, Lugduni 1557. W oryginalne zapis sugeruje dwa dzieła.

⁴⁸¹ Donato Antonio Altomare (Donatus Antonius ab Altomare Neapolitanus, Donato Antonio d' Altomare) (1520–1566), włoski lekarz, farmakolog, filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Donati Antonii ab Altomari... De medendis humani corporis malis: ars medica...*, Lugduni 1563.

⁴⁸² Jacques Houllier (Iacobus Hollerius, Giacomo Hollerio) (15??–1562), francuski lekarz. Wiele wydań, przykładowo: *Iacobi Hollerii Stempiani medici Parisiensis celeberrimi De morborum curatione. Eiusdem de febribus [de] peste de remedia kata topous in Galeni libros [de] materia chirurgica*, Paris 1565.

⁴⁸³ Sebastianus Austrius (Sebastianus Rubeaquensis, Sebastien Ostericher) (? – zm. 1540), lekarz. *De Infantivm Sive Pverorum, Morborum et symptomatum, dignotione, tum curatione Liber: ex Graecorum, Latinorum et Arabum placitis, atq[ue] scitis diligenter erutus, ...*, à Sebastiano Austrio Rubeaquensi, Basileae 1540.

- 381 Explanatio in decalogu[m] Volffga[n]gi Musculi⁴⁸⁴
 382 De cura[n]di ratio[ne] Fuxii⁴⁸⁵
 383 In Gatinaria de morbor[um] Curatio[n]e⁴⁸⁶

**Księgozbiór Stanisława Różanki według inwentarza z roku 1583
 (Advocatia Cracoviensia rkps 202)**

- Libri in folio
- 1 Volateranus in Gnesneri duo thomi⁴⁸⁷
 2 Muteol herbarius
 3 Anatomia Vesanii⁴⁸⁸
 4 Martir in Samuelem
 5 Isaaci opera
 6 Herodotus cum Appiano⁴⁸⁹
 7 Hÿrurgia
 8 Statut łączÿnski⁴⁹⁰
 9 Dionis historia⁴⁹¹
 10 Gentilis de febribus ÿ Herculanus
 11 Thadaeus Florentinus ÿ Herculanus
 12 Praktika Sabonarolae de Febribus⁴⁹²
 13 Praktika maior eiusdem
 14 Atheneus et Niphus
 15 Plutarchus⁴⁹³
 16 Consilia Montani⁴⁹⁴
 17 Tabulae in medicinam Zwigneri⁴⁹⁵
 18 Chronika Othonis⁴⁹⁶
 19 Galleni o[mn]es thomi grecae

⁴⁸⁴ Wolfgang Musculus (Vuolfgangus Musculus, Wolfgang Moesel) (1497–1563), niemiecki teolog luterński, filolog. *In Decalogum Praeceptorum Dei Explanatio, Per Vuolfgangum Musculum iam recens edita*, Basileae 1553.

⁴⁸⁵ Leonhart Fuchs. Wiele wydań, przykładowo: *Leonharti Fvchsii Ad Qvinqve Priores Svos Libros De Cvrandi Ratione, Seu de sanandis totius humani corporis eiusdêmque partium tam internis quàm externis malis, ...*, Lugduni 1553.

⁴⁸⁶ Marco Gatinaria (Marcus Gatinara) (1442–1496), włoski lekarz, filozof. Identyfikacja niepewna. Być może chodzi o dzieło, którego autorem jest Jacques Dubois: *Morborum internorum prope omnium curatio, certa methodo comprehensa, ex Galeno praecipuè, & Marco Gattinaria, per Iacobum Syluium... selecta...* (wiele wydań, przykładowo Parisiis 1554).

⁴⁸⁷ Zob. poz. 184/8?

⁴⁸⁸ Zob. poz. 184/34 i 184/89.

⁴⁸⁹ Zob. poz. 184/87.

⁴⁹⁰ Zob. poz. 184/45, 184/85 i 184/102 oraz 202/87 oraz 202/118.

⁴⁹¹ Zob. poz. 184/328.

⁴⁹² Zob. poz. 184/80.

⁴⁹³ Zob. poz. 184/26 i 184/354.

⁴⁹⁴ Zob. poz. 184/53.

⁴⁹⁵ Zob. poz. 184/78.

⁴⁹⁶ Zob. poz. 184/72.

-
- 20 Consiliator⁴⁹⁷
 21 Herculanus de Febribus et in Radium
 22 Enetha
 23 Anrieca
 24 Philoponus in Phisicam y Alexander de anima
 25 Aristotelis opera
 26 Imagines variae⁴⁹⁸
 27 Ius Civile⁴⁹⁹
 28 Chirurgia Guidonis⁵⁰⁰
 29 Victorus in Rethorica[m]
 30 Simplicius in librum de caelo⁵⁰¹
 31 Thomas Aquinas in Aristotelis Politica⁵⁰²
 32 Fasciculus rerum⁵⁰³
 33 Hÿpocrates graece
 34 Vicomercatus in Phisica[m]⁵⁰⁴
 35 Tucidides graece⁵⁰⁵
 36 Linius
 37 Trulianus graece
 38 Aetius graece⁵⁰⁶
 39 Theodori gram[m]atica graece y Priscianus
 40 Chronographia Sculteti⁵⁰⁷
 41 Fasciculus medicinae⁵⁰⁸
 42 Expostiones Thadaei
 43 Thadeus in Hÿpocrate⁵⁰⁹
 44 Index Brasavolae in Galenum
 45 Galleni opera omnia
 46 Plinius⁵¹⁰
 47 Grammaticus Ioannes in Phisicam
 48 Robotellus in Aristotelem de arte Poetica et in Horatium de eadem⁵¹¹
 49 Philoponus in degeneratione animalium⁵¹²
 50 Imagines ex Vesalio

⁴⁹⁷ Zob. poz. 184/11.

⁴⁹⁸ Zob. poz. 184/94.

⁴⁹⁹ Zob. poz. 184/91.

⁵⁰⁰ Zob. poz. 184/96.

⁵⁰¹ Zob. poz. 184/40.

⁵⁰² Zob. poz. 184/39.

⁵⁰³ Zob. poz. 184/90.

⁵⁰⁴ Zob. poz. 184/36.

⁵⁰⁵ Zob. poz. 184/92.

⁵⁰⁶ Zob. poz. 184/64.

⁵⁰⁷ Zob. poz. 184/17.

⁵⁰⁸ Zob. poz. 184/70.

⁵⁰⁹ Zob. poz. 184/71.

⁵¹⁰ Zob. poz. 184/30 i 184/170 oraz 202/177.

⁵¹¹ Zob. poz. 184/38.

⁵¹² Zob. poz. 184/41.

-
- 51 Tucidides latine⁵¹³
 52 Heidanom[u]s
 53 Lexicon graeco latinum⁵¹⁴
 54 Vicomercatus in Metheora
 55 Serasio
 56 Albohuse
 57 Averoes in Arystotelem⁵¹⁵
 58 Luminare⁵¹⁶
 59 Geographia Ptolomoei⁵¹⁷
 60 Polus de ecclesiastica defensione⁵¹⁸
 61 De morbo Gallico⁵¹⁹
 62 Testamentum Gezae⁵²⁰
 63 Dictionarium graecum⁵²¹
 64 Amonius in Aristotelem graecae⁵²²
 65 Ioannes Cathuenzenus
 66 Philoponus in posteriora⁵²³
 67 Martir in librum Judicum⁵²⁴
 68 Klinch⁵²⁵
 69 Aetius latine⁵²⁶
 70 Nicolai Peroti, cornu copiae⁵²⁷
 71 Montagnare consilia⁵²⁸
 72 Mesue⁵²⁹
 73 Ignatius in dioscoriden⁵³⁰
 74 Grammaticus graece
 75 Discorides latine.
 76 Chirurgia Ioannis de Vigo⁵³¹
 77 Calumnus in prophetas
 78 Medici antiqui⁵³²

⁵¹³ Zob. poz. 184/22.

⁵¹⁴ Zob. poz. 184/25.

⁵¹⁵ Zob. poz. 184/69.

⁵¹⁶ Zob. poz. 184/76.

⁵¹⁷ Zob. poz. 184/18.

⁵¹⁸ Zob. poz. 184/19.

⁵¹⁹ Zob. poz. 184/99.

⁵²⁰ Zob. poz. 184/356.

⁵²¹ Zob. poz. 184/98.

⁵²² Zob. poz. 184/33.

⁵²³ Zob. poz. 184/28.

⁵²⁴ Zob. poz. 184/93.

⁵²⁵ Zob. poz. 184/15?

⁵²⁶ Zob. poz. 184/48.

⁵²⁷ Zob. poz. 184/16.

⁵²⁸ Zob. poz. 184/23.

⁵²⁹ Zob. poz. 184/58.

⁵³⁰ Zob. poz. 184/59.

⁵³¹ Zob. poz. 184/62.

⁵³² Zob. poz. 184/61.

- 79 Traegediae Senecae⁵³³
 80 Persius cum Capella
 81 Eustratius in aethica Aristotelis graece⁵³⁴
 82 Fincanellus
 83 O pokucie⁵³⁵
 84 Adagia Erasmi⁵³⁶
 85 Fricius de Repub.[lica] et alia eiusdem⁵³⁷
 86 Sellius
 87 Statut starý⁵³⁸
 88 Simplicis in p[rae]dicamenta Aristotelis et Phisica⁵³⁹
 89 Argenterius de morbis, et nigrasia de tumoribus et Sýlvii Tabulae⁵⁴⁰
 90 Imagines partium humani corporis⁵⁴¹
 91 Mathioli Epistolae⁵⁴²
 92 Eusebius graece⁵⁴³
 93 Aristotelis opera graece
 94 Ciniatius⁵⁴⁴
 95 Tabulae patrium Oratoriarum
 96 Olimpiodorus in meteora
 97 Consilia Godoe⁵⁴⁵
 98 Aristoteles
 99 Livius⁵⁴⁶
 In quatro
 100 Decretales tonitres
 101 Iachinus in Rasium et Phalopius de purgantibus⁵⁴⁷
 102 Biezius de Theorgica medicinae
 103 De captivitate Babilonica, Luterus⁵⁴⁸
 104 Praxis rerum civilium⁵⁴⁹

⁵³³ Zob. poz. 184/75.

⁵³⁴ Zob. poz. 184/7.

⁵³⁵ Zob. poz. 184/13.

⁵³⁶ Zob. poz. 184/9 i 184/365 oraz 202/372.

⁵³⁷ Zob. poz. 184/79.

⁵³⁸ Zob. poz. 184/45, 184/85 i 184/102 oraz 202/8 oraz 202/118.

⁵³⁹ Zob. poz. 184/44.

⁵⁴⁰ Zob. poz. 184/3.

⁵⁴¹ Zob. poz. 184/56.

⁵⁴² Zob. poz. 184/57.

⁵⁴³ Zob. poz. 184/2.

⁵⁴⁴ Dzieła nie udało się zindyfikować. Być może autorem był Jacques Cujas (Iacobus Cuiacius, Jacobus Cujacus) (1522–1590), francuski prawnik, humanista.

⁵⁴⁵ Zob. poz. 184/101.

⁵⁴⁶ Zob. poz. 184/97.

⁵⁴⁷ Tak zapisano w rękopisie. Prawdopodobnie chodzi o dwa dzieła. *Iachinus in Rasium* zob. poz. 184/113, *Phalopius de purgantibus* zob. poz. 184/283.

⁵⁴⁸ Zob. poz. 184/125.

⁵⁴⁹ Zob. poz. 184/143.

- 105 Sprawa rycerska⁵⁵⁰
 106 Logica Aristotelis⁵⁵¹
 107 Aristitelis Politica⁵⁵²
 108 Trapezuncii Rhetorica⁵⁵³
 109 Hodeporicon Constantinopolshie⁵⁵⁴
 110 Epistolae de stirpibus⁵⁵⁵
 111 Sacrabusti sphaera⁵⁵⁶
 112 Collatio Evangelistarum⁵⁵⁷
 113 Methodus curandi Domininici Leoni⁵⁵⁸
 114 Amatus Lusitanus, in dioscorden⁵⁵⁹
 115 Catho de re rustica et alii⁵⁶⁰
 116 Acta martirum⁵⁶¹
 117 Phalopi opuscula
 118 Repertorium statutorum⁵⁶²
 119 Manus scriptus liber⁵⁶³
 120 Italica historia⁵⁶⁴
 121 Phracastorius⁵⁶⁵
 122 Rivius de Dei Consilio⁵⁶⁶
 123 Stancarus de Trinitate⁵⁶⁷
 124 Psalterium Davidis
 125 Hÿponimata in Strigelij Testamentus⁵⁶⁸
 126 Actuarius⁵⁶⁹
 127 Aristotelis, quaedam opera graece
 128 Pauli Scalilchii miscelanea
 129 Halosis Febrium⁵⁷⁰

⁵⁵⁰ Marcin Bielski (Martinus Bielscius, Marcin Wolski) (ok. 1500–1575), humanista, kronikarz, poeta. *Sprawa rycerska według postępku y zachowania starego obyczaiu Rzymskiego, Greckiego, Macedońskiego y innych narodow pierwszego y ninieyszego wieku, tak Pogańska tako y Krześciańska, z rozmaitych ksiąg wypisana ku czytaniu y nauce ludziom rycerskim pożyteczna...*, Kraków 1569.

⁵⁵¹ Zob. poz. 184/128.

⁵⁵² Zob. poz. 184/240 oraz 202/229.

⁵⁵³ Zob. poz. 184/134.

⁵⁵⁴ Zob. poz. 184/136.

⁵⁵⁵ Zob. poz. 184/139.

⁵⁵⁶ Zob. poz. 184/132 oraz 202/250.

⁵⁵⁷ Zob. poz. 184/110.

⁵⁵⁸ Zob. poz. 184/109.

⁵⁵⁹ Zob. poz. 184/138.

⁵⁶⁰ Zob. poz. 184/116.

⁵⁶¹ Zob. poz. 184/152?

⁵⁶² Zob. poz. 184/45, 184/85 i 184/102 oraz 202/8 oraz 202/87.

⁵⁶³ Zob. poz. 184/91?

⁵⁶⁴ Zob. poz. 184/117.

⁵⁶⁵ Zob. poz. 184/121.

⁵⁶⁶ Zob. poz. 184/127.

⁵⁶⁷ Zob. poz. 184/120.

⁵⁶⁸ Zob. poz. 184/104.

⁵⁶⁹ Zob. poz. 184/140 lub 184/149 lub 184/351.

⁵⁷⁰ Zob. poz. 184/107.

- 130 Aristotelis Phisica latine⁵⁷¹
 131 Descriptio Italiae Italice⁵⁷²
 132 Actomarus de Febribus
 133 Iulius Delphinus, in artem Galleni⁵⁷³
 134 Almanach Pitati⁵⁷⁴
 135 Scriptus liber
 136 Historiae Italicae
 137 Hÿpocrates, latine
 138 Elianus⁵⁷⁵
 139 De clandestinis coniugiis
 140 Bocatius Italice⁵⁷⁶
 141 Exercitium Logicae⁵⁷⁷
 142 Fricii opuscula⁵⁷⁸
 143 De aqua Ungariae⁵⁷⁹
 144 Liber Italicus de domo [...]etomeno
 145 Index rerum omnium
 146 Liber scriptus in pargameno
 147 Aristotelis Phisica
 148 Tabulae Astronomicae Schoneri
 149 Pindarus graece⁵⁸⁰
 150 Actuarius⁵⁸¹
 151 Questio de Flebotomiis⁵⁸²
 152 Faparella in Hÿpocratem
 153 Gatinaria⁵⁸³
 154 Carolis Sigonii de antique Jure⁵⁸⁴
 In octavo
 155 Aristotelis graece Rhetorica
 156 Ad Samuelem Episcopum Crac.[oviensem]⁵⁸⁵
 157 Laurentius Valla⁵⁸⁶

⁵⁷¹ Zob. poz. 184/103.

⁵⁷² Zob. poz. 184/108.

⁵⁷³ Zob. poz. 184/141.

⁵⁷⁴ Zob. poz. 184/124.

⁵⁷⁵ Zob. poz. 184/133.

⁵⁷⁶ Zob. poz. 184/130 oraz 202/364 i 202/393.

⁵⁷⁷ Zob. poz. 184/111.

⁵⁷⁸ Zob. poz. 184/115.

⁵⁷⁹ Zob. poz. 184/114.

⁵⁸⁰ Zob. poz. 184/355.

⁵⁸¹ Zob. poz. 184/140 lub 184/149 lub 184/351.

⁵⁸² Zob. poz. 184/151.

⁵⁸³ Zob. poz. 184/383.

⁵⁸⁴ Carlo Sigonio (Carolus Sigonius) (ok. 1520–1584), włoski humanista, historyk, filolog. Wiele wydań, przykładowo: *Caroli Sigonii De antiquo iure Italiae libri 3, ad Senatam Populumq. Romanum*, Venetiis 1562.

⁵⁸⁵ Zob. poz. 184/238.

⁵⁸⁶ Zob. poz. 184/193.

- 158 Fuxius de curandi ratione⁵⁸⁷
 159 Budeus de asse⁵⁸⁸
 160 Aristotelis nethra graece
 161 Pausanias de Graecia⁵⁸⁹
 162 Nonus de curatione morborum⁵⁹⁰
 163 Fuxii institutiones medicinae⁵⁹¹
 164 Conciliationes scripturae Altamerus⁵⁹²
 165 Athanasis de S.[ancta] Trinitate⁵⁹³
 166 Agrippa de occulta Philosphia⁵⁹⁴
 167 Gallenus in Hypocratem de humoribus⁵⁹⁵
 168 Xenophontis opera graece⁵⁹⁶
 169 Opera Ciceronis⁵⁹⁷
 170 Topograqphia Romae⁵⁹⁸
 171 Argentelius de Consultationibus medicis⁵⁹⁹
 172 Grammatica Clenardi⁶⁰⁰
 173 Rosarium Trocedophy⁶⁰¹
 174 Senecae Hercules⁶⁰²
 175 Isocrates graecae⁶⁰³
 176 Loci communes Manlii⁶⁰⁴
 177 Plinii opera⁶⁰⁵
 178 Musculus in decalogum⁶⁰⁶
 179 Ars Alchimica Stuctii
 180 Stanislaus Grzepsius⁶⁰⁷
 181 De matrimonio Rotherodamus⁶⁰⁸
 182 De vulneribus sclopetariorum

⁵⁸⁷ Zob. poz. 184/382.

⁵⁸⁸ Zob. poz. 184/165.

⁵⁸⁹ Zob. poz. 184/192.

⁵⁹⁰ Zob. poz. 184/189.

⁵⁹¹ Zob. poz. 184/325.

⁵⁹² Zob. poz. 184/199.

⁵⁹³ Zob. poz. 184/157.

⁵⁹⁴ Zob. poz. 184/160.

⁵⁹⁵ Zob. poz. 184/166.

⁵⁹⁶ Zob. poz. 184/208.

⁵⁹⁷ Zob. poz. 184/168.

⁵⁹⁸ Zob. poz. 184/214.

⁵⁹⁹ Zob. poz. 184/306.

⁶⁰⁰ Zob. poz. 184/156 oraz 202/206.

⁶⁰¹ Zob. poz. 184/158.

⁶⁰² Zob. poz. 184/196.

⁶⁰³ Zob. poz. 184/197.

⁶⁰⁴ Zob. poz. 184/163.

⁶⁰⁵ Zob. poz. 184/30 i 184/170 oraz 202/46.

⁶⁰⁶ Zob. poz. 184/381.

⁶⁰⁷ Zob. poz. 184/229.

⁶⁰⁸ Zob. poz. 184/188.

- 183 Maritius de Scholis⁶⁰⁹
 184 Morte Encomium Rotherodami⁶¹⁰
 185 Rotherodami de recta p[ro]nuntiatione⁶¹¹
 186 Herbesti Arithmetica
 187 Martius de lege spirituali⁶¹²
 188 De morborum curatione
 189 Patricii oratio⁶¹³
 190 Actuarius de medicamentis⁶¹⁴
 191 Wyznanie wiary Orzechowskie[g]o⁶¹⁵
 192 Psalterium Davidis
 193 Ciceronis volumen secund[us]
 194 Calvinus in Ezechielem⁶¹⁶
 195 Ioannis Baptistae in artem Galleni expla[nation]es⁶¹⁷
 196 Quintilianus⁶¹⁸
 197 Ciceronis epistolae familiares
 198 Rhetoricor[um] liber Ciceron.[is]
 199 Euperistia Dioscoridis⁶¹⁹
 200 Grammatica Urbani Bolsani
 201 Petri Andreae apologia con[tra] Amathum⁶²⁰
 202 Viaticum novum de morborum occasione⁶²¹
 203 Casparis Wolfy⁶²²
 204 Ioannis Baptistae in novum librum phrasis
 205 Aristotelis et Theophrasti Historiae⁶²³
 206 Clenardi Grammatica⁶²⁴
 207 Constantini Caesaris de agricultura lib. 20⁶²⁵
 208 De gemmis Erasmi stellae⁶²⁶

⁶⁰⁹ Zob. poz. 184/255.

⁶¹⁰ Zob. poz. 184/251.

⁶¹¹ Zob. poz. 184/198.

⁶¹² Zob. poz. 184/205.

⁶¹³ Zob. poz. 184/327?

⁶¹⁴ Zob. poz. 184/140 lub 184/149 lub 184/351.

⁶¹⁵ Stanisław Orzechowski (Stanislaus Orichovius Ruthenus, Stanislaus Orichovius Okszius, Stanislaus Orichovius Polonius) (1513–1566), ksiądz katolicki, pisarz polityczny i religijny. *Wyznanie wiary Stanisława Orzechowskiego które czynił w Piotrkowie na Synodzie słożonym Przez iego Miłość Ksyędza Arcybiskupa Mikołaja Dziergowskiego, roku Pańskiego, 1552. A potym na drugim Synodzie Warszawskim, potwierdzone y wydane Roku Bożego 1561, b.m.w. 1562.*

⁶¹⁶ Zob. poz. 184/159.

⁶¹⁷ Zob. poz. 184/330 oraz 202/241.

⁶¹⁸ Zob. poz. 184/176.

⁶¹⁹ Zob. poz. 184/167.

⁶²⁰ Zob. poz. 184/316.

⁶²¹ Zob. poz. 184/270.

⁶²² Prawdopodobnie poz. 202 i 203 to jedno dzieło. Zob. poz. 184/270 oraz 202/202.

⁶²³ Zob. poz. 184/177.

⁶²⁴ Zob. poz. 184/156 oraz 202/172.

⁶²⁵ Zob. poz. 184/201.

⁶²⁶ Zob. poz. 184/275.

- 209 Le anthahita di Roma⁶²⁷
 210 Pauli Aeginethae medic. Opera⁶²⁸
 211 Epithome Chrisostomi [Chrysostomi] Janelli Canopuli [Canopus]
 212 Simeonis Setti Syntagma⁶²⁹
 213 De fossilibus Conradi Gesneri⁶³⁰
 214 Anthonii Musae Brasavoli examen [...] ⁶³¹
 215 Ioannis Baccanely de curandis morbis⁶³²
 216 Discordis libri octo
 217 Erasmi Roterodami de Ep[isto]lis conscriben.[dis]⁶³³
 218 Petri Monsellani in quintiliani Retoricas⁶³⁴
 219 Scholia Joannis agricolae⁶³⁵
 220 Historiae di Nic[co]lo Machiavelli⁶³⁶
 221 Enchiridion milit[is] christiani Erasmi⁶³⁷
 222 Rethorica ad Herennium⁶³⁸
 223 Cathechismus Tridentinus
 224 Hieronimi Cardani de Subtilitate⁶³⁹
 225 Aureoli Paracelsi libri quinque de causis⁶⁴⁰
 226 Conversa historia ex Tucidide⁶⁴¹
 227 Franciscus Valeriola⁶⁴²
 228 Lossius in grammaticam Philippi⁶⁴³
 229 Aristotelis Politica⁶⁴⁴
 230 Dioscorti di Nicola Machievelli sup[er] Livium⁶⁴⁵
 231 Ioannis Fornetii Ambiani medicina⁶⁴⁶
 232 Io[ann]is Baptistae in tertium primi epidomor[um] sectinios⁶⁴⁷
 233 Theoriae Planetarum⁶⁴⁸

⁶²⁷ Zob. poz. 184/265.

⁶²⁸ Zob. poz. 184/293.

⁶²⁹ Zob. poz. 184/292.

⁶³⁰ Zob. poz. 184/164 i 184/289 oraz 202/267.

⁶³¹ Zob. poz. 184/331.

⁶³² Zob. poz. 184/333.

⁶³³ Zob. poz. 184/236.

⁶³⁴ Zob. poz. 184/237.

⁶³⁵ Zob. poz. 184/319.

⁶³⁶ Zob. poz. 184/172.

⁶³⁷ Zob. poz. 184/318.

⁶³⁸ Zob. poz. 184/232.

⁶³⁹ Zob. poz. 184/296.

⁶⁴⁰ Zob. poz. 184/290.

⁶⁴¹ Zob. poz. 184/350.

⁶⁴² Zob. poz. 184/334.

⁶⁴³ Lucas Lossius (Lukas Loss, Luca Lossio) (1508–1582), pedagog, teolog protestancki. Wiele wydań, przykładowo: *Lucae Lossi Annotationes in grammaticam D. Philippi Melanth. Latinam...*, Francofurti 1565.

⁶⁴⁴ Zob. poz. 184/240 oraz 202/107.

⁶⁴⁵ Zob. poz. 184/171.

⁶⁴⁶ Zob. poz. 184/332.

⁶⁴⁷ Zob. poz. 184/284.

⁶⁴⁸ Zob. poz. 184/200.

- 234 Amati Lusitani centuria prima⁶⁴⁹
 235 Donati Acciaroli in Politicor[um]⁶⁵⁰
 236 Anthonii Musae examen syrporum⁶⁵¹
 237 Hieronimi Cardani⁶⁵²
 238 Petri Vireti de co[m]municatione fidelium⁶⁵³
 239 Bassiani Landi opuscula⁶⁵⁴
 240 Pharrago lucis
 241 Io[ann]is Baptistae in lib.[rum] Galleni de aerte curan[di]⁶⁵⁵
 242 Erasmi de ratione concionandi⁶⁵⁶
 243 Varia opera vel prologomena
 244 Ioannis Hartungi⁶⁵⁷
 245 Gabrielis Falopii anatomor.[um] operationis⁶⁵⁸
 246 Grammatica Philippi⁶⁵⁹
 247 Joannis Manardi ep[isto]lae medicinalium⁶⁶⁰
 248 Xenophontis opera omnia
 249 Lucianus Samosatensis⁶⁶¹
 250 Ioannis de Sacro busto Sphaera⁶⁶²
 251 Aristotelis Poetica latine
 252 Ioannis Calvinii in librum Iosue⁶⁶³
 253 De aeterno Dei filio Iosii Simleri⁶⁶⁴
 254 Aeschilii Tragediae septem⁶⁶⁵
 255 Medicinae Partentii Giovani
 256 Marinello
 257 Marsilius Ficinus⁶⁶⁶
 258 Do.[mini] Iasonis de cerebri morbis⁶⁶⁷
 259 Mathematica
 260 Andreae Vessalii, chyrurgia magna⁶⁶⁸

⁶⁴⁹ Zob. poz. 184/291.

⁶⁵⁰ Zob. poz. 184/321.

⁶⁵¹ Zob. poz. 184/287.

⁶⁵² Zob. poz. 184/282.

⁶⁵³ Zob. poz. 184/173.

⁶⁵⁴ Zob. poz. 184/256.

⁶⁵⁵ Zob. poz. 184/330 oraz 202/195.

⁶⁵⁶ Zob. poz. 184/266.

⁶⁵⁷ Zob. poz. 184/257 oraz 202/243. Być może omyłka pisarska i chodzi o jedno dzieło.

⁶⁵⁸ Zob. poz. 184/340.

⁶⁵⁹ Zob. poz. 184/217.

⁶⁶⁰ Zob. poz. 184/162.

⁶⁶¹ Zob. poz. 184/206.

⁶⁶² Zob. poz. 184/132 oraz 202/111.

⁶⁶³ Zob. poz. 184/317.

⁶⁶⁴ Zob. poz. 184/326.

⁶⁶⁵ Zob. poz. 184/210.

⁶⁶⁶ Zob. poz. 184/301.

⁶⁶⁷ Zob. poz. 184/320.

⁶⁶⁸ Zob. poz. 184/300.

- 261 Philostrati Historiae⁶⁶⁹
 262 Colloquia Erasmi Rotherodami⁶⁷⁰
 263 Paraphrases Philosophiae⁶⁷¹
 264 Morbi Gallici curan[di] ratio⁶⁷²
 265 Petri Carolini de uno vero Deo⁶⁷³
 266 Io[ann]is Baptistae in Aphorismo Hÿpocratis⁶⁷⁴
 267 De omni fossilium genere⁶⁷⁵
 268 Nicolai Birsii in artem medica[m] Galleni⁶⁷⁶
 269 Contradictiones Nicolai Rosarii
 270 Valentini Poloni⁶⁷⁷
 271 Ioannis Baptistae in primam fen⁶⁷⁸
 272 Holerii de morborum curatione⁶⁷⁹
 273 Io[ann]is Baptistae in quarta[m] feri⁶⁸⁰
 274 Ioannis Strurii de periodis /poprawiano/
 275 Garciae Lopii de varia rei medicinae lectione⁶⁸¹
 276 Loci p[rae]cipui Theologiae Philippi⁶⁸²
 277 Casparis Contareni de elementis⁶⁸³
 278 Plinii Epistolae⁶⁸⁴
 279 Aulus⁶⁸⁵
 280 Stancarus⁶⁸⁶
 281 Nicolai Borbonii ungar[um]⁶⁸⁷
 282 Linguae Latinae exercitatio⁶⁸⁸
 283 Ioannie Ravisii Textoris epiteta⁶⁸⁹
 284 Heres Bacchi de re rustica⁶⁹⁰
 285 Index in Plinii Historiar[um] libros⁶⁹¹

⁶⁶⁹ Zob. poz. 184/271.

⁶⁷⁰ Zob. poz. 184/222.

⁶⁷¹ Zob. poz. 184/215?

⁶⁷² Zob. poz. 184/302.

⁶⁷³ Zob. poz. 184/311.

⁶⁷⁴ Zob. poz. 184/278.

⁶⁷⁵ Zob. poz. 184/164 i 184/289 oraz 202/213.

⁶⁷⁶ Zob. poz. 184/338.

⁶⁷⁷ Zob. poz. 184/284, 184/285, 184/335, 184/336 i 184/339.

⁶⁷⁸ Zob. poz. 184/335.

⁶⁷⁹ Zob. poz. 184/379.

⁶⁸⁰ Zob. poz. 184/285.

⁶⁸¹ Zob. poz. 184/297.

⁶⁸² Zob. poz. 184/202.

⁶⁸³ Zob. poz. 184/180.

⁶⁸⁴ Zob. poz. 184/225.

⁶⁸⁵ Zob. poz. 184/77 i 184/175.

⁶⁸⁶ Zob. poz. 184/120 oraz 202/123.

⁶⁸⁷ Zob. poz. 184/223.

⁶⁸⁸ Zob. poz. 184/219.

⁶⁸⁹ Zob. poz. 184/263.

⁶⁹⁰ Zob. poz. 184/182.

⁶⁹¹ Zob. poz. 184/181.

- 286 Confessio et expositio fidei christianae⁶⁹²
 287 Be.[rnardi] Gordoni de morbis⁶⁹³
 288 Magirica
 289 Rondelecii methodus cognoscendorum et curandorum morborum⁶⁹⁴
 290 Lemnii de occultis naturae miraculis⁶⁹⁵
 291 Dicta Flebotomia
 292 Leonardi de stripium historia
 293 Diono de llagarne Italice
 294 Liber de peste Laurentii Spangl.⁶⁹⁶
 295 Dialecti Rodolphi⁶⁹⁷
 296 De verbis anomalis⁶⁹⁸
 297 Ioannis Langi carminum lyricorum⁶⁹⁹
 298 Hesiodi opera⁷⁰⁰
 299 Emanuel⁷⁰¹
 300 Psalterium
 301 Iacobi Sýlvii⁷⁰²
 302 Epigrammata graeca⁷⁰³
 303 Georgii agricolae de peste⁷⁰⁴
 304 Polidorus de prodigiis⁷⁰⁵
 305 Aristotelis organum⁷⁰⁶
 306 Claudii Galeni de inaequali intemperie⁷⁰⁷
 307 Disputatio Theologica⁷⁰⁸
 308 Catullus
 309 Svetonii Tranquilli⁷⁰⁹
 310 De medicinae scientia activa⁷¹⁰
 311 Hýpocrates de morbis vulgaribus⁷¹¹
 312 Linacer⁷¹²

⁶⁹² Zob. poz. 184/112.

⁶⁹³ Zob. poz. 184/353?

⁶⁹⁴ Zob. poz. 184/375.

⁶⁹⁵ Zob. poz. 184/337.

⁶⁹⁶ Zob. poz. 184/179.

⁶⁹⁷ Zob. poz. 184/244.

⁶⁹⁸ Zob. poz. 184/249.

⁶⁹⁹ Zob. poz. 184/209.

⁷⁰⁰ Zob. poz. 184/191.

⁷⁰¹ Zob. poz. 184/247.

⁷⁰² Zob. poz. 184/248.

⁷⁰³ Zob. poz. 184/245.

⁷⁰⁴ Zob. poz. 184/250.

⁷⁰⁵ Zob. poz. 184/268.

⁷⁰⁶ Zob. poz. 184/231.

⁷⁰⁷ Zob. poz. 184/246.

⁷⁰⁸ Zob. poz. 184/258.

⁷⁰⁹ Zob. poz. 184/254.

⁷¹⁰ Zob. poz. 184/377.

⁷¹¹ Zob. poz. 184/304.

⁷¹² Zob. poz. 184/216.

- 313 Comediae Plauti⁷¹³
 314 De statu religionis et Reip.[ublicae] in regno Galliae
 315 De medendis Corporis malis ars medica⁷¹⁴
 316 Oribasii Sardiani medicinalium⁷¹⁵
 317 Comentaria Ioanis Calvini⁷¹⁶
 318 Catechismus graece
 319 Diogenis Laertii de vitis⁷¹⁷
 320 Aphtonii proginasmata⁷¹⁸
 321 De origine et causa pestis patavinae⁷¹⁹
 322 Praeparatio ad mortem⁷²⁰
 323 Thesaurus Enom: paraphrasis in Rasium
 324 Petri Bajri Ench[i]ridion de meden[dis] malis⁷²¹
 325 Philotei in Aphorismos Hÿpocratis⁷²²
 326 Aristotelis Aethica
 327 Com[m]entarius in ep[isto]las ad Atticum
 328 Arianus
 329 Hÿppolitus Brilus⁷²³
 330 Lactantius⁷²⁴
 331 Ludovici vivi de anima et vita⁷²⁵
 332 Antonius Musa medicus⁷²⁶
 333 Epithome Iuris shfeudo[rum]⁷²⁷
 334 Frumentorum historia⁷²⁸
 335 Leonelli practica medicinallis⁷²⁹
 336 Ciceronianum lexicon graeco latinum
 337 Epithomae Erasmi in Laurentium Valla⁷³⁰
 338 Polidorus Vergilius⁷³¹

⁷¹³ Zob. poz. 184/186.

⁷¹⁴ Zob. poz. 184/378.

⁷¹⁵ Zob. poz. 184/295.

⁷¹⁶ Zob. poz. 184/83.

⁷¹⁷ Zob. poz. 184/376.

⁷¹⁸ Zob. poz. 184/259.

⁷¹⁹ Zob. poz. 184/323.

⁷²⁰ Zob. poz. 184/345.

⁷²¹ Zob. poz. 184/314.

⁷²² Zob. poz. 184/298.

⁷²³ Zob. poz. 184/303.

⁷²⁴ Zob. poz. 184/178.

⁷²⁵ Zob. poz. 184/274.

⁷²⁶ Zob. poz. 184/4?

⁷²⁷ Jean Blanc (Johannes Blanchus Marsiliensis, Giovanni Bianchi) (? – ok. 1269), prawnik. *Ioan. Bianchi... epitome iuris feudorum iam recens...*, Coloniae 1564 lub wydanie z 1565 r. (także kolońskie).

⁷²⁸ Zob. poz. 184/286.

⁷²⁹ Zob. poz. 184/272.

⁷³⁰ Zob. poz. 184/234.

⁷³¹ Zob. poz. 184/269.

- 339 Aratus Capadox⁷³²
 340 Varrus Flaccus de verborum s[ignifi]catione
 341 De Pyligamia et divortiis tractatus⁷³³
 342 Epitome Galleni in Hypocratem⁷³⁴
 343 Iustinus⁷³⁵
 344 Theophrastus graece⁷³⁶
 345 Guilhelmus in Pandectas⁷³⁷
 346 Erasmi de copia librorum⁷³⁸
 347 Dialogi Italice
 348 Processus iuris Io[ann]is Andreae Samotulani⁷³⁹
 349 Alexander rascie de Pestilentia⁷⁴⁰
 350 Aeschini et Demostenis oratio⁷⁴¹
 351 Ioannis Chrisostomi oratio
 352 Ioachimi Hopperi pythanon
 353 Adrianus Hornanus
 354 Io[ann]is Calvini de vitan[dis] Superstitionibus⁷⁴²
 355 Diosarsi liber Italicus
 356 Tusculanae questiones Cicer[onis]⁷⁴³
 357 Altinous de doctrina Platonis⁷⁴⁴
 358 Epithomae Xenodochii⁷⁴⁵
 359 Anthonii Cuchy Institutiones Iur[is] Canonici
 360 Joannes Baptista Egnatius⁷⁴⁶
 In sedecimo
 361 Makaronka⁷⁴⁷

⁷³² Zob. poz. 184/142.

⁷³³ Zob. poz. 184/313.

⁷³⁴ Zob. poz. 184/221.

⁷³⁵ Zob. poz. 184/235.

⁷³⁶ Zob. poz. 184/341.

⁷³⁷ Guillaume Bude. Wiele wydań, przykładowo: *Gulielmi Budaei, Parisiensis..., Annotationes in Pandectas tam priores quam posteriores...*, Basileae 1557.

⁷³⁸ Zob. poz. 184/226.

⁷³⁹ Grzegorz z Szamotuł (Grzegorz Szamotulski, Grzegorz Snopek z Szamotuł) (ok. 1480–1541), profesor prawa, rektor Uniwersytetu Krakowskiego. Wiele wydań, przykładowo: *Processus Juris breuior Joannis Andr. per Gregorium Shamotulanū Juris pontificii doctorē pro tyrunculis resolutus cum practica exemplari in Regno Polonię circa strepitum fori spiritualis obseruari solita*, [Kraków 1524].

⁷⁴⁰ Zob. poz. 184/63.

⁷⁴¹ Zob. poz. 184/212.

⁷⁴² Zob. poz. 184/119.

⁷⁴³ Cicero. Wiele wydań, przykładowo *Tusculanarum quaestionum Ciceronis ad M. Brutum libri 5...*, Venetiis 1569.

⁷⁴⁴ Alcinoos (Albinus, Albinous Platonicus, Albinous Smyrnaeus) (II w.), grecki filozof. Wiele wydań, przykładowo: *Alcinoi Philosophi Platonici De Doctrina Platonis Liber Graece Et Latine...*, Parisiis 1550.

⁷⁴⁵ Zob. poz. 184/349.

⁷⁴⁶ Zob. poz. 184/261.

⁷⁴⁷ Zob. poz. 184/361.

- 362 Terentius⁷⁴⁸
 363 Fusius de compositione medicamentor[um]⁷⁴⁹
 364 Bocatius Italice⁷⁵⁰
 365 Gallenus de locis affectis⁷⁵¹
 366 Vesalii institutiones
 367 Pindarus graecus⁷⁵²
 368 Fracastorius⁷⁵³
 369 Apianus⁷⁵⁴
 370 Trimerus de temperamentis⁷⁵⁵
 371 Psalmi Buchanati⁷⁵⁶
 372 Adagia Erasmi⁷⁵⁷
 373 Lingua Erasmi⁷⁵⁸
 374 Erodianus⁷⁵⁹
 375 Magia naturalis portae⁷⁶⁰
 376 Sinesius de somniis⁷⁶¹
 377 Anatomicae institutiones⁷⁶²
 378 Ephemerides gemmae
 Niewiązane xięgi
 379 Alanterius de terrestribus substruen[...]
 380 vierii observationes⁷⁶³
 381 Piccolominei in mechanicas questiones⁷⁶⁴
 382 Iuris methodus
 383 Iuris consultus Holomani
 384 Anthinomia Juris
 385 Thadeus de vene sectione⁷⁶⁵
 386 Valentini Scopeci de historia Juris

⁷⁴⁸ Prawdopodobnie rzymski komediopisarz Publius Terentius Afer (Terentius Afrus, Publio Terentio Carthaginense) (ok. 195–159 p.n.e.). Dzieła nie udało się zidentyfikować.

⁷⁴⁹ Zob. poz. 184/359.

⁷⁵⁰ Zob. poz. 184/130 oraz 202/140 i 202/393.

⁷⁵¹ Zob. poz. 184/367.

⁷⁵² Zob. poz. 184/118.

⁷⁵³ Zob. poz. 184/370.

⁷⁵⁴ Zob. poz. 184/358.

⁷⁵⁵ Zob. poz. 184/371.

⁷⁵⁶ Zob. poz. 184/357.

⁷⁵⁷ Zob. poz. 184/9 i 184/365 oraz 202/84.

⁷⁵⁸ Erasmus Rotterdams. Wiele wydań, przykładowo: *Lingua per Des. Erasmus Roterodamum, diligenter ab authore recognita*, Parisiis 1529.

⁷⁵⁹ Zob. poz. 184/362.

⁷⁶⁰ Zob. poz. 184/360.

⁷⁶¹ Zob. poz. 184/363.

⁷⁶² Zob. poz. 184/368.

⁷⁶³ Zob. poz. 184/144.

⁷⁶⁴ Alessandro Piccolomini (Alexander Piccolomineus) (1508–1578), włoski pisarz, filozof, astronom, arcybiskup Sieny. *Alexandri Piccolominei In mechanicas quaestiones Aristotelis, paraphrasis paulo quidem plenior...*, Venetijs 1565 lub rzymskie wydanie z 1547 r.

⁷⁶⁵ Zob. poz. 184/342.

- 387 Cinatius de excusationibus⁷⁶⁶
 388 Tabulae Simplicium medicamentorum⁷⁶⁷
 389 Theophrasti orationes
 390 Carmina Poetarum novem⁷⁶⁸
 391 Orationes Theophrasti graece
 392 Stanliari opusculum
 393 Bocatii Labirintus amoris⁷⁶⁹
 394 Economia Pandectarum

BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Narodowe w Krakowie

Akta miasta Krakowa, rkps 184, 202 (Adv. Crac.).

Źródła drukowane

Kot Stanisław: *Korespondencja Szymona Mariciusza z Pilzna z lat 1551–1555*. „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty” 1929, t. 16, z. 2.

Lachs Jan: *Krakowskie księgozbiory lekarskie z XVI-go wieku*. „Archiwum dla Historii Literatury w Polsce” 1913, t. 13, s. 328–412.

Lachs Jan: *Kronika lekarzy krakowskich do końca XVI wieku: przyczynki archiwalne*. „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce” 1910, t. 12, s. 89–176.

Paprocki Bartosz: *Herby rycerstwa polskiego*, t. 1–3. Wyd. Kazimierz Józef Turowski. Kraków 1858.

Węgierski Wojciech: *Kronika Zboru Ewangelickiego Krakowskiego*. Oprac. Mariusz Pawelec. Kraków: Parafia Ewangelicka, 2007.

Windakiewicz Stanisław: *Materyały do historii Polaków w Padwie. Protokoły zgromadzeń nacji polskiej w Padwie. Statuta*. „Archiwum do Dziejów Literatury i Oświaty w Polsce” 1901, t. 7.

Opracowania

Album armorum nobilium Regni Poloniae XV–XVIII saec.: herby nobilitacji i indygenatów XV–XVIII w. Wstęp, oprac. i edycja Barbara Trelińska. Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2001.

Baczkowska Wanda: *Sierpiński (Sierpowski, z Lublina, Lubelczyk) Walenty*. W: PSB, t. 37. Warszawa: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, 1996–1997, s. 359–360.

⁷⁶⁶ Identyfikacja niepewna. Być może autorem dzieła jest Jacques Cujas (Iacobus Cuiacius, Jacobus Cujacus) (1522–1590), francuski prawnik, humanista. *Iacobi Cuiacii... ad titulum digestorum de excusationibus commentarius observationum lib. VI. VII. VIII*, Lugduni 1564.

⁷⁶⁷ Zob. poz. 184/100 i 184/100a.

⁷⁶⁸ Zob. poz. 184/343.

⁷⁶⁹ Zob. poz. 184/130 oraz 202/140 i 202/364.

- Barycz Henryk: *Dudith (w polskim brzmieniu Dudicz) Sbardellat Andrzej*. W: PSB, t. 5. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1939–1946, s. 445.
- Barycz Henryk: *Ephorinus Anzelm*. W: PSB, t. 4. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1938, s. 281–282.
- Barycz Henryk: *Grzepski Stanisław*. W: PSB, t. 9. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1961, s. 99–102.
- Barycz Henryk: *Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego w epoce humanizmu*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński, 1935.
- Barycz Henryk: *Kromer Marcin*. W: PSB, t. 15. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1970, s. 319–325.
- Barycz Henryk: *Maricjusz (Marycjusz) Szymon*. W: PSB, t. 20. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1975, s. 12–14.
- Barycz Henryk: *Pięćdziesiąt lat „Polskiego Słownika Biograficznego”: jego narodziny – trudne początki – perspektywy rozwoju*. „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” 1988, R. 38, s. 185–226.
- Barycz Henryk: *Rozwój nauki polskiej w dobie odrodzenia*. W: *Odrodzenie w Polsce. Historia nauki*, cz. 1. Red. Bogdan Suchodolski. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1956.
- Barycz Henryk: *Rożanka (Rosarius) Stanisław*. W: PSB, t. 32. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1989–1991, s. 431–433.
- Barycz Henryk: *Rożanka (Rosatus) Stanisław*. W: PSB, t. 32. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1989–1991, s. 433–434.
- Barycz Henryk: *Rożanka Walenty*. W: PSB, t. 32. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1989–1991, s. 434.
- Barycz Henryk: *Saga kleparskiej rodziny Różanków. Historia trochę kryminalna*. W: Idem: *Z epoki renesansu, reformacji i baroku: prądy – idee – ludzie – książki*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1971, s. 400–452.
- Barycz Henryk: *Spojrzenia w przeszłość polsko-włoską*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1965.
- Barycz Henryk: *W blaskach epoki odrodzenia*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1968.
- Barycz Henryk: *Z epoki renesansu, reformacji i baroku: prądy – idee – ludzie – książki*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1971.
- Barycz Henryk: *Z zaścianka na Parnas. Drogi kulturowego rozwoju Jana Kochanowskiego i jego rodu*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1981.
- Biedrzycka Agnieszka, Pietrzyk Zdzisław: *Śmieszkowic (Gelasinus) Mikołaj*. W: PSB, t. 51. Warszawa: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, 2016–2017, s. 83–85.
- Bieniarzówna Janina, Małecki Jan M.: *Dzieje Krakowa*. T. 2: *Kraków w wiekach XVI–XVIII*. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1984.
- Bodniak Stanisław: *Bużeński Hieronim*. W: PSB, t. 3. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1937, s. 156–157.
- Brückner Aleksander: *Dzieje kultury polskiej*, t. 2. Warszawa: Książka i Wiedza, 1958.
- Budka Włodzimierz: *Biblioteka Decjuszów*. „Silva Rerum” 1928, t. 4, s. 110–126.

- Budka Włodzimierz: *Biblioteka Mikołaja Bronowskiego*. „Przegląd Biblioteczny” 1930, R. 4, s. 209–215.
- Chmiel Adam: *Domy krakowskie. Ulica Floryańska*, cz. 2. Kraków: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, 1920.
- Chmiel Adam: *Domy krakowskie. Ulica św. Jana. Cz. 2: Liczby or. parzyste (2–32)*. Kraków: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, 1924.
- Cracovia litterarum: kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu: księga zbiorowa Międzynarodowej Sesji Naukowej w czterechsetlecie zgonu Jana Kochanowskiego (w Krakowie, 10–13 października 1984 r.)*. Red. Tadeusz Ulewicz. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1991.
- Dawna facecja polska*. Oprac. Julian Krzyżanowski, Kazimiera Żukowska-Bilip. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1960.
- Dworzaczek Włodzimierz: *Hetman Jan Tarnowski: z dziejów możnowładztwa małopolskiego*. Warszawa: Instytut Wydawniczy PAX, 1985.
- Grabowski Ambroży: *Starożytności historyczne polskie, czyli Pisma i pamiętniki do dziejów dawnej Polski, listy królów i znakomitych mężów, przypowieści, przysłowia i t.p.*, t. 1. Kraków: Nakład i druk Józefa Czecha, 1840.
- Grzebień Ludwik: *Biblioteka biskupa Hieronima Rozrażewskiego (1542–1600)*. „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” 1971, t. 22, s. 61–168.
- Hajdukiewicz Leszek: *Biblioteka Stanisława Grzepskiego*. „Przegląd Geodezyjny” 1967, R. 39, nr 5, dod., s. 16–23.
- Hajdukiewicz Leszek: *Księgozbiór i zainteresowania bibliofilskie Piotra Tomickiego na tle jego działalności kulturalnej*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1961.
- Hajdukiewicz Leszek, Wiśniewski Jerzy: *Maciej z Krajny h. Topór*. W: PSB, t. 19. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1974, s. 21–22.
- Hajdukiewicz Leszek: *Maciej z Miechowa*. W: PSB, t. 19. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1974, s. 28–33.
- Hajdukiewicz Leszek: *Nidecki Patrycy Andrzej*. W: PSB, t. 22. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1977, s. 713–717.
- Hajdukiewicz Leszek: *Schneeberger (Schneberger) Anton*. W: PSB, t. 35. Warszawa: Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk, 1994, s. 568–571.
- Historia nauki polskiej*, t. 1. Red. Bogdan Suchodolski. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1970.
- Historia nauki polskiej*, t. 6. Red. Bogdan Suchodolski. Dokumentacja bio-bibliograficzna. Indeks biograficzny tomu 1 i 2. Oprac. Leszek Hajdukiewicz. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1974.
- Jaglarz Monika: *Księgarstwo krakowskie XVI wieku*. Kraków: Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, 2004.
- Janowi Kochanowskiemu – ziemia rodzinna: księga referatów radomsko-kielecko-czarneckiej sesji naukowej 450-lecia urodzin poety w dniach 29–31 maja 1980 r.* Red. Jan Paclawski, Tadeusz Ulewicz. „Rocznik Świętokrzyski” 1981, t. 9.

- Jaroszyńska Maria: *Biblioteka Jana Góry rajcy krakowskiego z XVI w.* „Roczniki Biblioteczne” 1962, R. 6, z. 3/4, s. 1–28.
- Koranyi Karol, Patkaniowski Michał: *Groicki (Grodzicki) Bartłomiej*. W: PSB, t. 8. Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1959–1960, s. 628–629.
- Kot Stanisław: *Polska złotego wieku a Europa. Studia i szkice*. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1987.
- Kowalska Halina: *Reformacja w Krakowie w czasach Jana Kochanowskiego*. W: *Cracovia litterarum: kultura umysłowa i literacka Krakowa i Małopolski w dobie Renesansu: księga zbiorowa Międzynarodowej Sesji Naukowej w czterechsetlecie zgonu Jana Kochanowskiego (w Krakowie, 10–13 października 1984 r.)*. Red. Tadeusz Ulewicz. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1991, s. 247–266.
- Kowalska Halina: *Z dziejów reformacji w Krakowie*. W: *Szkice z dziejów Krakowa od czasów najdawniejszych do pierwszej wojny światowej*. Red. Janina Bieniarzówna. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1968, s. 181–212.
- Kraków stary i nowy: dzieje kultury*. Red. Janina Bieniarzówna. Kraków: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1968.
- Kurdybacha Łukasz: *Fogelweder Stanisław*. W: PSB, t. 7. Kraków: Polska Akademia Umiejętności – Polska Akademia Nauk Wydawnictwo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, 1948–1958, s. 44–46.
- Kurdybacha Łukasz: *Pisma wybrane*, t. 3. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1976.
- Kurdybacha Łukasz: *Stanisław Fogelweder – humanista i dyplomata polski XVI w.* W: Idem, *Pisma wybrane*, t. 3. Warszawa: Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1976, s. 7–31.
- Lachs Jan: *Ephorinus i Rożanka: z dziejów uczestnictwa lekarzy w ruchu reformacyjnym*. „Reformacja w Polsce” 1922, R. 2, s. 185–197.
- Lachs Jan: *Polscy uczniowie Padewskiej Szkoły Lekarskiej*. Nadbitka z „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny oraz Historii Nauk Przyrodniczych” 1925.
- Lepszy Kazimierz: *Chroberski Daniel*. W: PSB, t. 3. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1937, s. 446.
- Lewicka-Kamińska Anna: *Biblioteka Jagiellońska w latach 1492–1655*. W: Jerzy Zathey, Anna Lewicka-Kamińska, Leszek Hajdukiewicz: *Historia Biblioteki Jagiellońskiej*. T. 1: 1364–1775. Red. Ignacy Zarębski. Kraków: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966, s. 131–271.
- Lewicka-Kamińska Anna: *Renesansowy księgozbiór Mikołaja Czepla w Bibliotece Jagiellońskiej*. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1956.
- Lempicki Stanisław: *Renesans i humanizm w Polsce. Materiały do studiów*. Warszawa: Spółdzielnia Wydawniczo-Oświatowa Czytelnik, 1952.
- Maleczyńska Kazimiera: *Z dziejów księgozbiorów mieszczkańskich w Polsce 1506–1572*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1991.
- Noga Zdzisław: *Krakowska rada miejska w XVI wieku: studium o elicie władzy*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2003.

- Noga Zdzisław: *Urzednicy miejscy Krakowa. Cz. 2: 1500–1794*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Akademii Pedagogicznej, 2008.
- Obrońcy języka polskiego: wiek XV–XVIII. Oprac. Witold Taszycki. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1953.
- Odrodzenie w Polsce. *Historia nauki*, cz. 1. Red. Bogdan Suchodolski. Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1956.
- Pieradzka Krystyna: *Aichler Stanisław*. W: PSB, t. 1. Kraków: Polska Akademia Umiejętności, 1935, s. 33–34.
- Poczet sołtysów, wójtów, burmistrzów i prezydentów miasta Krakowa: (1228–2010). Red. Bogdan Kasprzyk. Kraków: Urząd Miasta Krakowa, 2010.
- Ptaśnik Jan: *Bonerowie*. „Rocznik Krakowski” 1905, R. 7, s. 1–134.
- Quirini-Popławska Danuta: *Środowisko naukowe Uniwersytetu Padewskiego w okresie studiów Klemensa Janickiego*. „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae” 2017, t. 27, z. 2, s. 55–74.
- Quirini-Popławska Danuta: *Z Prus do Italii. Profesor Uniwersytetu Padewskiego Melchiorre Guilandini i jego podróże*. „Portolana. Studia Mediterranea” 2009, vol. 4, s. 139–159.
- Rybicki Paweł: *Odrodzenie*. W: *Historia nauki polskiej*, t. 1. Red. Bogdan Suchodolski. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1970, s. 195–436.
- Sołtan Andrzej: *Roguski (Rogucki) Sylwester*. W: PSB, t. 31. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1988–1989, s. 487–488.
- Szelińska Waclawa: *Książka Erazma z Rotterdamu w środowisku krakowskim w XVI wieku*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe WSP, 1990.
- Szkice z dziejów Krakowa od czasów najdawniejszych do pierwszej wojny światowej*. Red. Janina Bieniarzówna. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 1968.
- Ślaski Jan: *Marian Leżeński – padewczyk zapomniany*. „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 2004, t. 47, s. 65–93.
- Urban Waclaw: *Heretycy parafii Mariackiej w Krakowie 1568*. „Odrodzenie i Reformacja w Polsce” 1987, t. 32, s. 167–177.
- Volsiana: katalog renesansowego księgozbioru Piotra Dunin-Wolskiego, biskupa płockiego*. Oprac. Andrzej Obrębski. Kraków: Księgarnia Akademicka, Warszawa: Instytut Cervantesa, 1999.
- Wawel-Louis Józef: *Przechadzka kronikarza po Rynku Krakowskim*. Kraków: Druk. „Czasu”, 1890.
- Wierzbowski Teodor: *Bibliographia Polonica XV ac XVI ss: Vol. 2: continens numeros 801–2000*, Varsovia: C. Kowalewski, 1891.
- Wojciechowska Maria: *Z dziejów książki w Poznaniu w XVI wieku*. Poznań: Fiszer i Majewski Księgarnia Uniwersytecka, 1927.
- Wróblewski Romuald: *Podróże jako źródło wiedzy o Ameryce*. „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”, 1972, t. 17, s. 63–86.
- Zathey Jerzy, Lewicka-Kamińska Anna, Hajdukiewicz Leszek: *Historia Biblioteki Jagiellońskiej. T. 1: 1364–1775*. Red. Ignacy Zarębskiego. Kraków: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1966.

PODSUMOWANIE

Renesansowy księgozbiór krakowskiego lekarza Stanisława Różanki

Artykuł poświęcony jest bibliotece krakowskiego medyka Stanisława Różanki (ok. 1520–1572). Doktor filozofii i medycyny padewskiej promocji, obracający się wśród znakomitych osobowości polskiego renesansu, należał do uznanych lekarzy swego czasu. Był ważną postacią kalwińskiego zboru w Krakowie. Będąc zamożnym człowiekiem, część dochodów przeznaczal na gromadzoną całe życie bibliotekę. Jego księgozbiór liczył blisko 400 dzieł, co stawia Różankę w gronie właścicieli największych bibliotek tego okresu, nie tylko w stolicy Królestwa Polskiego. Imponująca jej zawartość pokazuje szerokie, humanistyczne zainteresowania właściciela. Najważniejszą częścią artykułu są dwa inwentarze księgozbioru Różanki sporządzone w latach 1572 i 1583. Wydanie obecne pokazuje wszystkie zawarte w obu rękopisach pozycje, dzięki czemu w pełni ukazana jest wyjątkowość księgozbioru Stanisława Różanki. Jest też podstawą do dalszych szczegółowych badań dotyczących renesansowych księgozbiorów krakowskich mieszczan.

SUMMARY

Renaissance book collection of Stanislaus Rosarius

The subject of the paper is the library of Stanislaus Rosarius (1520–1572). This doctor of philosophy and medicine, a graduate of the University of Padua who socialized with a number of key figures of the Polish Renaissance, was a highly regarded physician and an eminent member of the Calvinist congregation in Krakow. Being a prosperous practitioner, during his entire career he allocated part of his income to purchasing books for his private library. In total, Rosarius amassed almost 400 volumes, which made his library one of the largest of its kind at that time, not just within the royal capital of Poland. The library's impressive range distinctly shows the broadness of the humanistic interests of its owner. As its main part, the article comprises two inventories of Rosarius' books, one compiled in 1572 and the other in 1583. The present publication lists all entries from both the manuscripts, amply demonstrating the unique character of the collection as well as providing a sound basis for further detailed studies on Renaissance book collections in the possession of Krakow burghers.

SŁOWA KLUCZOWE: Stanisław Różanka, krakowscy lekarze, krakowscy mieszcianie, renesansowe księgozbiory, kultura książki

KEY WORDS: Stanislaus Rosarius, Krakow physicians, Krakow burghers, Renaissance book collections, book culture